

ΕΙΔΕΚΠΑ'Ν ΜΩ ΛΟΥ ΗΕΛΕΛ'Ν

M'w wɔ nun'n

Nwan sɔanlan dɛ y'ɔ le Luku? Anɔn Luku di dɔkɔtɛ junman (Kolɔsɔ 4.14). ɔ bɔkalt Zozi Bɔfɔvɛ Pɔlv (2 Timote 4.11, Filemɔn 24). ɔ nun yɨ y'ɔ hɔlt Lɔmɔn kulo nɔn asɔ ɔ. ɔ hɛlɛlt kalata ndɔndɔn nnyuan. Nunhan kɔn y'ɔ le Eɔdɛkpa ɛht m'w kan Zozi Kilisi anwɔn eɔdɛ'n. Kalata ɛhtɔn, bɛ fɛlɛ yɨ “Zozi mmɔfɔvɛ'n-mɔ junman'n”. ɔ hɛlɛlt kalata nnyuan sɔ'n nwanɔn sɔanlan kɔn. Sɔanlan sɔ'n tɨ abɨltba kpili kpa. Bɛ fɛlɛ yɨ Teofili, yɨ bɔ y'ɔ le kɛ “Nyanmtan amanngɔn”. Luku muonun a nnwun man Zozi yɨ nyɨnsɔ, nan ɔ bisalt bisalt Zozi anwɔn eɔdɛ'n bɛ mɔ bɛ nwunlin yɨ bɛ nyɨnsɔ nɔn anwɔn ɛlɔ kɔalaaka nán ɔ'a hɛlɛ kalata kanlanman ɛht.

Eɔdɛkpa ɛht anun, Luku lɛ kele yɛ kɛ Zozi tɨ mân mân'n kɔalaa Ngɔandɛfɔvɛ. Afɨ, kɛ Zozi hanɔn helelt Zase'n, yɨ nwan ɔ 'ba kpɔnnɛ bɛ mɔ b'a minlin'n-mɔ nán ɔ de bɛ ngɔan (19.10).

Luku falt Zɔan Batisi nun Zozi awɔlɛ nɔn anwɔn eɔdɛ ɔ bɔlt yɨ kalata nɔn abɔ (yɨ tɨ 1-2). ɛsɛ ɔ lɛ kan kɛ Zɔan Batisi kpɔnɔn sɔnɔnɔn Zozi ɔ nun kɛ Abɔnsanmɔn kpɔnɔn sɔlt yɨ nɔanɔn nɔn anwɔn eɔdɛ (3.1-4.13). ɛsɛ Luku lɛ kan Zozi junman'n m'w lili yɨ Galile mân nun nɔn anwɔn eɔdɛ (4.14-9.50). Galile mân nun, Zozi bɔlt Nyanmtan Belemgbin Mân nɔn anwɔn Eɔdɛkpa'n, ɛsɛ ɔ manɔn nwuluwafɔvɛ dɔɔn anwɔn salt. Zozi fɛlɛlt menian bulu nun nnyuan yɨ nɔn. ɔ sɔanɔn bɛ maan bɛ kɔsɔ bɛ hɔlt bɔlt Eɔdɛkpa'n, ɛsɛ bɛ manɔn nwuluwafɔvɛ'n-mɔ anwɔn salt. ɛht anzin, Luku lɛ kele yɛ

ke ɔ kpɔnlɔn yɔlt mɔ Zozi falt Zoluzalemɔn atɔn'n (9.51-19.28). Zozi yɔlt menian abulasɔ nɔn nnyuan biekun ɔ sɔanlɔn bɛ nnyuan nnyuan ke be lɛ mɔa lɔka kwalaa mɔ yɛ muonun ɔ 'ba sɔn'n. Zozi buli anyɔndala dɔɔn ɔ hehelelt menian'n-mɔ Nyanmtan ninngɛ. Ejɔlekpa nɔn agualɛ nun, Luku man yɛ nwun yɛ ke Zozi juli Zoluzalemɔn. Ebɛle Zufɔ mgbain'n-mɔ mianlɔn Lɔmɔn kɔnmanna Pilatɔ maan be hunlin Zozi kɔlɔwa sɔ. Yɛ ctan nsan nɔn asɔ, Zozi fi ewue nun tinngelt, ɔ yɔlt yɛ nwɔn helelt yɛ menian'n-mɔ, esɛ ɔ fɔlt hɔlt nyanmtansɔ (19.28-24.53).

¹ Kpain Teofili,

Ninngɛ mgbili mgbili'n mɔ Nyanmtan a yɔ wɔ yɛ afian ewa'n, menian dɔɔn a bɔ yɛ bu be le keɛ ejɔle sɔ'n-mɔ. ² Bɛ mɔ be nwunlin ninngɛ sɔ'n-mɔ abɔɔɔ nun, mɔ be yɔlt bɛ ke be hán Nyanmtan Anɔan Ejɔle'n, ejɔle mɔ be hanlɔn be helelt yɛ'n, yɛ fɔ́ɔn yê menian'n-mɔ helelt nɔn ɔ. ³ Yɛ ti, mɛn kɔsɔ, m'an bisa bisa nun m'an nwun yɛ fɔ́ɔn ke ejɔle'n kpɔnlɔn bɔlt yɛ bu ngelemɔ nun'n. M'an nɔan an, antɔn Kpain, ɔ ti kpa ke mɔn keɛ wɔ mɔn sɔsɔ sɔ mɔn kan ejɔle sɔ'n mɔn keɛ wɔ. ⁴ Mɔn keɛ kalata eht mɔn nwan wɔ maan e nwun yɛ ke ejɔle'n mɔ a ti'n ti ananhɔle sakpa.

Nyanmtansɔ bɔfɔɛ Gabiliyɛ 'ba han

Zɔan Batisi awɔle nɔn anwɔn ejɔle

⁵ Eht, belemgbin Elɔdt m'ɔ sie Zude mân'n beɛle sɔ, antɔn bian kɔn wɔ ebɛle. Bian sɔ'n, be feɛle yɛ Zakali. ɔ ti Nyanmtan tɛɛyɔfɔɛ wɔ tɛɛyɔfɔɛ Abia fâ nɔn anun. Be feɛle yɛ yɛ nɔn Elizabethi, ɔ fi Nyanmtan tɛɛyɔfɔɛ kpain Aalɔn afilie nɔn anun. ⁶ Bɛ menian nnyuan'n, be ti fɔ́ɔn wɔ Nyanmtan anyunnun. Bɛ nyɔn sɔ Nyanmtan. Be di yɛ

mala n̄n asu. ⁷ Nan k̄us̄u b̄e w̄ult man baa f̄íí, ɔ sanl̄n k̄e Elizabet̄i t̄i m̄uta, es̄e b̄é menian nnyuan'n b'a ȳo mgbain.

⁸ C̄ian k̄un, ant̄n Zakali l̄e di ȳí t̄eeȳiɛ junman'n w̄o Nyanmt̄an anyunnun, aft̄ ant̄n Nyanmt̄an junman elie n̄n a t̄u b̄é f̄â d̄iɛ'n. ⁹ K̄e b̄é mala'n kele'n, ɔ di k̄e b̄e c̄ut̄n tondo n̄án b̄e ȳi s̄uanlan'n m̄o ɔ 'yala alufanlan'n w̄o Nyanmt̄an sua n̄n anun l̄ka m̄o b̄e yala ȳí'n. B̄e hȳut̄nl̄n tondo n̄n an, b̄e k̄o ȳi Zakali. Zakali k̄o h̄o k̄o w̄ul̄s̄ Nyanmt̄an sua n̄n anun, ɔ k̄o b̄o ȳí junman n̄n abu. ¹⁰ M̄o ɔ 'yala alufanlan'n, ant̄n menian'n-m̄o k̄ualaa gua awulo efan b̄e l̄e ȳo as̄ɔnt̄n b̄e man b̄é nw̄un.

¹¹ Ebele ala, ȳé M̄in b̄ɔf̄uɛ'n k̄un k̄o ȳi ȳí nw̄un k̄o hele Zakali. B̄ɔf̄uɛ s̄ɔ'n jin t̄ɔb̄ul̄'n m̄o b̄e yala alufanlan'n s̄u'n fama s̄u ebele. ¹² M̄o Zakali nwunlin ȳí'n, ȳí kunnun k̄o t̄i ȳí, es̄e esulo k̄o han ȳí. ¹³ B̄ɔf̄uɛ'n nwan: “Zakali, n'ɛ sulo! Nan Nyanmt̄an Kpili a tie w̄o nzele'n. W̄ó ȳi Elizabet̄i 'ba w̄o baa belenzua k̄un man w̄ó. Baa s̄ɔ'n, t̄un ȳí Z̄uan. ¹⁴ ɛ 'ba li ȳí nw̄un f̄e kpa, menian d̄ɔb̄n k̄us̄u 'ba li ȳí aw̄ɔle n̄n anw̄un ndutue. ¹⁵ ɔ sanl̄n k̄e ɔ 'ba ȳo s̄uanlan kpili w̄o ȳé M̄in anyunnun. Baa s̄ɔ'n, ɔ mma nn̄un man div̄n anaan nzan sele ngacile biala. B̄e 'w̄o ȳí a, ant̄n Nyanmt̄an Wawe Nwanzan-nwanzan w̄o ȳí nun kpa. ¹⁶ ɔ 'c̄ut̄n Izalaye amma'n-m̄o d̄ɔb̄n ba ȳé M̄in m'ɔ t̄i b̄é Nyanmt̄an n̄n anw̄un biekun. ¹⁷ ɔ le kp̄ɔmanf̄uɛ *Eli aj̄ut̄nl̄n'n n̄n ȳí tunmin'n, ȳí muonun ɔ 'di kp̄ɔman w̄o Nyanmt̄an anyunnun ɔ sesie s̄iɛ'n-m̄o n̄n b̄é mma'n-m̄o afian. ɔ 'man b̄é m̄o b̄é nȳt̄n nz̄o man Nyanmt̄an'n nwun nḡele k̄e sēsef̄uɛ'n-m̄o. ɔ 'man menian'n-m̄o sesie b̄é nw̄un b̄e nw̄unnd̄e ȳé M̄in.”

¹⁸ Zakali k̄o bisa b̄ɔf̄uɛ'n k̄e: “Ant̄n, m̄un 'ȳo se n̄án m'an nwun ȳí ananh̄ɔle. ɔ sanl̄n k̄e m̄ín muonun, m'an

յօ օւսուա. Մին յի կսս ա յօ օւսուա.”

¹⁹ ԲօֆօԷ'ն նաւ: “ԲԷ ֆԷԷ մին ԳաբիլիԷ. Մին յԷ միւն յինլան Նյանմտան անյունն միւն սս յի օ. օ'ա սնան մին կԷ մ մալա ն ցան ԷյօԷ ֆԷ Էիւ ն ցԷլ ւօ. ²⁰ ՄԷԷ'ն յս ա, մին սնան ԷյօԷ'ն 'կրտն սս. Նան կսս, կԷմօ ա ննե ման ԷյօԷ սօ ռտն ա ննի ման'ն, Է 'ba տօ ամունլե, Է նցօ հալա ման յսյօ ԷԷԷ օ 'յս ԷԷմսն մօ ԷյօԷ'ն մօ մ'ան հան'ն կօ կրտն սս'ն.”

²¹ օ 'ba յօ սօ'ն, մենիան'ն-մօ ցա օւլօ Էա Է'ա նւսննԷ ԷԷԷ օ'ա սին Է՛ նւսն կԷ Յակալի ֆի Նյանմտան սսա ռտն անսն նվիտե ման օ. ²² Նան մԷԷ մօ օֆի Յակալի ֆի Նյանմտան սսա ռտն անսն ֆիտել'ն, օ ա նցալա ման ԷյօԷ կան քեԷ Է՛. Մենիան'ն-մօ կօ նւսն կԷ լիքե ա ֆիտե յի Նյանմտան սսա ռտն անսն Էլօ. օ 'կան ԷյօԷ'ն քեԷ Է՛ ա, օ լե յի սա, օֆի յի սնան ա ման.

²³ Մօ Յակալի յուել Նյանմտան օւլօ ռտն անսն յսն-ման'ն Էի'ն, օ կօ սա կօ հօ յի կսլօ. ²⁴ Մօ Յակալի սալտ հօլտ'ն, օ'ա նյԷ ման Էալա, յի յի ԷլիզաբԷտ կօ նւսննչԷ. ԷլիզաբԷտ կօ ֆա յի նւսն կօ ֆա ԷԷԷ սալա նսն. յի նաւ: ²⁵ “ՅԷ Միւն ա նւսն մին նւսն անւսննւօ. օ'ա լե մին ֆի անյուննցասԷ'ն մ'օ կան մին ւօ մենիան'ն-մօ անյուննսն ռտն անսն.”

Nyanmtansս ԲօֆօԷ ԳաբիլիԷ 'ba հան

Zozi Kilisi օւլօԷ ռտն անսն ԷյօԷ

²⁶ Մօ ԷլիզաբԷտ նւսննչԷլտ մ'օ լիլի սալա նսիան'ն, յի սալա նսիան ռտն ասս, Նյանմտան կօ սնան յի ԲօֆօԷ ԳաբիլիԷ տալա ման կսն անսն Գալիլե ման ռտն անսն կսլօ'ն կսն ասս, ԲԷ ֆԷԷ կսլօ սօ'ն ՆազաԷտ. ²⁷ Տալա ման սօ'ն, ԲԷ ֆԷԷ յի Մալի. յի հսն յ'օ լե ՅօզԷֆս մ'օ ֆի ԷԷլմցԷն ԷաւիԷ օֆիլիԷ ռտն անսն'ն. ՅօզԷֆս սսն յի լալտ ման լԷ. օֆի օ ֆալտ ման Մալի ատօնւօԷ. ²⁸ ԲօֆօԷ'ն կօ ւսս լիքա մօ Մալի ւօ'ն, յի

nwan: “Mali, ahɩn o! Yé Mɩn a yeyila wó sɔ, ɔ nɔn wó tɩ.”

²⁹ Eɔɔɔ sɔ'n kɔ man Mali ati anun kɔ yɔ yí sɩsaka. ɔ ɩ bisa yí nwɔn kɛ ahɩn ebisa sɔ eɩt abɔ y'ɔ le benin? ³⁰ Eɩt a, bɔfɔɛ'n nwan: “Mali, n'ɛ sulo! Nan Nyanmɩtan a yeyila wó sɔ. ³¹ ɛ 'ba nwɔnnzɛ ɛ wɔ baa belenzua kɔn. Tɩn baa sɔ'n Zozi. ³² ɔ 'ba yɔ sɩanlan kpili kpa, bɛ 'ba fɛɩɩ yí Nyanmɩtan Kpili m'ɔ wɔ anwunno anwunno ɛɔ nɩn Awa. Yé Mɩn Nyanmɩtan 'ba man ɔ di belemgbin kɛ yí nan Davidi. ³³ ɔ 'sie Izalayɛ amma'n-mɔ mɛɩɩ biala. Yí mɛɩɩ'n le man ayuelɩɩ.”

³⁴ Mali kɔ bisa bɔfɔɛ'n kɛ: “Anɩn, ɔ 'yɔ sɛ nán ɔ'a yɔ sɔ, mɔ mɩn nzi man bian'n?”

³⁵ Bɔfɔɛ'n nwan: “Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n 'ba wɔɔ wɔ nun yé Nyanmɩtan Kpili m'ɔ wɔ anwunno anwunno ɛɔ'n 'ba fa yí tunmin'n butu wó sɔ. Yí sɔ ati, baa wannzan-nwannzan'n mɔ ɛ 'ba wɔ yí'n, bɛ 'ba fɛɩɩ yí Nyanmɩtan Awa. ³⁶ Nɩtan, Elizabetɩ m'ɔ tɩ wó abie'n, yí m'ɔ tɩ mɔta m'ɔ ngɔala man baa wɔ'n, sunnzun mɔ ɔ'a yɔ kpain, ɔ'a nwɔnnzɛ, yí sala nsian ahɩ. ³⁷ ɔ sanɩn kɛ Nyanmɩtan kɔala like biala yɔ.”

³⁸ Mali nwan: “N dɩ yé Mɩn afantan, mɔ a han'n, man ɔ yó sɔ mán mɩn.” Kɛ ɔ hanɩn sɔ yuelɩ'n yé bɔfɔɛ'n hɔɩt ɔ.

Mali 'ba hɔ fua Elizabetɩ anwɔn.

³⁹ Eɩt anzin, ɛctan kɔn Mali kɔ jasɔ ɔ kɔ han yí nwɔn ɔ kɔ hɔ kɔ fua Zakali nɔn Elizabetɩ anwɔn bé kulo nɩn asɔ. Kulo sɔ'n wɔ Zude mán nɩn anun mmɔka'n-mɔ afian. ⁴⁰ Mɔ Mali juli ɛbɛɩɩ'n, ɔ kɔ wɔɔ bé awulo nɩn anun ɔ kɔ bisa Elizabetɩ ahɩn. ⁴¹ Mɔ Elizabetɩ tɩɩ Mali ahɩn ebisa'n, baa'n m'ɔ la yí kunnun'n kɔ han yí nwɔn. ɛbɛɩɩ ala, Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n kɔ wɔɔ Elizabetɩ anun. Nán ɔ'a tɩan sɛɩɩ ɔ'a se kɛ: ⁴² “Nyanmɩtan

a yeyila wó sɔ a tala mmalasua'n-mɔ kɔalaatin. Yí nyila'n kan baa'n mɔ ɛ le 'ba wɔ yí'n. ⁴³ Mín muonun, n di mún diɛ sɛ mɔ yê mún Mɪn anin'n ba ɔ fua mún nwɔn ɔ? ⁴⁴ Nɪan, mɛɛ mɔ ɛ bisalt mún ahɪn nɪn ala, baa'n m'ɔ la mún kunnun'n kɔ li fɛ ɔ kɔ han yí nwɔn. ⁴⁵ Nyila hán wó Mali. Afɪ a le a li kɛ yé Mɪn Anɔan ɛjɔɛ'n mɔ ɔ'a han ɔ'a hele wó'n 'kɔɪn sɔ sakpa!”

Mali 'ba yɪ Nyanmtan ayɛ

⁴⁶ Mali nwan:

“Mɪn 'yɪ yé Mɪn ayɛ.

⁴⁷ Mɪn di Nyanmtan m'ɔ tɪ mún Ngɔbandefɔɛ nɪn anwɔn fɛ.

⁴⁸ ɔ sanɪn kɛ mún kanga nun,

ɔ'a tɔ yí nyɪn mún afan ɔ'a yeyila mún sɔ.

ɔ fi ɛnɛ m'ɔ kɔ'n, menian'n-mɔ kɔalaa 'ba han kɛ Nyanmtan a yeyila mún sakpa.

⁴⁹ ɔ sanɪn kɛ Tunminfɔɛ Nyanmtan Kpili a yɔ ninngɛ mgbili mgbili a man mún.

Yí dunman'n tɪ nwannzan-nwannzan.

⁵⁰ Bɛ mɔ bɛ man yí anyɪnnzɔ'n,

ɔ 'nwun bɛ nwɔn anwunnvoe mɛɛ biala anun.

⁵¹ ɔ'a yɪ yí tunmin asa'n ɔ'a hele atubɛnwɔn mma'n-mɔ ɔ'a gua bɛ ebolo.

⁵² ɔ'a tu mmelemgbin'n-mɔ bɛ bia'n-mɔ asɔ,

ɔ'a man ehiannin mma'n-mɔ lɪka kpa a tanlan.

⁵³ ɔ'a man yalɛfɔɛ'n-mɔ akɔ a yi,

ɔ'a fɔan esikafɔɛ'n-mɔ maan bɛ le bɛ sa to b'a hɔ.

⁵⁴ ɔ'a bɔka Izalayɛ mân'n m'ɔ sɔ yí'n.

Yí lɔa a nvi man ye'n

⁵⁵ mɔ ɔ 'yɔ Abalahamɔn nɔn yí sasɔ'n-mɔ ctan daa'n.

ɔ sanɪn kɛ ɔ falɪ bɔɪ yé nan-mɔ anɔhɔba.”

⁵⁶ Mɔ Mali hanlɛn sɔ yuelɛ'n, ɔ lili kɔ yɔ sala nsan Elizabethɛ anwɔn ebɛɛ kwalaa nán ɔ'a sa ɔ'a hɔ yí kulo.

Zɔan Batisi awɔɛ'n

⁵⁷ ɔ wɔ ebɛɛ dede Elizabethɛ ɔɛn kɔ ju. ɔ 'kɔ a wɔ a, ɔ kɔ wɔ baa belenzua kɔn. ⁵⁸ Menian mɔ be nɔn bé mantan mantan sɔ'n nɔn yí nwɔn amma'n-mɔ mɔ b'a nwun junman kpili'n mɔ yé Mɛn a li a man Elizabethɛ'n, be nɔn yí kɔ li yí nwɔn fe. ⁵⁹ Mɔ Baa'n lili mɔɛ kɔn'n, be kɔ a kɔ kpɛ yí mmian nun. Bé nwan be 'fa yí sɛ Zakali dunman'n be tɔn yí. ⁶⁰ Yí nin nwan: “Cɛɛɛ, nán be fɛɛ yí Zakali, nan ɔ li Zɔan.”

⁶¹ Bé nwan: “Nwan yê ɔ li Zɔan wó afilie nɛn anun mɔ yí ti yê be 'tɔn yí sɔ'n?” ⁶² Be le bé sa be kɔ bisa yí sɛ ke: “Nan wó wa'n, wó nwan ɔ li sɛ kpa?”

⁶³ Ebɛɛ ala, Zakali kɔ bisa tabɔa kaan kɔn ɔ kɔ hɛɛ sɔ ke: “Mɛn wa'n li Zɔan.” Ejɔɛ sɔ'n kɔ sin bé kwalaa bé nwɔn. ⁶⁴ Ke ɔ hɛɛɛɛ yuelɛ ala, Nyanmtan kɔ tike yí nɔan'n. Zakali kɔ kuku yí nɛn sɔ ɔ kɔ yɛ Nyanmtan ayɛ. ⁶⁵ Ebɛɛ ala, esulo kɔ han bé mɔ be nɔn Zakali mantan mantan sɔ'n, ebɛɛ mân sɔ nɛn anun menian'n-mɔ kwalaa kɔ tɛ ejɔɛ sɔ'n. ⁶⁶ Bé nun kɔn biala m'ɔ kɔ tɛ ejɔɛ sɔ'n, ɔ junlɛn dede a, ɔ bisa yí nwɔn ke: “Baa sɔ'n, nzu sɔanlan dɛ yê ɔ 'kaci ɔ?” Be le kan sɔ, ɔ sanlɛn ke bé kwalaa be nwun yí ke yé Mɛn tunmin'n wɔ baa nɛn anun sakpa.

Zakali 'ba yɛ Nyanmtan ayɛ

⁶⁷ Mɔ Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n wɔɔɔɔ Zɔan asɛ Zakali anun'n, ɛ 'nwun ejɔɛ m'ɔ hanlɛn'n:

⁶⁸ “Be mán yɛ yí yé Mɛn

m'ɔ tɛ Izalayɛ amma'n-mɔ Nyanmtan nɛn ayɛ.

ɔ sanlɛn ke ɔ'a nɛn yí menian'n-mɔ ɔ'a le bé ti.

69 Ɔ'a man ngɔandefɔɛ kpili kɔn a fite
belemgbin *Davidi m'ɔ tɪ yɪ akɔa nɪn afilie nɪn anun.

70 ɛʒɔɛ sɔ'n, ɔ lili mɔa

ɔ manlɪn yɪ anwɔntɪɛ mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ hanlɪn yɪ
daba.

71 Ɔ bɔlɪ yɛ anɔhɔba kɛ

ɔ 'ba le yɛ fi yɛ mgbɔfɔɛ'n-mɔ asa nun,

72 ɔ 'nwun yɛ nan-mɔ anwɔn anwunnvoe,

ɛɛɛ ɔ 'kactɪ yɪ nyɪhyɛ nwannzan-nwannzan'n
m'ɔ nɔn yɛ hyɪhyɛlɪ'n.

73 Nyanmtan hanlɪn ndâ yɛ nan Abalahamɔn anyunnun
kɛ

74 ɔ 'de yɛ fi yɛ mgbɔfɔɛ'n-mɔ asa nun,

maan yɛ sɔ yɪ ahɔnmɪnkan nun,

75 ɛɛɛ yɛ 'nanndɪ nwannzan-nwannzan

yɛ yɔ like m'ɔ tɪ sɛsɛ ctan biala wɔ yɪ nyunnun.

76 Nan wɔ dɪɛ, mɪn wa, bɛ 'ba fɛɪɛ wɔ

Nyanmtan Kpili m'ɔ wɔ anwunno anwunno ɛɔ'n
kpɔmanfɔɛ.

Ɔ sanlɪn kɛ ɛ 'ba nanndɪ yɛ Mɪn anyunnun

nán ɛ sesie yɪ atɪn'n,

77 ɛɛɛ ɛ 'man yɪ menian'n-mɔ nwun yɪ kɛ

ɔ 'ba fa bɛ ɛtɛ'n-mɔ ce bɛ ɔ de bɛ ngɔan.

78 Yɛ Nyanmtan'n sɪ anwunnvoe, ɛɛɛ ɔ tɪ kpa sɔnman.

ɔ 'ba man anwunno kanlannɪɛ'n ta yɛ nwɔn.

Kanlannɪɛ sɔ'n tɪ kɛ sɛnzɛ m'ɔ lɛ fite ɔ.

79 Ɔ 'man ɔ ta bɛ mɔ bɛ tɪ awosin nɪn anun

ɔ nɔn ewue asa abɔ nɪn anwɔn.

Ɔ 'man ɔ kele yɛ atɪn'n m'ɔ man bɛ nyan albactɪɛ'n.”

80 Antɪn batɔnman'n lɛ nyin ɛɛɛ antɪn yɪ tɪ lɛ tin. Ɔ kɔ
tanlan ɛwâ nɪn anun ɛɔ. Ɔ wɔ ɛɔ dede tɛmɔn'n juli ɔ
bɔlɪ yɪ bagua nun junman nɪn abɔ Izalayɛ amma'n-mɔ
afian.

2

Zozi awɔɔɛ'n
(Matie 1.18-25)

¹ MELE sɔ nɪn anun, belemgbin kpain'n mɔ bɛ fɛɛ yɪ *Sezaa Ogustɪtɪ'n kɔ man atɪn kɛ bɛ h́a b́ɛ kɔalaa mɔ bɛ wɔ *Lɔmɔn ɛhɪnlɪn m̃n nɪn anun'n. ² Mɔ alimɔa menian ɛha sɔ'n 'ju sɔ'n, anɪn Kiliniusɪ tɪ kɔnmanna wɔ Sili m̃n nɪn anun. ³ ɔ sɛ kɛ anɪn sɔanlan kɔn biala kɔ yɪ kulo maan bɛ kɛɛ yɪ dunman.

⁴ Zozɛfɔ kɔsɔ fi Nazalɛtɪ, Galile m̃n nɪn anun, ɔ kɔ hɔ Zude m̃n nɪn anun kulo'n mɔ bɛ fɛɛ yɪ Betelehɛmɔn nɪn asɔ, lɪka mɔ bɛ wɔɪt belemgbin Davidi'n. ɔ sanlɪn kɛ Zozɛfɔ muonun tɪ Davidi afilie nɪn anun sɔanlan. ⁵ ɔ nɔn yɪ yɪ Mali bɛ 'kɔ a man bɛ kɛɛ b́ɛ dunman. ⁶ MELE sɔ nɪn anun, anɪn Mali lɛ nɔwɔnnzɛ. ⁷ Nan mɔ bɛ juli Betelehɛmɔn'n, nán yɪ kɔ a han yɪ, ɔ'a wɔ. ɔ 'wɔ yɪ bamuan baa nɪn an, ɔ kɔ wɔ belenzua kɔn. ɔ kɔ fa ɛtanlan kɔ fɔfɔ yɪ nɔwɔn, ɔ kɔ la yɪ abalanda nɪn anun lɪka kɔn. ɔ sanlɪn kɛ sua sɔ'n tɪ dabɛɛ kɔn nɔn abalanda. Dabɛɛ nɪn anun an, b'a sike sɔanlan. Abalanda nɪn an, b'a hye nun nnyuan. ɔ le menian'n-mɔ lɪka yê naan'n-mɔ kɔsɔ dɪɛ. Lɪka'n mɔ naan'n-mɔ didi'n, ɛbɛɛ yê b'a sesie adɔman'n dabɛɛ nɪn ɔ.

Nyanmɪansɔ bɔfɔɛ kɔn 'ba fite mmɔa ɛntanfɔɛ'n-mɔ

⁸ Kɔngɔɛ sɔ kɔnmgbɔa'n, anɪn mmɔa ɛntanfɔɛ mmie-mɔ wɔ Betelehɛmɔn anwɔn ɛbɛɛ ebo kɔn asɔ. Menian sɔ'n-mɔ da ɛɔ, bɛ sisa b́ɛ mmɔa'n-mɔ. ⁹ ɛbɛɛ ala, nyanmɪansɔ bɔfɔɛ kɔn kɔ fite b́ɛ, yɛ Mɪn anunmin-nyanmɔn'n kɔ ta kɔ si kɔ yia b́ɛ. Esulo kpili kpa kɔ han b́ɛ. ¹⁰ Bɔfɔɛ'n nwan: “Nán bɛ sulo! ɔ sanlɪn kɛ, mɪn 'ba han ɛjɔɛ kpa kɔn mɪn keɛ ɛmɔ. ɛjɔɛ kpa

sɔ'n 'ba man mân'n kwalaa di fe kpa. ¹¹ EnE kɔngɔE, b'a wɔ NgɔandefɔE'n wɔ Davidi kulo nɛn asɔ b'a man emɔ. NgɔandefɔE sɔ'n, y'ɔ le *Kilisi'n m'ɔ ti yé Mɛn'n. ¹² NzɔlE'n mɔ emɔ 'fa bE nwun yí'n, y'ɔ le ehi: Baa sɔ'n, b'a fa etanlan b'a fɔfɔ yí nwɔn b'a tɔ yí abalanda nɛn anun lɛka mɔ naan'n-mɔ didi'n.”

¹³ KE ɔ 'kan sɔ nɛn ala, nyanmtansɔ mmɔfɔE mmiekun-mɔ dɔɔn kpa kɔ a kɔ bɔka yí sɔ, bÉ kwalaa, bE lE yi Nyanmtan ayE. ¹⁴ BÉ nwan:

“Anunminnyanmɔn hán Nyanmtan m'ɔ wɔ anwunno anwunno elɔ'n.

ɔ kulo asɛ nɛn asɔ ewa menian'n-mɔ.
ɔ'a man bÉ lɔa a ctct bÉ nwɔn.”

Mmɔa entanfɔE'n-mɔ 'ba hɔ Betelehɛmɔn

¹⁵ Mɔ nyanmtansɔ mmɔfɔE'n-mɔ hanlɛn ejɔlE sɔ'n yuelɛ mɔ bE salɛ fɔlɛ nyanmtansɔ'n, mmɔa entanfɔE'n-mɔ kɔ han kɔ hele bÉ nwɔn kE: “BE mán ye hɔ Betelehɛmɔn, nán ye hɔ nían like'n mɔ yé Mɛn a han yí nwɔn ejɔlE a hele yé'n yé nyɛnsɔ.”

¹⁶ EbE lE ala, bE kɔ han bE kɔ gua sɔ, bÉ nɔan y'ɔ le Betelehɛmɔn. Sakpa kɔsɔ, bE kɔ hɔ kɔ tɔ Mali nɛn Zozefɔ nɛn baa adɔman'n. Adɔman'n la abalanda nɛn anun ebE lE, lɛka mɔ naan'n-mɔ didi'n. ¹⁷ Mɔ mmɔa entanfɔE'n-mɔ juli elɔ, mɔ bE nwunlin baa'n yuelɛ'n, bE kɔ han ejɔlE'n mɔ bɔfɔE'n walt hanlɛn yí batɔnman nɛn anwɔn'n kwalaa kɔ hele bÉ. ¹⁸ EjɔlE sɔ'n mɔ bE hanlɛn'n kɔ sin menian'n-mɔ mɔ bE wɔ ebE lE'n kwalaa anwɔn. ¹⁹ Yí kwalaa mɔ bE hanlɛn'n, Mali falt sielɛ yí ti anun, tɛmɔn biala ɔ jɔnlɛn yí nwɔn. ²⁰ Mɔ mmɔa entanfɔE'n-mɔ hanlɛn ejɔlE sɔ'n yuelɛ'n, bE kɔ sa bE kɔ hɔ. BE 'kɔ a, antɛn bE lE kannɔ Nyanmtan bE yi yí ayE wɔ ejɔlE'n mɔ b'a ti mɔ b'a nwun yí nɛn anwɔn. ɔ sanlɛn kE yí kwalaa yɔlɛ kE bɔfɔE'n kpɛnlɛn hanlɛn helelɛ bÉ'n.

Zozi dunman etvan'n

²¹ Ɔ wɔ ebɛɛ dede mɔ adɔman'n nyanlɛn mɔɛ kɔn'n, antɛn ɔ di kɛ bɛ kpɛ yɛ mmian nun. Bɛ kɔ kpɛ yɛ mmian nun'n bɛ kɔ tɔn yɛ Zozi. Dunman sɔ'n, bɔfɔɛ'n lili mɔa bɔlt helelt Mali kɔalaaka nán ɔ'a nwɔnnzɛ.

Bɛ 'ba fa Zozi bɛ keke yɛ Mɛn

²² Eht anzin, mɔ Mali efian etue tɛmɔn'n juli'n, kɛ Moyizi mala'n kpɛn keke'n, Zozɛfɔ nɔn Mali bɛ kɔ fa baa'n kɔ hɔ Zoluzalɛmɔn. Bɛ 'kɔ a fa yɛ bɛ keke yɛ Mɛn.
²³ Ɔ sanlɛn kɛ b'a hɛɛ wɔ yɛ Mɛn mala nɛn anun kɛ: *Bamuan baa belenzua biala* mɔ bɛ kɔ wɔ yɛ'n, bɛ fá yɛ bɛ wúla Nyanmtan asa nun.

²⁴ Bɛ kɔ yɛ Mali ati tɛɛ'n mɔ yɛ Mɛn mala'n keke'n kɔsɔ. Tɛɛ sɔ'n, bɛ 'yɛ a, bɛ le abubule nnyuan anaan mɔɔnɔnman nnyuan.

Simeɔn nɔn Hanna

²⁵ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, antɛn bian kɔn wɔ Zoluzalɛmɔn kulo nɛn asɔ ebɛɛ. Bian sɔ'n, bɛ feɛ yɛ Simeɔn. Ɔ tɛ sɔanlan kpa ɛɛ ɔ man Nyanmtan anyɛnnzɔ kpa. Ɔ tɛ ɔ le nwɔnnɛ sɔanlan'n mɔ ɔ 'ba ɔ de Izalayɛ ati'n. Nyanmtan Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n wɔ yɛ nun.
²⁶ Wawɛ'n kɔ han kɔ hele yɛ kɛ ɔ 'nwun yɛ Mɛn Kilisi'n kɔalaaka nán ɔ'a wu. ²⁷ Ɔtan mɔ Zozɛfɔ nɔn Mali bɛ 'fa baa'n bɛ keke yɛ Mɛn kɛ mala'n keke'n, Nyanmtan Wawɛ'n kɔ hyɔn Simeɔn ɔ nɔn yɛ kɔ a Nyanmtan awulo nɛn anun ebɛɛ. ²⁸ Ɔ kɔ a kɔ tɔ bɛ, ɔ kɔ le baa'n kɔ tɔ yɛ sa sɔ, ɔ kɔ la Nyanmtan ast. Yɛ nwan:

²⁹ “Sian'n, yɛ Mɛn, wɔ anɔhɔba nɛn a kpɛn sɔ.

Yɛ ti, yaci wɔ akɔa'n maan ɔ wú ahɔnmɛnkan nun.

³⁰ Ɔ sanlɛn kɛ m'an nwun sɔanlan'n mɔ ɔ 'de yɛ ti'n,

³¹ mɔ a hythɛ a sɔan yɛ mân'n kɔalaa anyunnun'n.

³² Sɔanlan sɔ'n tɛ kanlanɛ.

Yí yê ɔ 'ba man mân mân'n kwalaa nwun wó ɔ.
 ɛsɛ ɔ 'ba man Izalayɛ
 m'ɔ tɪ wó mân'n nyan anunminnyanmɔn.”

³³ Zozi anwɔn ejɔlɛ'n mɔ antɪn Simevɔn lɛ kan'n kɔ sin Zozɛfɔ nɔn Mali anwɔn. ³⁴ Simevɔn kɔ yeyila bé sɔ. M'ɔ yeyilalt bé sɔ yuelɪ'n, ɔ kɔ fɛlɛ Zozi anin Mali, yí nwan: “Nɪan, baa ɛht mɔ Nyanmtan a yɪ yí'n, ɔ 'ba man Izalayɛ menian dɔvɔn fin ast, ɔ 'man dɔvɔn kɔsɔ jasɔ. ɔ tɪ nzɔlɛ, menian'n-mɔ 'ba su yí nwɔn akpɔlɔwa. ³⁵ ɔ 'ba man bɛ nwun menian dɔvɔn ahɔvɔlɪn nɪn anun ejɔlɛ'n yuein. Nan wó dtɛ, m mo, yalɛ 'ba han wó ɛkala'n kɛ svanlan mɔ b'a wɔ yí dadɪɛ ɔ.”

³⁶ Mɛlɛ sɔ nɪn anun, antɪn Nyanmtan kpɔmanfɔvɛ balasua kɔn wɔ ɛbɛlɛ. Bɛ fɛlɛ yí Hanna. Yí sɪ y'ɔ lɛ Fanuɛ m'ɔ fi Azɛɛ afilie nɪn anun'n. Balasua sɔ'n tɪ svanlan kpain kpa. Yí talua nun, ɔ jalɪ belenzua kɔn, ɔ nɔn yí bɛ lili afɔvɛ nsɔ yê belenzua sɔ'n wuli ɔ. ³⁷ Kɛ ɔ yɔlɪ sɔ'n, Hanna a nja man bian kún. ɔ wɔ ɛbɛlɛ dede ɔ lili afɔvɛ abulaɔɔvɛ nɔn nnan. Bala sɔ'n kulo Nyanmtan ejɔlɛ kpa. Tɛmɔvɔn biala, kɔngɔvɛ o, eyue o, ɔ wɔ Nyanmtan awulo nɪn anun ɔ sɔ Nyanmtan ɔ ci ctan, ɛsɛ ɔ sɛlɛ Nyanmtan. ³⁸ Mɔ Simevɔn anɔvan 'tɔ ala, Hanna kɔsɔ kɔ fite ɛbɛlɛ. ɔ kɔ la Nyanmtan ast. M'ɔ yuelɪ'n, ɔ kɔ sɔsɔ sɔ kɔ han baa nɪn anwɔn ejɔlɛ ɔ kɔ hele bé kwalaa mɔ bɛ lɛ nwɔvɔndɛ kɛ Nyanmtan lé Zoluzalɛmɔvɔn amma'n-mɔ ati'n.

Zozɛfɔ nɔn Mali nɔn Zozi 'ba sa kɔ Nazalɛtɪ

³⁹ Mɔ Zozɛfɔ nɔn Mali yuelɪ ninngɛ'n mɔ yé Mɪn mala'n kele'n kwalaa yɔ'n, bɛ kɔ sa bɛ kɔ hɔ bé kulo Nazalɛtɪ. Kulo sɔ'n wɔ Galile mân nɪn anun. ⁴⁰ Antɪn baa'n lɛ nyin, ɔ lɛ yɔ svanlan. ɔ tɪ bɛngɛlɛfɔvɛ ɛsɛ antɪn Nyanmtan lɛ yeyila yí sɔ kɔ.

Zozi 'ba nyan afɔɛ bulu nɔn nnyuan

⁴¹ Afɔɛ daa Zozi ast nɔn yɪ nin, bɛ kɔ Zoluzalɛmɔn, bɛ kɔ li Zufɔ'n-mɔ fɛtɪ'n mɔ bɛ fɛlɛ yɪ *Pakt'n. ⁴² Kɛmɔ afɔɛ daa bɛ kɔ'n, mɔ Zozi lili afɔɛ bulu nɔn nnyuan'n, bɛ nɔn yɪ kɔ hɔ fɛtɪ sɔ nɔn elie. ⁴³ Mɔ bɛ lili fɛtɪ'n yuelɪ'n, yɪ st nɔn yɪ nin kɔ sa kɔ hɔ. Zozi kɔ ha Zoluzalɛmɔn. Yɪ st nɔn yɪ nin ngɔ nwun man nun. ⁴⁴ Bɛ jɔnlɪn kɛ Zozi wɔ bɛ mɔ bɛ nɔn bɛ lɛ kɔ nɔn anun bie. Bɛ kɔ nanndɪ ctan kɔn atɪn asannan nán b'a kpɔnndɛ yɪ bɛ nwɔn amma nɔn bɛ manngɔn'n-mɔ afian. ⁴⁵ Bɛ kpɔnndɛlɪ yɪ dede a, bɛ ngɔ nwun man yɪ. Bɛ kɔ sa bɛ kɔ hɔ Zoluzalɛmɔn, bɛ 'kɔ a kpɔnndɛ yɪ. ⁴⁶ Yɪ ctan nsan nɔn asɔ, bɛ 'kɔ a ju a, antɪn Zozi tɪ Nyanmɪtan awulo nɔn anun *mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ afian, ɔ lɛ tie bɛ ɔ bisa bisa bɛ kosuan. ⁴⁷ Yɪ ngɛlɛ'n m'ɔ fa bua bɛ ɛjɔlɛ'n sin menian'n-mɔ kɔalaa mɔ bɛ lɛ tie yɪ nɔn anwɔn. ⁴⁸ Mɔ yɪ st nɔn yɪ nin nwunlin kɛ ɔ tɪ bɛ afian'n, ɔ sinlɪn bɛ nwɔn kpa. Yɪ nin nwan: “Mɪn wa, nzu ati yê a man y'a fɛ sɔa ɔ? Mɪn nɔn wɔ st y'a kpɔnndɛ wɔ dede yɛ lɔa a bɔ yɛ nwɔn.”

⁴⁹ Zozi nwan: “ɔ yɔ sɛ mɔ ɛmɔ kpɔnndɛ mɪn ɔ? ɛmɔ nzi man kɛ ɔ fata kɛ mɪn nɔn mɪn st junman nɔn asɔ wɔ yɪ awulo nɔn anun ɔ?” ⁵⁰ Nan mɔ Zozi hanlɪn sɔ'n, yɪ st nɔn yɪ nin, b'a ndɪ man yɪ bɔ.

⁵¹ ɛht anzin, Zozi nɔn bɛ, bɛ kɔ sa kɔ hɔ Nazalɛtɪ. ɔ man bɛ anyɪnnzɔ. Mɛlɛ biala, yɪ nin kact ɛjɔlɛ sɔ'n-mɔ kɔalaatin. ⁵² Antɪn Zozi lɛ nyin, ɔ lɛ nwun ngɛlɛ, ɛsɛ ɔ lɛ nyan ehulo wɔ Nyanmɪtan nɔn menian'n-mɔ anyunnun.

3

Zɔan Batisi junman'n

(Matie 3.1-12, Maakti 1.1-8, Zɔan 1.19-28)

¹ Ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɔn *Sezaa Tibɛɛ a li *Lɔmɔn ehtɔnɔn mɔn nɔn asɔ belemgbɔn afɔɛ bulu nɔn nnun. Tɛmɔn sɔ'n, anɔn Pɔnsɔ *Pilati ti kɔnmanna wɔ Zude mɔn nɔn anun. Anɔn *Elɔɔti Antipasti ti belemgbɔn wɔ Galile mɔn nɔn anun. Yɔ nianman Filipɔ kɔsɔ ti belemgbɔn wɔ Itule nɔn Talakoniti mɔn nɔn anun yê Lizaniyasti kɔsɔ ti belemgbɔn wɔ Abilenɔn mɔn nɔn anun. ² *Hannɔn nɔn *Kayifu kɔsɔ yê anɔn bɛ ti Nyanmtan Tɛɛyɔfɔɛ mgbain ɔ. Mɛɛ sɔ kɔnmgba nɔn anun, Nyanmtan kɔ fɛɛ Zakali awa Zɔan ɛwa nɔn anun ɛɔ. Ɔ kɔ fa yɔ Nɔan ɛjɔɛ'n ɔ kɔ wula yɔ nɔan. ³ M'ɔ yɔɔti sɔ'n, Zɔan kɔ jasɔ, ɔ kɔ nanndi nanndi asue Zuludɔn nɔn anɔn kulo'n-mɔ asɔ. Lɔka m'ɔ kɔ stɔn'n, ɔ kan kele menian'n-mɔ kɛ: “ɛmɔ nɔn bé nwɔn bɛ káci bé abalabɔ'n bɛ fá bé nwɔn bɛ mán Nyanmtan maan n zɔnɔn bé, nán Nyanmtan 'yaci ɛmɔ anwɔn sa ce bé.” ⁴ Ɔ man ɛjɔɛ'n mɔ Nyanmtan kpɔmanfɔɛ Ezayi hanɔn'n kpɔnɔn sɔ. Ezayi heɛɛti wɔ yɔ kalata nɔn anun kɛ:

Sɔanlan bie ɛ tɔan ɛwâ nɔn anun ɛɔ kɛ:

ɛmɔ sésie yé Mɔn atɔn'n,

bɛ mán ɔ tɔnngɛ fɔ́ɔn!

⁵ Bɛ tótua mmɔnza'n-mɔ kwalaa

bɛ tútulu kɔnngɔnɔnman'n-mɔ

nɔn mmɔka'n-mɔ kwalaa anun

bɛ tɔnngɛ atɔn hyɛhyɛɛɛɛwa'n-mɔ kwalaa

bɛ tótua kunman nganngan'n kwalaa

nán bɛ tátu nyɔbɔɛ finnvelein'n kwalaa bɛ gúa

⁶ ɛbɛɛ nɔn anun yê menian'n-mɔ kwalaa 'ba nwun kɛ

Nyanmtan kpɔn de bé ti ngɔan'n.

⁷ Anɔn Zɔan kan kele meninsɔnman'n mɔ bɛ ɛ ba yɔ nwɔn maan ɔ sɔnɔn bé'n kɛ: “Ati anun ɛtɛ mma kɛ owɔ! Nwan y'ɔ sɛɛ ɛmɔ kɛ ɛsɔnɔn nɔn ala kwalaa ɔ de bé fi Nyanmtan sɛkɛ nɔn anwɔn ɔ? ⁸ Yɔ ti, ɛmɔ yɔ nyɔɛ

m'ɔ kele ke ɛmɔ a kaci bé abalabɔ ɛte'n b'a fa bé nwɔn b'a man Nyanmtan. Nan nán be se bé nwɔn ke: ‘Yé sɩ y'ɔ le Abalahamɔn, yí ti Nyanmtan ngɔala man yé like fíí yɔ.’ Mɩn kan mɩn kele ɛmɔ ke, Nyanmtan kɔala ke ɔ fa nyɔbɔɛ ɛhɩ-mɔ kaci Abalahamɔn amma. ⁹ B'a si akunman nɩn a yue. Baka biala m'ɔ nzu man mma kpa'n, be 'kpe yí bɔ be tɔ sɩn nɩn anun.”

¹⁰ M'ɔ hanlɩn sɔ yuelɩ'n, meninsɔnman'n kɔ bisa yí ke: “Anɩn nzu like diɛ kpa yê ye yó ɔ?”

¹¹ Yí nwan: “ɛmɔ anun kɔn m'ɔ le taladiɛ nnyuan'n, ɔ fá kɔn mán m'ɔ le man bie'n, yê nun m'ɔ le alɩɛ di'n, ɔ mán m'ɔ le man bie'n lí.”

¹² Anɩn bé mɔ be dide ajule'n, bé kɔsɔ, be wɔ meninsɔnman nɩn anun, be 'ba maan Zɔan sɔnɩn bé. Mɔ Zɔan anɔan tɔlɩ'n, be kɔ bisa yí ke: “Kpain, anɩn ye 'yɔ sɛ?” ¹³ Yí nwan: “Nán be dide ajule'n be man ɔ tala mɔ mala'n kele nɩn asɔ.”

¹⁴ Anɩn nzalafɔ mmie-mɔ kɔsɔ wɔ ɛbeɛɛ. Nan mɔ Zɔan hanlɩn sɔ'n, be kɔ bisa yí ke: “Anɩn yé kɔsɔ, nzu yê ɔ di ke ye yó ɔ?”

Zɔan nwan: “Nán be di bé tunmin nɩn anzin be laka menian'n-mɔ be de bé esika, nan ɛmɔ lí bé ahatua nɩn anwɔn fe be fá yí sɔ.”

¹⁵ Kɛmɔ anɩn bagua'n le nwɔnnde *Kilisi'n, Izalayɛ Belemgbin Ngɔandefɔɛ'n, bé kɔalaa be jɔnlɩn ke Ngɔandefɔɛ sɔ'n y'ɔ le Zɔan. ¹⁶ Ajɔnlɩn sɔ'n m'ɔ walɩ bé ti anun nɩn ati, Zɔan kɔ se bé kɔalaa ke: “Mɩn diɛ n ne nzue yê mɩn sɔnɩn ɛmɔ ɔ, nan sɔanlan kɔn m'ɔ fi mɩn nzin ɔ le ba'n, ɔ le tunmin tala mɩn. N di man like fíí yí nyunnun bɔbɔ nán m'an nyannjɩ yí ja mgbabɔa nyanman'n. Sɔanlan sɔ'n, ɔ 'ba fa Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n ɔ nɔn sɩn ɔ sɔnɩn ɛmɔ. ¹⁷ ɔ'a sesie yí nwɔn ɔ le huhuamɔa'n yí sa nun, ɔ le ba fa huhu mmaka mma

kpa'n gua ahanmtan, nán ɔ ju ewula'n gua sî'n'n m'ɔ le man ayuelɛ nɔn anun.” ¹⁸ Mɔ Zvan hanlɔn sɔ yuelɛ'n, ɔ hanlɔn ɛjɔɛ dɔvɔn mmiekun-mɔ ɔ bɔɔɔ ɛjɔɛkpa'n ɔ heleɔ bagua'n.

¹⁹ Zvan ɛjɔɛ'n m'ɔ kan nɔn anun, ɔ kannzɔ belemgbɔn Elɔdɔ kɛ yí nyɔɔɔɛ'n-mɔ tɔ man kpa. ɔ sanlɔn kɛ Elodiadɔ m'ɔ tɔ yí nianman nɔn ayɔɔ'n, ɔ'a tɔ'a yí ɔ'a le ɔ'a ja, ɛsɛ ɔ'a yɔ nyɔɔɔɛ ɛtɛ dɔvɔn mmiekun-mɔ ɔ'a gua sɔ. ²⁰ Nan ɛtɛ kɔn biɛkun m'ɔ yɔɔɔ tɔɔɔ sɔ'n, y'ɔ le Zvan m'ɔ man bɛ tɔɔɔ yí fiadɔ'n.

Zvan 'ba sɔɔɔn Zozi
(Matie 3.13-17, Maakɔ 1.9-11)

²¹ Zvan sɔɔɔnɔɔɔn menian dɔvɔn kpa, Zozi kɔsɔ kɔ a kɔ man ɔ kɔ sɔɔɔn yí. M'ɔ sɔɔɔnɔɔɔn Zozi yuelɛ'n, mɔ Zozi 'yɔ asɔɔɔn'n, anwunno'n kɔ buke, ²² Nyanmtan Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n kɔ kaci yí nwɔn kɛ abubule ɔ kɔ ju kɔ tanlan yí sɔ. ɛbɛɛ ala, anɛ kɔn fi anwunno ɔ kɔ te. Yí nwan: “ɛ tɔ mɔn ehulo Baa. M'an fa mɔn lɔ'a'n kɔvalaa m'an wula wɔ nun.”

²³ Mɔ Zozi lili kɔ yɔ afɔɛ abulasan'n yê ɔ bɔɔɔ yí junman nɔn abɔ ɔ. Bɛ kɔvalaa bɛ jɔnɔɔn kɛ yí sɔ y'ɔ le Zozeɔvɔ. Zozeɔvɔ sɔ'n, yí sɔ y'ɔ le Heli. Heli kɔsɔ dɛ y'ɔ le Matatɔ. ²⁴ Matatɔ dɛ y'ɔ le Levi. Levi dɛ y'ɔ le Mɛɛɛki. Mɛɛɛki dɛ y'ɔ le Zvannayi. Zvannayi dɛ y'ɔ le Zozeɔvɔ. ²⁵ Zozeɔvɔ dɛ y'ɔ le Matatiasɔ. Matatiasɔ dɛ y'ɔ le Amɔsɔ. Amɔsɔ dɛ y'ɔ le Nahumɔn. Nahumɔn dɛ y'ɔ le ɛsɔli. ɛsɔli dɛ y'ɔ le Nagayi. ²⁶ Nagayi dɛ y'ɔ le Maatɔ. Maatɔ dɛ y'ɔ le Matatiasɔ. Matatiasɔ dɛ y'ɔ le Semeyinɔn. Semeyinɔn dɛ y'ɔ le Zozeɛkɔ. Zozeɛkɔ dɛ y'ɔ le Zoda. Zoda dɛ y'ɔ le Zoanan. ²⁷ Zoanan dɛ y'ɔ le Eleza. Eleza dɛ y'ɔ le Zolobabɛɔɔ. Zolobabɛɔɔ dɛ y'ɔ le Salasiɛɔɔ. Salasiɛɔɔ dɛ y'ɔ le Neli. ²⁸ Neli dɛ y'ɔ le

MELEki. MELEki dɛ y'ɔ le Adi. Adi dɛ y'ɔ le Kosamɔn. Kosamɔn dɛ y'ɔ le Elɔmadamɔn. Elɔmadamɔn dɛ y'ɔ le Elɪ. ²⁹ Elɪ dɛ y'ɔ le Zozi. Zozi dɛ y'ɔ le Eliezɛɪ. Eliezɛɪ dɛ y'ɔ le Zolimɔn. Zolimɔn dɛ y'ɔ le Matatɪ. Matatɪ dɛ y'ɔ le Levi. ³⁰ Levi dɛ y'ɔ le Simeɔn. Simeɔn dɛ y'ɔ le Zuda. Zuda dɛ y'ɔ le Zozeɔv. Zozeɔv dɛ y'ɔ le Zonamɔn. Zonamɔn dɛ y'ɔ le Eliakimɔn. Eliakimɔn dɛ y'ɔ le Melea. ³¹ Melea dɛ y'ɔ le Mena. Mena dɛ y'ɔ le Matata. Matata dɛ y'ɔ le Natan. Natan dɛ y'ɔ le Davidi. ³² Davidi dɛ y'ɔ le Izayi. Izayi dɛ y'ɔ le Zobɛdɪ. Zobɛdɪ dɛ y'ɔ le Bozv. Bozv dɛ y'ɔ le Sala. Sala dɛ y'ɔ le Naasɔn. ³³ Naasɔn dɛ y'ɔ le Aminnandabv. Aminnandabv dɛ y'ɔ le Adimin. Adimin dɛ y'ɔ le Aani. Aani dɛ y'ɔ le Eɪɪɔmɔn. Eɪɪɔmɔn dɛ y'ɔ le Faleɪ. Faleɪ dɛ y'ɔ le Zuda. ³⁴ Zuda dɛ y'ɔ le Zvakɔbv. Zvakɔbv dɛ y'ɔ le Izaakɪ. Izaakɪ dɛ y'ɔ le Abalahamɔn. Abalahamɔn dɛ y'ɔ le Tala. Tala dɛ y'ɔ le Nakɔɔ. ³⁵ Nakɔɔ dɛ y'ɔ le Selukɪ. Selukɪ dɛ y'ɔ le Alago. Alago dɛ y'ɔ le Falekɪ. Falekɪ dɛ y'ɔ le Ebɛɛ. Ebɛɛ dɛ y'ɔ le Sala. ³⁶ Sala dɛ y'ɔ le Kayinamɔn. Kayinamɔn dɛ y'ɔ le Afakɪsadtɪ. Afakɪsadtɪ dɛ y'ɔ le Sɛmɔn. Sɛmɔn dɛ y'ɔ le Nowe. Nowe dɛ y'ɔ le Lamɛkɪ. ³⁷ Lamɛkɪ dɛ y'ɛ le Matusalɛmɔn. Matusalɛmɔn dɛ y'ɔ le Enɔkɪ. Enɔkɪ dɛ y'ɔ le Yelɛdɪ. Yelɛdɪ dɛ y'ɔ le Maleleyɛɪ. Maleleyɛɪ dɛ y'ɔ le Kenamɔn. ³⁸ Kenamɔn dɛ y'ɔ le Enɔstɪ. Enɔstɪ dɛ y'ɛ le Setɪ. Setɪ dɛ y'ɔ le Adamɔn. Adamɔn dɛ y'ɔ le Nyanmtan.

4

*Abɔnsanmɔn 'ba sɔ Zozi ntan
(Matie 4.1-11, Maakɪ 1.12-13)*

¹ Mɔ bɛ sɔnlɪnlɪn Zozi yuelɪ'n, Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n tunmin'n kɔ jinlan yɪ nzin kpa bɔkɔɔ.

Wawε Nwannzan-nwannzan'n kɔ fa yí fi asue Zuludɩn nɩn anɔan ebεε ɔ nɩn yí kɔ hɔ εwâ nɩn anun. ² Ebεε, Abɔnsanmɩn kɔ sɔ Zozi kɔ nɩn dede εlɛbulanan. Elɛbulanan sɔ nɩn anun, Zozi ngɔ li like fíí. Nan mɔ tɛmɩn sɔ'n sɩnlɩn'n, εhɔε kɔ hun Zozi. ³ Ehɩ, Abɔnsanmɩn kɔ han kɔ hele yí kε: “Sε ε tɩ Nyanmtɩn Awa sakpa a, anɩn kan kele ebυε ehɩ maan ɔ káci kpaɩn.”

⁴ Zozi nwan: “ɔ wɔ Ehεε Ejɔlε nɩn anun kε: *Nán kpaɩn* ala yê sɩanlan di a, ɔ nyan ngɩan ɔ.”

⁵ Mɔ Zozi hanlɩn sɔ'n, Abɔnsanmɩn kɔ fa yí kɔ hɔ buka kannganlaun kɩn ati sɩ. Ebεε ala, ɔ kɔ fa asɩε nɩn asɩ mmelemgbɩn mân'n-mɔ kwalaa kɔ hele Zozi. ⁶ Yí nwan: “Tunmin ehɩ ɔ nɩn anunminnyanmɩn'n mɔ mmelemgbɩn mân'n-mɔ le yí'n, b'a fa yí kwalaa b'a wula mín sa nun. Yê sɩanlan mɔ mɩn kulo kε mɩn fa mɩn man yí'n yê mɩn 'fa mɩn man yí ɔ. ⁷ Yí ti, sε ε kɩtɩ mɩn nyunnun ε sɩ mín an, yí kwalaa 'yɔ wó dɩε.”

⁸ Ehɩ a, Zozi nwan: “ɔ wɔ Ehεε Ejɔlε nɩn anun kε: *Kɩtɩ* Edannganman m'ɔ tɩ wó Nyanmtɩn nɩn anyunnun nán sɩ yí kɩnmgba cein.”

⁹ Mɔ Zozi bualt yí sɔ yuelɩ'n, Abɔnsanmɩn falt yí biekun an, yí nɩn y'ɔ le Zoluzalɛmɩn, Nyanmtɩn awulo nɩn ati sɩ. Yí nwan: “Sε wó nwan ε tɩ Nyanmtɩn Awa sakpa a, yaci wó nwɩn nun, kulu tɔ asɩ, ¹⁰ afɩ, ɔ wɔ Ehεε Ejɔlε nɩn anun kε: *Wó* dunman nun, Nyanmtɩn 'ba man yí mmɔfɩε'n-mɔ atɩn maan bε nɩn wó sɩ. Eεε ɔ wɔ nun kε: ¹¹ Bε 'sɔ wó bé sa nun, nán wó ja a mgbula man ebυε.”

¹² Mɔ Abɔnsanmɩn hanlɩn sɔ'n, Zozi nwan: “Ehεε Ejɔlε'n kan kε: *N'ε* sɔ yé Mɩn m'ɔ tɩ wó Nyanmtɩn'n nɩn.”

¹³ Abɔnsanmɔn yɔlti butu ɔ nun bɛtɛ mɔ yí sa a ngan man Zozi'n, ɔ yacili yí ebɛlɛ ɔ hɔlti, ɔ 'nwɔnnɛ cɪan fɔfɔlɛ biekun.

*Zozi 'ba hɔ Galile m̃n ñn anun
(Matie 4.12-17, Maaki 1.14-15)*

¹⁴ Ehi, Zozi kɔ sa kɔ hɔ Galile m̃n ñn anun. Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n tunmin'n jin yí nzin. Galile m̃n ñn anun lɪka biala, bɛ bɔ yí dunman. ¹⁵ ɔ kekele menian'n-mɔ ninngɛ Zufu'n-mɔ asɔntɪn sua'n-mɔ anun yê bɛ kwalaa bɛ yɪ yí ayɛ.

*Zozi 'ba hɔ Nazalɛti kulo ñn asɔ
(Matie 13.53-58, Maaki 6.1-6)*

¹⁶ Zozi kɔ hɔ Nazalɛti, kulo'n mɔ bɛ talt yí sɔ ñn asɔ. ɔ kɔ wɔlɔ Zufu'n-mɔ asɔntɪn sua ñn anun kɛ ɔ yɔ yí ɛnwɔnmɪtan ele cɪan biala'n. Bɛ yɔlti asɔntɪn'n dede mɔ ɔ 'kɔ bie'n, ɔ kɔ jasɔ, ɔ lɛ ba kɪnnga Ehelɛ Eɟɔlɛ'n.

¹⁷ Bɛ kɔ fa Nyanmɪtan kpɔmanfɔɛ *Ezayi kalata'n mɔ b'a baka'n bɛ kɔ wula yí sa nun. ɔ kɔ tɛlɛ nun, ɔ kɔ nwun lɪka mɔ b'a hɛlɛ kɛ:

¹⁸ Yé M̃n Wawɛ'n wɔ m̃n nun
ɔ'a yɪ m̃n kɛ m m̃la
m m̃ ɛɟɔlɛkpa'n n gɛlɛ ehianfɔɛ'n-mɔ.

ɔ'a sɔan m̃n kɛ m m̃la
n yí bɛ mɔ b'a gua bɛ fiadt'n.

Bɛ mɔ bɛ nyɪn a sin'n,
m m̃n bɛ nwún ast.
Bɛ mɔ bɛ lɛ kekele bɛ ahɔlɔwa'n,
m m̃n bɛ nyán bɛ ti.

¹⁹ Eɛɛ m m̃la n gán n gɛlɛ bɛ kɛ
afɔɛ'n mɔ Nyanmɪtan 'de menian'n-mɔ ati ñn a ju.

²⁰ Mɔ Zozi yuelɪ yí kɪnnga'n, ɔ kɔ baka kalata'n, ɔ kɔ fa kɔ wula sɔanlan'n m'ɔ ñtan sɔ ñn asa nun, ɔ kɔ tanlan ast. Menian'n-mɔ kwalaa mɔ bɛ wɔ asɔntɪn sua

nɪn anun'n, bɛ nyɪn kɔ ha yɪ nwɔn. ²¹ Zozi kukuli yɪ nɔvan sɔ a, yɪ nwan: “Enɛ, ɛhɛɛ ɛjɔɛ ɛhɪ mɔ ɛmɔ a tɪ nɪn a kpɪn sɔ.”

²² Zozi ɛjɔjɔɛ fɛ'n yɔɪ bɛ ɛnyɪnmɪn kpa, ɔ sinlin bɛ nwɔn. Bɛ nwan: “Bian ɛhɪ muonun, asɔ nán Zozeɔ awa nɪn ɔ?”

²³ Zozi nwan: “ɔ tɪ ananhɔɛ, ɛmɔ 'ba bu anyɪndala ɛhɪ bɛ keɛ mɪn kɛ: ‘Sɛ wɔ nwan ɛ tɪ ayile ɛyɔɛɔɛ a, di mɔa yɔ wɔ nwɔn ayile.’ ɛsɛ ɛmɔ 'ba han tɔ sɔ kɛ: ‘Ninngɛ'n mɔ y'a tɪ kɛ a yɔ yɪ Kapɛɛnawɔmɔn ɛɔ'n, yɔ bie wɔ kulo nɪn asɔ ɛwa.’”

²⁴ ɛsɛ, yɪ nwan: “Mɪn kan yɪ ananhɔɛ mɪn keɛ ɛmɔ kɛ Nyanmɪn kpɔmanɔɛ biala le man ɛfɛɪɛ yɪ muonun yɪ kulo. ²⁵ Mɪn kan yɪ ananhɔɛ mɪn keɛ ɛmɔ kɛ Nyanmɪn kpɔmanɔɛ *Eli mɛɛ sɔ, tɛmɔn mɔ esue nɪn a ndɔ man dede afɔɛ nsan sala nsian mɔ ɛhɔɛ kpɪli kpa kpɪnlɪn mɔn bɔndɪn nɪn anun'n, anɪn kunlannɔɛ mmalasua dɔɔn wɔ Izalayɛ mɔn nɪn anun. ²⁶ Nan kɔsɔ, Nyanmɪn a nɔvan man Eli a man ɔ'a ngɔ a mmɔka man bɛ bie fɪɪ, sannan kunlannɔɛ ɛyɛɔɛ balasua'n m'ɔ tɪ Salɛɔta kulo nɪn asɔ, Sidɔn mɔn nɪn anun ɛɔ'n. ²⁷ ɛsɛ Nyanmɪn kpɔmanɔɛ Elize kɔsɔ mɛɛ sɔ, anɪn kokobɛɔɛ sɔnlɪn Izalayɛ mɔn nɪn anun. Nan kɔsɔ, Elize a mman bɛ bie fɪɪ anwɔn a nza man, sannan Naaman m'ɔ fi Sili mɔn nɪn anun ɛɔ'n.”

²⁸ Bɛ kɔalaa mɔ bɛ wɔ asɔntɪn sua nɪn anun mɔ bɛ tɪɪ ɛjɔɛ sɔ'n, bɛ kɔ fɛ yɪ nwɔn ɛya kpa. ²⁹ Bɛ kɔ jasɔ, bɛ kɔ sɔsɔ yɪ, bɛ nɔn yɪ kɔ hɔ buka'n mɔ bɛ kulo'n wɔ sɔ nɪn ati afian kɛ bɛ 'kɔ a ju yɪ bɛ tɔ bɔnza nɪn anun bɛ kun yɪ. ³⁰ Nan Zozi wɔɔɔɔ bɛ sa abɔ ala, ɔ kɔ hɔ.

*Zozi 'ba fɔvan wawɛ ɛtɛ fi sɔvanlan kɔn anun
(Maaki 1.21-28)*

³¹ Mɔ Zozi fi Nazaleti buka ntn asu o juli'n, o ko ho Galile man ntn anun kulo'n mo be fele yi Kapreenawomun ntn asu. Mo enwomtan ele ctan'n juli'n, Zozi ko ho asontn sua ntn anun o 'ko a kekele be ninngɛ. ³² Ninngɛ'n-mo m'o le kekele'n ko sin be nwun, o sanltn ke o kan yi ejole dte'n tunmin su.

³³ Antn bian kun wo asontn sua ntn anun ebɛɛ. Bian so'n, wawe ete kun wo yi nun. O ko tian nun seɛ kpa.

³⁴ Yi nwan: "E! Zozi m'o fi Nazaleti, e 'se ye se? E walt ye busu ebo anaan? Mun si wo bokoo! E ti Nyanmtan Swanlan Nwanzan-nwanzan!"

³⁵ Mo swanlan'n hanltn so'n, Zozi ko tian wawe ete ntn asu. Yi nwan: "Muan wo nwan ntn asu, nan fi swanlan ehi anun fite!" Mo Zozi hanltn so'n, menian'n-mo anyunnun ebɛɛ, wawe ete'n ko fin bian ntn asi, o fi yi nun ko fite ko ho, o'a nyɔ man yi like fi'i.

³⁶ Ejole so'n ko sin be kwalaa be nwun, sian'n, be le bisa bisa be nwun ke: "Antn nzu asinbenwun ejole dte ahi? Bian ehi le yi tunmin'n o fvan wawe ete'n-mo a, be fite!" ³⁷ Ke o yoli so'n, man so ntn anun luka kwalaa, antn be le kan Zozi ejole.

Zozi 'ba man menian dɔun anwun sa
(Matie 8.14-17, Maaki 1.29-34)

³⁸ Mo Zozi fi asontn sua ntn anun fitel'n, o ko ho *Simun awulo elo. O 'ko a ju a, antn Simun asebala ntn a fuke kpa, ebunnun ntn a yue yi cici. Be ko bo Zozi amannɛ ke o tutun yi man be. ³⁹ Zozi ko hyun ko mantan wuluwafuɛ'n, yi nwan: "Ebunnun, fi balasua ehi anwun tu!" Ke o hanltn so ntn ala, ebunnun'n fi balasua ntn anwun ko tu. Balasua'n ko jasɔ ko ho sin ntn anwun elo o ko man be like be ko li.

⁴⁰ Nosuba mo senze'n toli'n, be nun nwuluwafuɛ ngacile ngacile kwalaa ko 'a Zozi anwun ebɛɛ. O ko fa yi

sa'n kɔ fua bé nwɔn, bé nwɔn kɔ sa. ⁴¹ Mmɔnsanmɔn'n-mɔ fi nwuluwafɔɛ'n-mɔ dɔɔn anun bé kɔ fite, anɔn bé lé tɔan bé kan ké: “Wó, ɛ tɔ Nyanmtan Awa!” Nan mɔ bé 'kan sɔ'n, anɔn Zozi lé tɛtɔan bé ɔ totua bé, ɔ sanlɔn ké bé dɛ, bé sɔ ké *Kilisi'n y'ɔ le yí.

Zozi 'ba hɔ a bɔ Ejɔlekpa'n kulo ɛhɔnlɔn-mɔ asɔ
(*Maakɔ 1.35-39*)

⁴² Mɔ alíɛ hɔnlɔn'n, Zozi kɔ tɔ yí nwɔn kɔ hɔ ahanmtan lɔka mɔ sɔanlan fíí nnɔn man'n. Meninsɔnman kɔ kpɔnnɔɛ yí. Nan mɔ bé nwunlin yí'n, bé nwan: “Yɛ 'sɛlé wó, n'ɛ kɔ lɔka fíí kún.”

⁴³ Zozi nwan: “ɔ sɛ ké mɔn bɔ Nyanmtan Belemgbin Mân nɔn anwɔn Ejɔlekpa'n mɔn kele kulo nga'n-mɔ kɔsɔ. Afɔ yí sɔ ati yê Nyanmtan sɔanlɔn mɔn ɔ.” ⁴⁴ M'ɔ hanlɔn sɔ yuelɔ'n, ɔ kɔ hɔ Zufɔ'n-mɔ asɔnɔn sua'n-mɔ anun ɔ kɔ bɔ Ejɔlekpa'n kɔ hele bé.

5

Zozi 'ba fɛlé yí alimɔa menian nsan'n
(*Matie 4.18-22, Maakɔ 1.16-20*)

¹ Cɔan kɔn Zozi kɔ hɔ *Zenezalɛtɔ asue nɔn anɔn, menian dɔɔn kɔ kpɔ yí ɛbɛlé, bé kɔ ta kɔ si kɔ yia yí, bé 'kɔ a tie Nyanmtan Anɔn Ejɔlé'n m'ɔ lé kan'n. ² Zozi 'tɔ yí nyɔn an, anɔn ɛléɛ nnyuan sisi ɛbɛlé, sɔanlan fíí nnɔn man nun. Bé mɔ bé cɔ ejue'n, bé fi nun b'a ju, bé lé nwunnnzin nwunnnzin bé dada'n-mɔ anun. ³ Zozi kɔ hɔ kɔ fɔ ɛléɛ'n kɔn anun. ɛléɛ sɔ'n tɔ Simɔn dɛ. Zozi kɔ sɛlé Simɔn ké ɔ tú ɛléɛ'n ɔ hɔ bunman sɔ kaan. Zozi kɔ tanlan ɛléɛ nɔn akunnun ɔ kɔ hehele meninsɔnman'n ninngɛ.

⁴ M'ɔ yuelɔ bé ninngɛ kekele'n, yí nwan: “Simɔn, tu ɛléɛ'n kɔ bunman sɔ nán ɛ nɔn wó manngɔn'n-mɔ bé gúa bé dada'n.”

⁵ Mɔ Zozi hanlɛn sɔ'n, Simɔn nwan: “Kpain, ɔ bɔ yɛ bu kɔngɔɛ angɔnmin, y'a gua dada dede y'a nji man ejue fɛ́í. Nan kɔsɔ kemɔ wɔ́ nwan n gúa'n, min 'gua.”

⁶ Ebele ala, be kɔ gua bé dada'n-mɔ. Be kɔ hyɛ ejue dɔɔn kpa dede bé dada'n-mɔ le titi. ⁷ Mɔ be nwunlin yɛ sɔ'n, be kɔ tu bé sa be kɔ fele bé manngɔn'n-mɔ mɔ be wɔ elɛɛ eɛɛnlin anun'n ke be bála a buka bé. Be kɔ a be kɔ wula bé elɛɛ nnyuan'n titekeɛ, ɔ ka mɔ be nɔan ɔ.

⁸ Mɔ Simɔn Pɛɛɛ nwunlin yɛ sɔ'n, ɔ kɔ kɔtu Zozi anyunnun ebele, yɛ nwan: “Yé Min, n'ɛ fa wɔ́ nwɔn bɔ mɛ́n. ɔ sanlɛn ke n di etefɔɛ.” ⁹ Simɔn hanlɛn sɔ, ɔ sanlɛn ke ejue mɔ be hyɛɛ yɛ cɛan sɔ'n sinlin yɛ nɔn yɛ manngɔn'n-mɔ kwalaa anwɔn, esɛ esulo hanlɛn bé. ¹⁰ Esulo kɔnmgba sɔ'n kɔsɔ hanlɛn Zɔakti ɔ nɔn Zɔan, Zebede amma'n mɔ be nɔn Simɔn di junman'n.

Eɛt a, Zozi nwan: “Simɔn, n'ɛ sulo! Nan eɛɛ m'ɔ kɔ'n, ɛ 'ba fɛfele menian man mɛ́n.” ¹¹ Eɛɛɛ sɔ'n mɔ Zozi hanlɛn nɛn ati, mɔ be sisili bé elɛɛ'n-mɔ ast'n, be yacili bé junman'n kwalaaɛn ebele, be sili yɛ sɔ.

*Zozi 'ba man kokobefɔɛ kɔn anwɔn sa
(Matie 8.1-4, Maakti 1.40-45)*

¹² Cɛan kɔn Zozi kɔ hɔ kulo kɔn asɔ. ɔ ju ebele ala, kokobefɔɛ kɔn kɔ a kɔ tu yɛ. Bian sɔ'n kɔ butu yɛ nyɛn ast yɛ nwan: “Yé Min, sɛ ɛ kulo a, ɛ kwalaa ke ɛ man mɛ́n nwɔn sa.”

¹³ Mɔ kokobefɔɛ'n hanlɛn sɔ'n, Zozi kɔ tɛnngɛ yɛ sa kɔ han yɛ, yɛ nwan: “Min kulo, man wɔ́ nwɔn tí!” Ebele ala, bian nɛn anwɔn kɔ sa.

¹⁴ Zozi nwan: “N'ɛ kan mɔ m'an yɔ nɛn anwɔn eɛɛɛ keke sɔnlan fɛ́í. Nan kɔ kɔ tu Nyanmɛan tɛɛyɛfɔɛ'n m'ɔ wɔ ebele'n, fa wɔ́ nwɔn'n keke yɛ. Ebele tɛɛ'n mɔ

*Moyizi helelt'n, yí maan bé kwalaa bé nwun yí ké wó nwun a sa.”

¹⁵ Anɩn Zozi dunman'n lé fu. Menian dɔun ba tie yí ejɔle'n m'ɔ kan'n, ɛsɛ bé ba yí nwun bé man bé nwun sa. ¹⁶ Nan tɛmɔn'n bie ju a, Zozi tɩ yí nwun kɔ ahanmɩtan ɔ kɔ sɛle Nyanmɩtan.

Zozi 'ba man bubuluwafɔɛ kɔn anwɔn sa

(Matie 9.1-8, Maakɩ 2.1-12)

¹⁷ ɛɔtan kɔn anɩn Zozi lé kekele menian'n-mɔ ninngɛ. Meninsɔnman'n mɔ bé walt'n, anɩn *Falisifɔɛ'n-mɔ nɔn *mala mgbain'n-mɔ wɔ bé nun bie. Bé tɩtɩ asɩ Zozi anwɔn ɛbɛle. Mmie-mɔ fi Galile nɔn Zude mân nun, mmie kɔsɔ fi Zoluzalɛmɔn kulo nɩn asɔ. ɛɔtan sɔ'n, anɩn yé Mɩn tunmin'n jin Zozi anzin ɔ kɔ man nwuluwafɔɛ'n-mɔ anwɔn kɔ sa. ¹⁸ Kaan cɛ, menian mmie-mɔ nɔn bubuluwafɔɛ kɔn kɔ a, ɔ la ɛbɛɛ sɔ. Bé lé kpɔnndɛ atɩn bé sɩn bé fa wuluwafɔɛ'n bé fite Zozi anyunnun. ¹⁹ Meninsɔnman'n dunman nun, ké mɔ bé nnyan man atɩn bé nzɩn man'n, bé kɔ fu sua'n mɔ Zozi wɔ nun nɩn asɔ. Bé kɔ kpɛ tokolo sua nɩn ati afian, bé kɔ fa bubuluwafɔɛ'n bé kɔ jula yí nɔn yí ɛbɛɛ'n Zozi anyunnun ɛbɛle menian'n-mɔ kwalaa afian.

²⁰ Mɔ Zozi nwunlin bé dedi'n, ɔ kɔ han kɔ hele wuluwafɔɛ'n ké: “Njabian, b'a fa wó ɛtɛ'n b'a hye wó.”

²¹ Ejɔle sɔ'n m'ɔ hanlɩn nɩn ati, Falisifɔɛ'n-mɔ nɔn mala nɩn asɔ mgbain'n-mɔ lé kan yí bé ti akunnun ké: “Nwan sɔnlan dɩɛ aht m'ɔ kwalaa ɔ kan ejɔle ɛtɛ sɔa tia Nyanmɩtan ɔ? Sɛ nán Nyanmɩtan angɔnmɩtan cein an, nwan y'ɔ kwalaa sɔnlan ɛtɛ fa ce yí ɔ?”

²² Ajɔnlɩn sɔ'n mɔ bé falt nɩn ati, Zozi nwan: “Nzuke ati yé ajɔnlɩn sɔa-mɔ wɔ ɛmɔ ati anun ɔ? ²³ Sɛ mɩn kan ké: ‘B'a fa wó ɛtɛ'n b'a hye wó’ a, ɛmɔ nnwun man nun. Nan sɛ mɩn kan mɩn kele wuluwafɔɛ'n ké: ‘Jasɔ nanndɩ’

nán ɔ yɔ sɔ a, ²⁴ antn emɔ a nwun yí kɛ *Mân Baa'n le tunmin asɩɛ nɩn asɩ ewa ɔ fa etɛ ce.”

Ɛhɩ a, ɔ kɔ han kɔ hele bubuluwafɩɛ'n kɛ: “Mɩɩn kan mɩn kele wó, jasɩ, fa wó ɛbɛɛ'n nán kɔ wó awulo!” ²⁵ Ɛbɛɛ ala, bé kwalaa bé nyunnun ɛbɛɛ, bian'n kɔ jasɩ kɔ fa yí ɛbɛɛ'n m'ɔ lalɩ sɩ'n, ɔ kɔ hɔ yí awulo. ɔ 'kɔ a, antn ɔ le yɩ Nyanmtan ayɛ. ²⁶ Ɛjɔɛ'n kɔ sin bé kwalaa bé nwɩn. Esulo kɔ han bé, bɛ le yɩ Nyanmtan ayɛ, bé nwan: “Ɛnɛ dɩɛ, fɔ́ɔ́n y'a nwun ɛnyɩnmtan ninnge yé nyɩnsɩ!”

Zozi 'ba fɛɛ Levi

(Matie 9.9-13, Maakɩ 2.13-17)

²⁷ Ɛhɩ anzin, Zozi fi sua nɩn anun kɔ fite. ɔ 'kɔ ju a, antn bian kɩn, bɛ fɛɛ yí Levi, ɔ tɩ lɩka mɔ bɛ didi ajule'n. Levi sɔ'n, ɔ dide ajule. Zozi kɔ fɛɛ yí, yí nwan: “Levi, jasɩ, si mɩn sɩ!” ²⁸ Ɛbɛɛ ala, Levi kɔ jasɩ kɔ yaci yí junman'n ɔ kɔ si yí sɩ.

²⁹ Levi kɔ bɔ Zozi ati ɔ kɔ man bɛ kɔ tɩn alɩɛ kpili kpa yí awulo. Mɔ bɛ 'didi'n, bé mɔ bɛ dide ajule'n nɩn menian mmiekun-mɔ dɔɩn kpa nɩn bé gugua tɔbɩɩ nɩn anwɩn. ³⁰ *Falisifɩɛ'n-mɔ nɩn *mala nɩn asɩ mgbain'n-mɔ mɔ bɛ nɩn bé di fâ kɩn'n kɔ yue ɛya fɛ. Bɛ kɔ bisa Zozi menian'n-mɔ kɛ: “Nzu ati yê emɔ nɩn bé mɔ bɛ dide ajule'n nɩn etɛfɩɛ'n-mɔ didi'n?”

³¹ Zozi nwan: “Sɩvanlan mɔ ewue le ngun man yí'n, ɔ mgbɩnnde man ayile ɛyɔɛfɩɛ. Nan sɩvanlan m'ɔ le wu'n y'ɔ kpɩnnde ayile ɛyɔɛfɩɛ ɔ. ³² M'an mma man kɛ mɩn 'ba fɛɛ bé mɔ bɛ tɩ sɛsɛ wɔ Nyanmtan anyunnun'n maan bɛ kaci bé abalabɔ'n. Nan bé mɔ bɛ tɩ etɛfɩɛ'n-mɔ, bé tɩ yê m malt ɔ.”

Abuala nɩn anwɩn kosuan'n

(Matie 9.14-17, Maakɩ 2.18-22)

³³ Ehi anzin, bé nun mmie-mo ko bisa Zozi ke: “Zvan menian'n-mo nun Falisifue'n-mo die'n-mo, o yo a, be di abuala be seie Nyanmtan. Nan kusu wo die'n-mo nni man abuala, temun so'n, antn be le didi be nunun.”

³⁴ Mo Zozi tili ejole so'n, yi nwan: “Mele mo atonvole bian'n wo ebelle'n, yi manngun'n-mo mo be wo atonvole ntn abu'n, be ngbala man ke be bua be da o. ³⁵ Nan mele bie 'ba ju, atonvole bian'n fi bé sa nun o 'ba tu. Mele so ntn anun, be 'ba li abuala.”

³⁶ Mo Zozi hanltn so yueli'n, o ko han nvandvun ejole kun ko tu su, yi nwan: “Svanlan fii nzua man etanlan fufole ndafuin o ndua man etanlan daba nun tokolo. Se o yo yi so a, antn o'a seci etanlan fufole'n ye ndafuin so'n nun etanlan daba ngw man su. ³⁷ Svanlan fii ngaci man nzan fufole ngua man kpolo kotoku daba nun. Se o yo yi so a, kpolo kotoku'n 'te, nzan'n 'butu, antn kpolo kotoku ntn a yo mgban. ³⁸ Nan nzan fufole'n, be fa be gua kpolo kotoku fufole nun. ³⁹ Ese svanlan biala m'o nun nzan daba'n, o mgbunnde man nzan fufole. Afi yi nwan: ‘Nzan daba'n die be nnyan man yi nwun su.’”

6

Zozi nun enwunmtan ele ctan'n
(*Matie 12.1-8, Maaki 2.23-28*)

¹ Ctankun Zozi nun yi menian'n-mo ko kpe nun *bele ebo kun asu. Ctan so'n, o ti enwunmtan ele ctan. Yi menian'n-mo ko titi bele mma'n bie be ko kputa yi bé sa nun be ko yiyi yi nwun abutin'n be ko li. ² Mo Falisifue'n-mo nwunlin yi so'n, bé nwan: “Nzuke ati ye emo yo like mo ye mala'n tua ke nan be yo yi enwunmtan ele ctan'n?”

³ Mo be hanltn so'n, Zozi ko bua bé ke: “Asu emo kungalt man like mo Davidi yoli, mele mo ehoe hunlin

yí nún yí menian'n-mò nín anwòbònjòlè'n lé ɔ? ⁴ Davidi wòlòlò Nyanmítan sua nín anun, ɔ fálò kpaòbò'n-mò mò b'a fa b'a man Nyanmítan'n, ɔ nún yí menian'n-mò bè lili. Kpaòbò sò'n, Zufò'n-mò mala'n kele kè sùanlan ngacile biala le man atún ɔ nni man kè Nyanmítan tɛɛyífbè'n-mò ala.” ⁵ Mò Zozi bualò b'é sò'n, nán ɔ'a han ɔ'a tó sù kè: “Màn Baa'n tí ɛnwònmítan ele cían nín asù kpain.”

Sùanlan'n mò yí sa kún a jò'n.

(*Matie 12.9-14, Maakí 3.1-6*)

⁶ ɛnwònmítan ele cían kún biekun, Zozi kò wòlò asòntín sua kún anun, ɔ kò hehele ninngè. Anín bian kún wò asòntín sua nín anun ɛbèlè, yí sa fama nín a jò. ⁷ Mala nín asù mgbain'n-mò nún Falisifbè'n-mò mò bè wò ɛbèlè'n, anín bè lè nían sè Zozi kò man wuluwafbè bie anwòbò kò sa ɛnwònmítan ele cían nín an. ɔ sanlín kè bè lè kpòbòndè atún bè sún sù bè tó n yí ɛsùan. ⁸ Nan kè mò Zozi sí mò b'a jònlín'n, ɔ kò han kò hele wuluwafbè'n kè: “Jasù jinlan menian'n-mò kùalaa anyunnun ɛwa.” Bian'n kò jasù kò jinlan b'é nyunnun ɛbèlè.

⁹ Mò bian'n jasùlò jinlanlín'n Zozi kò kaci yí nyín meninsùnman nín anwòbònjòlò, yí nwan: “Mín 'ba bisa ɛmò kosuan. Yé mala'n kele sè? ɔ kele kè yè yó yè ɛnwònmítan ele cían nín anaan yè yó ɛtè? Yè lé sùanlan ati ngòan anaan yè hún yí ɔ?”

¹⁰ Zozi kò nɛntan b'é kùalaa b'é nyunnun, ɔ kò tó yí nyín wuluwafbè nín anwòbònjòlò, yí nwan: “Tínngè wó sa nín anun.” Bian'n kò tínngè nun, ɛbèlè ala, yí sa'n kò yò kpa. ¹¹ ɛhí, Falisifbè'n-mò nún mala nín asù mgbain'n-mò kò fè ɛya kpa. Sian'n bè lè bisa bisa b'é nwòbò like mò bè 'yò nán b'é sa a han Zozi'n.

Zozi mmòfbè bulu nún nnyuan'n

(*Matie 10.1-4, Maakí 3.13-19*)

¹² MELE sɔ nɪn anun, Zozi kɔ hɔ kɔ fɔ buka kɪn asɔ. ɔ 'kɔ a sɛLE Nyanmtan. ɔ kɔ sɛLE Nyanmtan kɔngɔɔ dede alɛ kɔ hɪn. ¹³ Mɔ alɛ hɪnlɪn'n, Zozi kɔ fɛfɛLE yɪ menian'n-mɔ bɛ kɔ yia. ɔ kɔ nɪn bɛ nɪn kɔ yɪ bulu nɪn nnyuan ɔ kɔ tɪn bɛ mmɔfɔɔ. ¹⁴ Menian bulu nɪn nnyuan sɔ'n-mɔ y'ɔ le: Simɔn mɔ Zozi fɛLE yɪ Pɪɛɪɪ'n, ɔ nɪn yɪ nianman Andele, Zɔakt nɪn Zɔan, Filipɔ nɪn Baatelemin, ¹⁵ Matie nɪn Toma, Alɛfɛ awa Zɔakt nɪn Simɔn mɔ bɛ fɛLE yɪ *Zɛɔɔɔfɔɔ'n, ¹⁶ Zɔakt awa Zudɪ, ɔ nɪn Zudast Isikaliɔtɪ mɔ ɔ 'ba yɪ Zozi man'n.

*Menian dɔɔn 'ba yia Zozi anwɔn
(Matie 4.23-25)*

¹⁷ ɛhɪ, Zozi nɪn yɪ mmɔfɔɔ'n-mɔ, bɛ fi buka nɪn asɔ, bɛ kɔ ju bɛ kɔ jinlan lɪka sɛsɛ kɪn. Lɪka sɔ'n, anɪn Zozi menian dɔɔn kpa a yia ɛbɛLE. Menian sɔ'n-mɔ, mmie-mɔ fi Zude mɔn nɪn. Mmie-mɔ fi Zoluzalɛmɔn. Mmie-mɔ fi jenvie nɪn anɔan ɛɔ kulo'n-mɔ mɔ bɛ mantan mantan Tii nɪn Sidɔn nɪn asɔ. ¹⁸ Bɛ walt kɛ bɛ 'ba a tie Zozi Anɔan ɛjɔɔɛ'n, ɛsɛ bɛ man bɛ nɔɔn sa. Bɛ mɔ bɛ kɔsɔ wawɛ ɛtɛ wɔ bɛ nɪn m'ɔ kele bɛ yalɛ'n, wawɛ ɛtɛ'n fi bɛ nɪn tu. ¹⁹ Bɛ kɔalaa bɛ kulo kɛ bɛ kan Zozi. ɔ sanɪn kɛ tunmin kɪn fi yɪ nɪn fite y'ɔ man bɛ nɔɔn sa ɔ.

*Nyila nɪn munnzue'n
(Matie 5.1-12)*

²⁰ M'ɔ yɔɔɪ sɔ'n, Zozi kɔ tɔ yɪ nyɪn yɪ menian'n-mɔ ɛɔ yɪ nwan:

“Nyila hɔn ɛmɔ mɔ bɛ tɪ ehianfɔɔ'n, ɔ sanɪn kɛ Nyanmtan Belemgbin Mɔn'n tɪ ɛmɔ dɪɛ!

²¹ “Nyila hɔn ɛmɔ mɔ ɛhɔɔ lɛ kun ɛmɔ kɪkaala'n, ɔ sanɪn kɛ ɛmɔ akɔ 'ba yi.

“Nyila hɔn ɛmɔ mɔ bɛ le sun'n, ɔ sanɪn kɛ ɛmɔ 'ba stɪ.

²² “Nyila hán emɔ, mele mɔ be le kpɔ emɔ, mɔ be le fuan emɔ, mɔ be le kpɛ emɔ nzɔba, mɔ be le bu emɔ menian mgban wɔ *Mân Baa'n dunman nun. ²³ Mɔ be 'yɔ emɔ sɔ'n, emɔ lí fe be mán bé nwɔn tɛ bé be sí abile be húhulu. ɔ sanlɔn ke emɔ 'ba nyan yí nwɔn ahátua kpili kpa wɔ anwunno elɔ. Afti daba, ke bé nan-mɔ heleli Nyanmɔtan mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ ahɔɔwa nɔn antɔn.

²⁴ “Nan emɔ esikafɔɛ'n-mɔ, munnzue hán emɔ! ɔ sanlɔn ke emɔ asa a han emɔ salɛ dɛ'n dada angɔnmɔn.

²⁵ “Munnzue hán emɔ mɔ bé kv a yi'n! ɔ sanlɔn ke ehɔɛ 'ba hun emɔ.

“Emɔ mɔ be le stlɔ kɔkaala'n, munnzue hán emɔ! ɔ sanlɔn ke alɔabɔ 'ba han emɔ, emɔ 'ba sun.

²⁶ “Munnzue hán emɔ mɔ menian'n-mɔ kvaaatin kan emɔ anwɔn ejɔle kpa'n. Afti daba, ke bé nan-mɔ hanlɔn ato mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ anwɔn ejɔle kpa nɔn antɔn.

Emɔ húlo bé mgbɔfɔɛ'n-mɔ

(Matie 5.38-48; 7.12a)

²⁷ “Nan emɔ mɔ be le tie mɔn'n, mɔn kan mɔn kele emɔ ke: emɔ húlo bé mɔ be kpɔ emɔ'n. Emɔ yó bé ye. ²⁸ Emɔ yéyila bé mɔ be bɔ emɔ sasan nɔn asɔ. Emɔ yó asɔntɔn be man bé mɔ be kele emɔ ahɔɔwa'n. ²⁹ Se sɔanlan bie kpact emɔ anyɔn bê nɔn asɔ a, be káci fama'n maan ɔ kpáci sɔ. Se sɔanlan bie de emɔ taladɛ'n mɔ be wula yí sɔ nɔn an, emɔ yí mɔ emɔ wula yí bu'n kɔsɔ be mán yí. ³⁰ Sɔanlan biala m'ɔ kɔ sele emɔ like'n, emɔ fá mán yí. Se sɔanlan tɔa emɔ de like mɔ emɔ le nɔn an, nán be bisa yí bɔsɔ. ³¹ Like mɔ emɔ kulo ke menian'n-mɔ yɔ man emɔ'n, emɔ kɔsɔ yó like sɔ'n be mán bé.

³² “SE BÉ MÓ BE KULO EMÓ NIN ALA YÊ EMÓ KUSU KULO BÉ A, NZU NVASUE DÍE YÊ EMÓ NYAN YÍ SU Ó? ETÉFUE'N-MÓ KUSU KULO BÉ MÓ BE KULO BÉ'N. ³³ SE BÉ MÓ BE YO EMÓ YE NIN ALA YÊ EMÓ KUSU YO BÉ YE A, NZU NVASUE DÍE YÊ EMÓ NYAN YÍ SU Ó? ETÉFUE'N-MÓ KUSU YO SÓ BIE. ³⁴ BÉ MÓ EMÓ BÓ BÉ BUSIA A EMÓ DE DI KE BE KVALA YÍ TUA'N, SE BÉ NGÜNMİN ALA YÊ EMÓ BÓ BÉ BUSIA A, NZU NVASUE DÍE YÊ EMÓ NYAN YÍ SU Ó? ETÉFUE'N-MÓ KUSU BÓ BÉ MANGÜN ETÉFUE'N-MÓ MÓ BE KVALA KALE'N TUA'N BUSIA. ³⁵ NAN EMÓ DÍE, NÁN BE YO SÓ. EMÓ HÚLO BÉ MÓ BE KPÓ EMÓ'N, EMÓ YÓ BÉ YE, EMÓ BÓ BÉ BUSIA, NÁN BE SUSU BÉ TI BE GUA SU KE BE TÚA BE MÁN EMÓ. SE EMÓ YO SÓ A, EMÓ 'BA NYAN YI NŪN AHATUA KPILI KPA, ESE EMÓ 'BA KACI NYANMTAN M'Ó WÓ ANWUNNO ANWUNNO ELÓ NIN AMMA. Ó SANLİN KE Ó TI KPA MAN MENIAN MÓ BE NZI MAN YE'N, Ó NŪN MENIAN KUSU MÓ BÉ KUNNUN TI ETÉ'N. ³⁶ KEMÓ EMÓ ASI'N SI ANWUNNOE'N, EMÓ KUSU NŪN ANWUNNOE.

Nán BE bua BÉ mangün'n-mó ndɛɛ

(*Matie 7.1-5*)

³⁷ “NÁN BE bua BÉ mangün'n-mó ndɛɛ nán Nyanmtan Kpili kusú a mmua man emó ndɛɛ. Nán be bu sɔanlan fíí fɔɔ nán Nyanmtan kusú a mmu man emó fɔɔ. Emó fá BÉ mangün'n-mó eté'n be hyé BÉ nán Nyanmtan kusú a fa emó díe nin a hye emó. ³⁸ Emó hyé BÉ mangün'n-mó nán Nyanmtan kusú a hye emó bie. BE 'su ninngé be gua emó taladé'n pɔsú kpili nin anun, be 'tinnadin sɔ kpa maan ó yi dede ó bɔ sɔ. Susulíe'n mó emó fa be susu ninngé be man BÉ mangün-mó'n, yí yê Nyanmtan 'fa susu man emó ó.”

³⁹ MÓ Zozi hanlín sɔ yuelí'n, ese ó kɔ bu anyɔndala kɔn biekun kɔ hele BÉ, yí nwan: “Anyɔnsinlinwafue, ó nni man yí mangün anyɔnsinlinwafue taataa. SE Ó YO

yí sɔ a, bɛ munnyuan bɛ 'gua kunman nun. ⁴⁰ Svanlan mɔ bɛ lɛ kele yí like'n, ɔ nzi man like ndala man yí mɔn'n m'ɔ lɛ kele yí'n. Kɔsɔ sɛ ɔ suan like nán ɔ nwun yí kpa bɔkɔɔ a, ɔ kaci kɛ yí mɔn'n.

⁴¹ “Nzuke ati yê ɛ lɛ nɔan tabua munmuin kaan'n m'ɔ la wó nianman nɔn anyɔn nɔn asɔ, nan kɔsɔ ɛ nnwun man tabua ebue'n m'ɔ la wó dɛ nɔn asɔ'n? ⁴² ɔ yɔ sɛ mɔ ɛ kɔala ɛ kan kele wó nianman'n kɛ: ‘Anianman, yaci mɔn maan n yí wó nyɔn nɔn asɔ munmuin kaan'n’, wó mɔ ɛ nnwun man kɛ tabua ebue kɔn la wó nyɔn dɛ nɔn asɔ'n? ɛ bɔ wó nwɔn apoo. Di mɔa yɔ m'ɔ la wó nyɔn nɔn asɔ'n, asannan nán a nwun asɔ a yɔ m'ɔ la wó nianman'n dɛ nɔn asɔ'n.

ɔ le baka kɔn nɔn yí mma

(Matie 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ “Baka kpa nzu man mma ɛtɛ yê baka ɛtɛ kɔsɔ nzu man mma kpa. ⁴⁴ Baka biala m'ɔ jin'n, yí mma'n y'ɔ man bɛ nwun yí nzɔlɛ ɔ. Bɛ ndɔ man *figi mma eminlan mmowe'n-mɔ asɔ. Yê bɛ ndɔ man divɔn mma kɔsɔ baka mɔ yí nwɔn le bowe nɔn asɔ. ⁴⁵ Svanlan m'ɔ tɔ kpa'n, ati anun kpa ninngɛ y'ɔ yɔ ɔ. Svanlan kɔsɔ m'ɔ tɔ man kpa'n, ati anun ɛtɛ ninngɛ y'ɔ yɔ ɔ. ɔ sanɔn kɛ ɛjɔlɛ m'ɔ wɔ svanlan akunnun'n y'ɔ fite yí nɔan ɔ.

Sua nnyuan nɔn anwɔn ɛjɔlɛ'n

(Matie 7.24-27)

⁴⁶ “Nzuke ati yê ɛmɔ fɛlɛ mɔn ‘yê Mɔn, yê Mɔn’, kɔsɔ ɛmɔ nyɔ man like mɔ n gɔ bisa'n? ⁴⁷ Svanlan m'ɔ kɔ a mɔn nwɔn, m'ɔ kɔ tie mɔn nɔan ɛjɔlɛ'n, m'ɔ kɔ nanndɔ sɔ'n, ɛ 'nwun like m'ɔ soman yí'n: ⁴⁸ ɔ soman svanlan m'ɔ lɛ si sua. ɔ'a fun kunman'n maan ɔ'a hɔ mɔa ɔ'a wula yí bɔ ɔ'a si sua nɔn ɛbɔɛ nɔn asɔ. Mɔ fɔsɛlɛ'n tikɛlɛ'n, asue'n-mɔ kɔ yi kɔ bu asɔ ɔ kɔ han sua'n, nan

kusu ɔ'a ngɔala man yí bu. ɔ sanlɛn kɛ sua sɔ'n jin bi.
⁴⁹ Svanlan kusu m'ɔ tie mɛn Nvan Ejɔlɛ'n m'ɔ nnanndɛ
 man sɔ'n, ɔ soman svanlan mɔ ɔ'a si yí sua nɛn anyɔvan
 nɛn asɔ. ɔ'a nwula man sua nɛn abɔ. Mɔ fɔstɛ'n tikɛlɛ'n,
 asue'n-mɔ kɔ yi kɔ bu ast ɔ kɔ han sua'n. ɛbɛɛ ala, sua
 sɔ'n kɔ bubu kɔ gua kpa bɔkɔɔ.”

7

Zozi 'ba man nzalafɔ kpain'n kɔn akɔa nɛn anwɔn sa
 (Matie 8.5-13)

¹ Mɔ Zozi yuelɛ ejɔlɛ ɛhɛka kɔalaa kan kele menian'n-
 mɔ, ɔ kɔ hɔ Kapɛɛnawɔmɔn. ² Antɛn Lɔmɔn nzalafɔ
 kpain'n kɔn wɔ Kapɛɛnawɔmɔn ɛbɛɛ. Nzalafɔ kpain
 sɔ'n, ɔ le yí akɔa kɔn mɔ yí nwɔn cian yí kpa ɔ. Akɔa
 sɔ'n kɔ fɔkɛ kpa ɔ le de ewue wu. ³ Mɔ nzalafɔ kpain'n
 tɛlɛ Zozi angan'n, ɔ kɔ svan zufɔ mgbain'n mmie-mɔ
 kɛ bɛ hɔ fɛlɛ Zozi maan ɔ bala a yɔ maan yí akɔa nɛn
 anwɔn sa. ⁴ Bɛ kɔ hɔ Zozi anwɔn ɛlɔ bɛ kɔ bɔtɔ yí. Bɛ
 nwan: “Svanlan sɔ'n dɛɛ, ɔ fata kɛ ɛ bɔa yí. ⁵ ɔ sanlɛn
 kɛ ɔ kulo yé Zufɔ mân'n. Yí yê ɔ'a si yé Nyanmɛtan sua
 nɛn ɔ.” ⁶ ɛhɛ a, Zozi nɔn bɛ bɛ kɔ hɔ.

Mɔ bɛ hɔlɛ dede bɛ ka kaan bɛ ju awulo nɛn anwɔn'n,
 nzalafɔ kpain'n kɔ svan menian kɛ bɛ hɔ sé Zozi kɛ:
 “Kpain, n'ɛ kele wɔ nwɔn ɛfɛ. ɔ sanlɛn kɛ mɛn nze nvata
 man kɛ ɛ wɔlɔ mɛn awulo. ⁷ ɛhɛka ati yê mɛn muonun
 m'an mma man wɔ ja sɔ ɔ, afɛ mɛn nze nvata man. Nan
 kan ejɔlɛ kpɔlɛ kɔnmgba cein, mɛn akɔa nɛn anwɔn 'ba
 sa. ⁸ Mɛn, n ne mɛn nyunnun mgbain mɔ bɛ sie mɛn ɔ.
 Mɛn kusu, n ne nzalafɔ mɔ mɛn sie bɛ ɔ. Sɛ mɛn kan
 mɛn kele nunhan kɔn kɛ: ‘Kɔ!’ a, ɔ kɔ. Sɛ mɛn kan mɛn
 kele nunhan kɔn biekun kɛ: ‘Bala!’ a, ɔ ba. Sɛ mɛn kan
 mɛn kele mɛn akɔa'n kɛ: ‘Yɔ like ɛhɛ’ a, ɔ yɔ.”

⁹ Mɔ Zozi tɪtɪ ɛjɔɛ sɔ'n, ɔ kɔ fɔvɔ nzalafɔ kpain'n. ɔ kɔ bɪlt yɪ nyɪn ɔ kɔ han kɔ hele menian'n-mɔ mɔ bɛ si yɪ sɔ'n kɛ: “Mɪtɪn kan yɪ ananhɔɛ mɪn kele ɛmɔ: Izalayɛ mɪn nɪn anun ɛwa muonun, sɔvanlan m'ɔ le dedi kɛ sɔvanlan ɛhɪ'n, n nwunlin man bie lɛ.” ¹⁰ Bɛ mɔ nzalafɔ kpain'n sɔvanlɪn bɛ'n kɔ sa kɔ hɔ awulo. Bɛ 'ju ɛlɔ a, akɔvɔ nɪn anwɔn a sa bɔkɔɔ.

Zozi 'ba hɪn kunlannvɔɛ balasua kɔn awa

¹¹ ɛhɪ anzin, Zozi kɔ hɔ Galile mɪn nɪn anun kulo kɔn asɔ. Kulo sɔ'n, bɛ fɛɛ yɪ Natɪn. Mɔ ɔ 'kɔ'n, yɪ menian'n-mɔ nɔn meninsɔnman sili yɪ sɔ. ¹² Bɛ hɔlt dede mɔ bɛ ka kaan bɛ ju kulo nɪn anɔvan nɪn anwɔn ɛbɛɛ'n, bɛ 'nɪan an, anɪn bɛ nɔn fuin kɔn lɛ sɪn kɔ asiɛɛ sɔ. Sɔvanlan'n mɔ bɛ lɛ kɔ a sie yɪ'n, ɔ tɪ belenzua bangɔɔ yɛ yɪ nin tɪ kunlannvɔɛ. Kulo nɪn asɔ menian dɔvɔn kpa nɔn kunlannvɔɛ balasua'n wɔ ɛbɛɛ. ¹³ Mɔ Zozi nwunlin balasua'n, yɪ nwɔn kɔ yɛ yɪ koun nɪn ɔ a se yɪ kɛ: “N'ɛ sun kɔn!”

¹⁴ Zozi kɔ kpunngɛ alaka'n, ɔ kɔ fa yɪ sa kɔ han yɪ. Bɛ mɔ bɛ lile alaka nɪn anun'n kɔ jinlan, Zozi nwan: “Kpafɛɛ, mɪtɪn kan mɪn kele wɔ, fi ewue nun tɪnngɛ!” ¹⁵ Sɔvanlan'n mɔ ɔ'a wu'n kɔ jasɔ kɔ tanlan asɔ ɔ lɛ juɔ. Zozi kɔ fa yɪ kɔ man yɪ nin.

¹⁶ Esulo kɔ han bɛ kwalaa, bɛ kɔ yɪ Nyanmtan ayɛ. Bɛ nwan: “Nyanmtan kpɔmanfɔɛ kpili kpa kɔn a fite yɛ afian ɛwa!” ɛsɛ bɛ nwan: “Nyanmtan a a yɛ ɛkpala.” ¹⁷ Like sɔ'n mɔ Zozi yɔlt'n, Zude mɪn'n lɪka kvalaatin, ɔ nɔn mɪn mɪn mɔ bɛ mantan yɪ'n, bɛ kwalaa bɛ tɪtɪ.

*Bɛ mɔ Zɔvan Batisi sɔvanlɪn bɛ'n.
(Matie 11.2-19)*

¹⁸ Ninngɛ kwalaa mɔ Zozi yɔlt'n, Zɔvan Batisi menian'n-mɔ hɔlt bɔlt nun amannɛ bɛ heleɪt yɪ. Zɔvan kɔ fɛɛ

yí menian'n-mɔ anun nnyuan ¹⁹ ɔ kɔ sɔan bé yé Mɩn anwɔn elɔ ké bé hɔ́ b́sa ý ké: “Sɔanlan'n mɔ yé st ké ɔ lé ba'n y'ɔ le wɔ́ anaan sɔanlan sɔ'n tɛ wɔ́ sian?”

²⁰ Mɔ bé juli Zozi anwɔn ebɛɛ'n, bé nwan: “Zɔan Batisi a sɔan yé ké yé bála a bisa wɔ́ ké sɛ sɔanlan'n mɔ yé st ké ɔ lé ba'n y'ɔ le wɔ́ a, sɛ kɔsɔ sɔanlan sɔ'n tɛ wɔ́ sian an, anɩn ɛ hán héle yé.”

²¹ Tɛmɔn sɔ'n, bé mɔ ewue lé kun bé'n, Zozi kɔ man bé nɔwɔn kɔ sa. ɔ kɔ fɔan wawɛ ɛtɛ'n-mɔ mɔ bé wɔ́ menian'n-mɔ anun'n, ɛsɛ ɔ kɔ tike tike anyɩnsinlinwafɔɛ dɔɔn anyɩn'n. ²² M'ɔ yɔli sɔ'n, Zozi kɔ han kɔ hele bé mɔ Zɔan sɔanɩn bé'n ké: “ɛmɔ hɔ́ hán mɔ ɛmɔ a tɩ'n, ɔ nɔn mɔ ɛmɔ a nwun ý'n bé héle Zɔan. ɛmɔ a nwun ké anyɩnsinlinwafɔɛ'n-mɔ anyɩn'n-mɔ a tike tike, bé mɔ bé tia bé tɔ sɔ'n-mɔ aja'n-mɔ a tɩnngɛ tɩnngɛ, kokobefɔɛ'n-mɔ anwɔn a tɩ, anzɔtiliwafɔɛ'n-mɔ tɩ ɛjɔɛ, bé mɔ b'a wu'n-mɔ a tɩnngɛ tɩnngɛ, ehianfɔɛ'n-mɔ lé tɩ ɛjɔɛkpa'n. ²³ Nyila hán sɔanlan mɔ ɔ mminlin man ý dedi'n m'ɔ le ý wɔ́ ḿn nun'n.”

²⁴ Mɔ bé mɔ Zɔan sɔanɩn bé'n salt hɔli'n, Zozi kɔ han Zɔan ɛjɔɛ ɔ kɔ hele menian'n-mɔ. Ý nwan: “Nzu like dɩɛ yê ɛmɔ hɔli nɩanɩn ý ɛwâ nɩn anun elɔ ɔ? Ndɛɛ mɔ anwɔnman lé fita anaan? ²⁵ Nan nzu like dɩɛ yê ɛmɔ hɔli nɩanɩn ɔ? ɛmɔ hɔli nɩanɩn sɔanlan m'ɔ wula taladɩɛ kanlanman anaan? Bé mɔ bé wula esikafɔɛ ndaladɩɛ mɔ bé tɩ lɩka kanlanman'n, menian sɔ'n-mɔ gua mmelemgbin'n-mɔ awulo. ²⁶ Anɩn nzu like dɩɛ fɔ́n yê ɛmɔ hɔli nɩanɩn ɔ? Nyanmɩtan kpɔmanfɔɛ anaan? Yuo, mɩn kan mɩn kele ɛmɔ ké ɔ tala Nyanmɩtan kpɔmanfɔɛ bɔbɔ. ²⁷ ɔ sanɩn ké Zɔan yê ɛhéle ɛjɔɛ'n kan ý ɛjɔɛ ké:

Nyanmɩtan nwan: Mɩn sɔan ḿn bɔfɔɛ'n

mɪn man ɔ di mba wɔ nyunnun ɔ sesie wɔ atɪn'n."

²⁸ Zozi kɔ han kɔ tɔ sɔ kɛ: "Mɪn kan yɪ ananhɔle mɪn kele emɔ kɛ bɛ wɔlɪ man sɔanlan fɪɪ kún m'ɔ tɪ kpili tala Zɔan ɔ. Nan kɔsɔ sɔanlan bɔbɔ m'ɔ tɪ kaan sɔa Nyanmtan Belemgbin Mân nɪn anun'n, ɔ tala Zɔan kpili."

²⁹ Bagua'n, yɪ lɪlɪ bɛ mɔ bɛ dide ajule'n, bɛ tielt Zɔan anɔan ejɔle'n bɛ man ɔ sɔntɪnɪn bɛ. Afɪ bɛ nwunlin kɛ Nyanmtan atɪn dɪɛ'n tɪ fɔ́ún. ³⁰ Nan *Falisifɔɛ'n-mɔ nɔn *mala nɪn asɔ mgbain'n-mɔ dɪɛ, like mɔ Nyanmtan kulo kɛ ɔ yɔ man bɛ'n, b'a ndie man. Eɪtɪ ati b'a man Zɔan a nzɔntɪn man bɛ.

³¹ Zozi kɔ tɔ sɔ kɛ: "Nwan bɔbɔ yê n vá ajulisɔ menian eɪtɪ-mɔ n zusu bɛ ɔ? Nwan yê bɛ soman yɪ ɔ?"

³² Bɛ soman mmatɔnman nganngan mɔ bɛ gugua gua nɪn asɔ, mɔ bɛ lɛ tɛtɪan bɛ se bɛ manngɔn'n-mɔ kɛ:

'Y'a bɔ abile dede emɔ a nzi man!

Y'a tɔ alɔabɔ ejue dede emɔ a nzun man!

³³ ɔ sanɪn kɛ Zɔan Batisi walɪ, ɔ nni man alɛ, eɛɛ ɔ nnɔn man nzan, nan kɔsɔ emɔ nwan: 'Wawɛ eɛɛ yê ɔ wɔ yɪ nun ɔ!' ³⁴ Mân Baa'n kɔsɔ a a, ɔ di alɛ, ɔ nɔn nzan, eɛɛ emɔ nwan: 'Bɛ nɪan sɔanlan eɪtɪ, yɪ dɪɛ, ɔ nɔnɪn ejɔle fɪɪ kɛ alɛ nɔn nzan ejɔle ala yê ɔ jɔnɪn ɔ. Yɪ manngɔn y'ɔ le bɛ mɔ bɛ dide ajule'n ɔ nɔn eɛɛɔɛ'n-mɔ!' ³⁵ Nan kɔsɔ bɛ kwalaa mɔ bɛ de Nyanmtan bɛ dɪ'n, bɛ kele kɛ Nyanmtan tɪ bɛngɛɛɔɛ sakpa."

Falisifɔɛ Simɔn 'ba fɛɛɛ Zozi alɛ

³⁶ *Falisifɔɛ kɔn fɛɛɛɪtɪ Zozi kɛ ɔ bála a li like yɪ awulo. Mɛɛɛ mɔ bɛ lɪla mgba nɪn asɔ tɔbɪɪtɪ nɪn anwɔn'n, ³⁷ kulo sɔ nɪn asɔ balasua kɔn kɔ wɔlɔ eɛɛɛɛ. Balasua sɔ'n si tutu. M'ɔ tɪɪ kɛ Zozi wɔ Falisifɔɛ nɪn awulo eɛɛɛɛ ɔ le didi'n, ɔ kɔ fa anatɪɪ bondoman tɛkɛɛ kɔn mɔ yɪ gua yɔ sɪ'n kɔ a. ³⁸ Balasua'n kɔ jinlan Zozi aja

ngɔa. ɔ kɔ sun ɔ kɔ fa yí nyɩn ɛmɔɩn'n ɔ kɔ lolɔa Zozi aja nɩn anwɔn. ɔ kɔ fa yí ti enyuan'n ɔ kɔ cici ɔ kɔ fa Zozi aja'n ɔ kɔ bɔ yí hue sɔ, ɛsɛ ɔ kɔ fa anatlɩ'n ɔ kɔ bɔ yí ja nɩn anwɔn.

³⁹ Mɔ Falisifɔɛ'n m'ɔ fɛlɛɩ Zozi alɛ'n nɔwɩnlin yí sɔ'n, ɔ kɔ han yí ti anun kɛ: “Sɛ sɔanlan ɛɩ tɩ Nyanmɩan kpɔmanfɔɛ sakpa a, ahan ɔ 'nɔwɩn kɛ balasua'n mɔ ɔ'a han yí'n tɩ ɛtɛfɔɛ. ɔ sanɩn kɛ ɔ si tutu.”

⁴⁰ Mɔ anɩn Falisifɔɛ'n lɛ kan ɛɩ yí ti anun'n, Zozi kɔ kuku yí nɔan sɔ ɔ kɔ han kɔ hele yí kɛ: “Simɔn, man n gán ɛjɔɛ kɩn n géle wó.”

Simɔn nwan: “Kpain, kan.”

⁴¹ Zozi nwan: “Anɩn menian nnyuan tua sɔanlan kɩn kale. Nunhan kɩn tua jɛtɛ fufue mma ɛya nnun, yê kɩn'n kɩsɔ tua jɛtɛ fufue mma abulanun. ⁴² Kɛmɔ bé menian nnyuan'n nun bie fíí ngɔala man yí kale'n tua'n, sɔanlan'n m'ɔ bɔɩ bɛ bɔsɩa'n kɔ fa kɔ hye bé. Menian nnyuan sɔ'n, nunhan benin yê ɛ de di kɛ ɔ 'kulo bian'n bɔ sɔ ɔ?”

⁴³ Simɔn kɔ bua yí kɛ: “Mɩn de mɩn di kɛ nunhan mɔ yí kale dɛ'n tɩ kpili nɩn ɔ.”

Zozi nwan: “Mɔ a han'n tɩ ananhɔɛ.”

⁴⁴ M'ɔ hanɩn sɔ'n, ɔ kɔ fa balasua'n kɔ hele Simɔn, yí nwan: “Simɔn, a nɔwɩn balasua ɛɩ? Kɛ m malt wó awulo ɛwa'n, a mman man mɩn nzue m'an nɔwɩnnzin man mɩn ja nɩn anwɔn. Nan balasua ɛɩ dɛ, ɔ le yí nyɩn ɛmɔɩn'n ɔ'a nɔwɩnnzin mɩn ja nɩn anwɔn, ɔ'a fa yí ti enyuan'n ɔ'a cici. ⁴⁵ N juli ɛwa'n, a ndɔ man mɩn nun. Nan yí dɛ, kɛ n wɔɩɩɩ ɛwa nɩn angɔnmɩn yê ɔ falt mɩn ja'n-mɔ bɔɩ yí hue sɔ ɔ. ⁴⁶ A ngua man ngo m'ɔ ban fanlan mɩn ti nɩn asɔ. Nan yí dɛ, anatlɩ kpa yê ɔ'a fa ɔ'a gugua mɩn ja nɩn anwɔn ɔ. ⁴⁷ Yí sɔ ati, mɩn kan mɩn kele wó

kE balasua eht, ehulo kpili'n mɔ ɔ'a hulo mɪn'n dunman nun, yɪ eɛ'e'n kɔalaatin, yɪ eɛ'e bobolobe'n kɔalaa m'ɔ sɔ'n, b'a fa yɪ kɔalaa b'a hye yɪ. Nan sɔanlan mɔ yɪ eɛ'e nɪn a nzɔn man mɔ bE kɔ fa bE kɔ hye yɪ'n, ehulo'n m'ɔ le yɪ'n ti kaan sɔa.”

⁴⁸ Eht a, Zozi kɔ han kɔ hele balasua'n kE: “B'a fa wɔ eɛ'e'n-mɔ b'a hye wɔ.”

⁴⁹ Mɔ Zozi hanɪn sɔ'n, bE mɔ bE nɔn yɪ gua tɔbɪɪ nɪn anwɔn'n kɔ han yɪ bE ti anun kE: “Sɔanlan eht muonun ɔ ti yɪ dɪe sE dede m'ɔ fa sɔanlan eɛ'e ce yɪ ɔ?”

⁵⁰ Mɔ bE 'kan sɔ bE ti anun'n, Zozi kɔ han kɔ hele balasua'n kE: “Wɔ dedi nɪn a le wɔ ngɔan, kɔ alɔaɪɪɪe nun.”

8

Mmalasua'n-mɔ mɔ bE si Zozi sɔ'n

¹ Eht anzin, Zozi nɔn yɪ menian bulu nɔn nnyuan'n, bE kɔ hɔ kulo kulo'n-mɔ asɔ. Bɛ kɔ hɔ kɔ han Nyanmtan Anɔan Eɔɔɛ'n. Bɛ kɔ bɔ Nyanmtan Belemgbin Mɔn nɪn anwɔn Eɔɔɛkpa'n bE kɔ hele menian'n-mɔ. ² Zozi 'kɔ a, antɪn mmalasua mmie-mɔ m'ɔ tuli bE nun wawe eɛ'e'n-mɔ ɔ man bE nɔn salɪ'n si yɪ sɔ. Mmalasua sɔ'n-mɔ y'ɔ le: Mali m'ɔ fi Magɔdala mɔ Zozi tult wawe eɛ'e nɔn yɪ nun'n. ³ Kuza m'ɔ nɪn belemgbin *Elɔdɪ Antɪpasi ninngɛ nɪn asɔ'n, yɪ yɪ Zɔantɪ. Suzantɪ nɔn mmalasua mmiekun-mɔ dɔɔn kpa. Bɛ fa bE anwɔndɪ'e'n bE bɔa Zozi nɔn yɪ menian'n-mɔ.

Sɔanlan'n m'ɔ gua bele nɪn anwɔn anyɪndala'n

(*Matie 13.1-9, Maaki 4.1-9*)

⁴ Menian'n-mɔ fi kulo kulo'n-mɔ asɔ bE kɔ a Zozi anwɔn eɔɔɛ. Nan mɔ menian dɔɔn yialɪ yɪ nɔn'n, ɔ kɔ bu anyɪndala eht ɔ kɔ hele bE. Yɪ nwan: ⁵ “Antɪn

sʋanlan kʋn wɔ ɛbɛɛ. ɕtan kʋn, ɔ kɔ hɔ *bele egua yí ebo nɪn asʋ. Bele mma'n bie kɔ gua atɪn nɪn anʋan. Menian'n-mɔ 'sɪn an, bɛ tetia sʋ. Nnʋnman'n-mɔ kɔ suso kɔ li. ⁶Bie kʋsʋ kɔ gua ɛbʋta nɪn asʋ. Kɛmɔ ngɛtɛ kpa nnʋn man ɛbɛɛ'n, bele'n fifili a, ɔ kɔ yala. ⁷Bie kʋsʋ kɔ gua eminlan mmowe'n-mɔ anun, bɛ nʋn bɛ bɛ kɔ fifi nun kʋn. Eminlan mmowe'n-mɔ kɔ fʋ sʋ. ɔ'a man ɔ'a nyɔ man kpa. ⁸Bie kʋsʋ kɔ gua astɛ kpa nɪn asʋ. ɔ kɔ fifi ɔ kɔ su mma dɔʋn kpa. Bele baka kʋn biala kɔ su mma ɛya kʋn.”

Ɛsɛ Zozi kɔ han kɔ tʋ sʋ kɛ: “Sʋanlan m'ɔ sɪ fasie'n, ɔ fá síel!”

Zozi anyɪndala'n m'ɔ bu'n

(Matie 13.10-17, Maakɪ 4.10-12)

⁹ Yí menian'n-mɔ kɔ bisa yí anyɪndala sɔ nɪn abʋ. ¹⁰ Zozi kɔ bua bɛ kɛ: “Ɛmɔ dɛ, nɪtalɛ nun ɛjɔɛ'n m'ɔ tʋ de Nyanmtan Belemgbin Mân'n, Nyanmtan a yɪ a hele ɛmɔ. Nan menian bʋ nga'n-mɔ dɛ, bɛ bu yí anyɪndala nun bɛ kele bɛ. ɔ man bɛ nɪn yí bɛ nyɪnsʋ bɔbɔ a, bɛ nnwun man yí. Bɛ tie bɔbɔ a, bɛ ndɪ man yí bʋ.

Zozi 'ba tu anyɪndala nɪn abʋ

(Matie 13.18-23, Maakɪ 4.13-20)

¹¹ “Anyɪndala ɛhɪ, yí bʋ y'ɔ le kɛ: *Bele mma'n y'ɔ le Nyanmtan Anʋan ɛjɔɛ'n. ¹² Menian'n mmie-mɔ tɪ kɛ atɪn nɪn anʋan'n mɔ bele mma'n gualt'n. Bɛ tie Nyanmtan Anʋan ɛjɔɛ'n, nan kʋsʋ Abɔnsanmʋn ba ɔ yɪ ɛjɔɛ'n mɔ b'a tɪ'n fi bɛ ahʋnlɪn nɪn anun. ɔ man bɛ nnyan man dedi nán b'a nyan ngʋan. ¹³ Mmie-mɔ kʋsʋ tɪ kɛ ɛbʋta'n mɔ bele'n gualt sʋ'n. Bɛ tɪ Nyanmtan Anʋan ɛjɔɛ nɪn an, bɛ di yí nʋn fɛ. Nan kʋsʋ bɛ mman man ɛjɔɛ'n nzɔ man ndɪan. Bɛ de bɛ di mɛɛ kaan sʋa yɛ sɛ emian bie tʋ bɛ a, anɪn b'a yaci bɛ dedi'n b'a tʋ. ¹⁴ Bele'n

m'ɔ gualɩ eminlan mmowe nɩn anun'n, y'ɔ le menian mɔ be tie Nyanmtan Anvan Ejɔle'n, nan kɔsu ɔ 'kɔ yɩ nyunnun an, be man nzusue, anwɔndɩe nɔn mɔn elie fu Nyanmtan Anvan Ejɔle'n mɔ b'a tɩ nɩn asɔ. Be nzu man mma dede ɔ mmɔlɔ man. ¹⁵ Bele mma'n m'ɔ gualɩ asɩe kpa nɩn asɔ'n, y'ɔ le menian mɔ be tie Nyanmtan Anvan Ejɔle'n, be fa be sie bé ahɔnlɩn nɩn anun kpa, be di ejɔle nɩn asɔ, be su mma.

Kanlannɩe nɩn anwɔn anyɩndala'n
(*Maakɩ 4.21-25*)

¹⁶ “Sɔanlan fɩ́ nzo man kanlannɩe, ɔ nva ɔ nwula man bokiti, anaan mgba abɔ. Nan ɔ sie yɩ kanlannɩe'n baka nɩn asɔ, ɔ man bé mɔ be 'wɔlɔ sua nɩn anun'n, be nwun asɩ. ¹⁷ Like biala m'ɔ fɩa'n, ɔ 'tu fite. Nvɩalɩe nun ejɔle biala 'fite jawe nun. ¹⁸ Emɔ yɔ anzɔe, nán be tíe yɩ kpa! ɔ sanlɩn ke m'ɔ le kaan'n, be 'ba man yɩ biekun. Nan m'ɔ le man fɩ́'n, kaan'n m'ɔ susu ke ɔ kɔ nyan yɩ'n, be 'tva yɩ be de.”

Zozi anianman'n-mɔ nɔn yɩ nin
(*Matie 12.46-50, Maakɩ 3.31-35*)

¹⁹ Zozi anin'n nɔn yɩ nianman'n-mɔ, be kɔ a be kɔ tu yɩ. Nan kɔsu meninsɔnman'n mɔ b'a yia yɩ nwɔn nɩn ati, ɔ man b'a ngɔala man yɩ nwɔn elɔ ju. ²⁰ Be kɔ bɔ Zozi amannɩe ke: “Wɔ nin nɔn wɔ nianman'n-mɔ jijin ahanmtan elɔ, be kulo ke be nwun wɔ nwɔn.”

²¹ Mɔ be hanlɩn sɔ'n, nán Zozi a se bé mɔ be wɔ ebɛle'n ke: “Mɩn nin nɔn mɩn nianman'n-mɔ y'ɔ le menian mɔ be tie Nyanmtan Anvan Ejɔle'n, mɔ be nanndɩ sɔ'n.”

Zozi 'ba gua anwɔnman kpili kɔn asɩ
(*Matie 8.23-27, Maakɩ 4.35-41*)

²² Ɛƙɛhɔn kɔn Zozi nɔn yɔ́ menian'n-mɔ kɔ fɔ Ɛƙɛ kɔn anun. ɔ kɔ han kɔ hele bɛ́ kɛ: “Bɛ mán yɛ kɛ́ asue'n yɛ hɔ́ yɔ́ nzin ɛlɔ ebue kɔn.” Mɔ Zozi hanlɔn sɔ'n, yɛ́ bɛ hɔ́lɔ ɔ. ²³ Nan mɔ bɛ 'kɛ́ asue'n, anɔn Zozi la Ɛƙɛ nɔn anun ɔ ƙɛ dafɔ. Kɔnmgba ala, anwɔnman kpili kɔn kɔ tu asubula nɔn anyɔnsɔ. Asutue'n kɔ bɔ nzue kɔ gua Ɛƙɛ nɔn anun. ²⁴ Ɛhɔ, yɔ́ menian'n-mɔ kɔ kpunngɛ yɔ́ bɛ kɔ tinngɛ yɔ́. Bɛ́ nwan: “Kpɔin, kpɔin, yɛ ƙɛ wu o!”

Zozi kɔ tinngɛ ɔ kɔ jɔjɔ aminle sɔ kɔ hele anwɔnman'n nɔn asutue'n. Anwɔnman'n kɔ jinlan, asutue'n kɔ gua asɔ. Ɛbɛɛ kɔ yɔ diin.

²⁵ M'ɔ yɔ́lɔ sɔ'n, Zozi kɔ bisa yɔ́ menian'n-mɔ kɛ: “Ɛmɔ dedi'n wɔ nin?” Ɛjɔɛ'n kɔ sin bɛ́ nwɔn, esulo kɔ han bɛ́. Bɛ kɔ bisa bisa bɛ́ nwɔn kɛ: “Nwan sɔanlan dɛ y'ɔ le Ɛhɔ? M'ɔ jɔjɔ kele anwɔnman nɔn asutue dede bɛ man yɔ́ anyɔnnzɔ!”

*Zozi 'ba tu wawɛ ɛtɛ dɔɔn fi sɔanlan kɔn anun
(Matie 8.28-34, Maakɔ 5.1-20)*

²⁶ Zozi nɔn yɔ́ menian'n-mɔ, bɛ kɔ kɛ́ Galile asue'n. Bɛ kɔ hɔ́ kɔ ju yɔ́ nzin ɛlɔ ebue kɔn, Zelazɔ'n-mɔ mán nɔn anun. Mán sɔ'n nɔn Galile mán'n, bɛ́ nyɔn'n wɔ sɔ. ²⁷ Mɔ Zozi 'ju asɔ nɔn ala, kulo nɔn asɔ sɔanlan kɔn kɔ a yɔ́ nwɔn ɛbɛɛ. Sɔanlan sɔ'n, wawɛ ɛtɛ wɔ yɔ́ nun. Yɔ́ nwɔn gua sɔ, nán ɛnɛ bie ɔ. ɔ nna man sua ɛlɔ. ɔ la asiɛtɛ'n-mɔ asɔ. ²⁸ M'ɔ nwunlin Zozi'n, ɔ kɔ tɔan. ɔ kɔ hɔ́ kɔ tu kɔ tɔ yɔ́ ja nun. ɔ kɔ tɔan sɛɛ kpa, Yɔ́ nwan: “Zozi, Anwunno Nyanmɔtan Kpili Awa, ɛ se mɔ́n sɛ? Mɔn 'sɛɛ wɔ́, n'ɛ se mɔ́n sa fɔ́.” ²⁹ M'ɔ man ɔ ƙɛ kan sɔ'n, y'ɔ le kɛ Zozi ƙɛ man wawɛ ɛtɛ'n m'ɔ wɔ yɔ́ nun'n tu. Wawɛ ɛtɛ'n tɔ yɔ́ sɔ mɛɛ'n bie anun. Bɛ fa ngɔnzɔngɔnzɔ bɛ ɔ́ yɔ́ sa nɔn yɔ́ ja a, ɔ bubu nun. Wawɛ ɛtɛ'n ɔ́n yɔ́ kɔ ɛwá nɔn anun.

³⁰ Zozi kɔ bisa yí kɛ: “É li sɛ?”

Yí nwan: “Bɛ fɛlɛ mɪn nwala nwala.” Aft wawɛ ɛtɛ dɔʊn kpa wɔ yí nun, yí ti yê ɔ man ɔ lɛ kan sɔ ɔ. ³¹ Wawɛ ɛtɛ sɔ'n-mɔ kɔ sɛlɛ Zozi kɛ n'ɔ man bɛ kɔ gua kunman kpɔnɔn-mgbɔnɔn nɪn anun. ³² ɛbɛlɛ lɪka sɔ'n, anɪn mgbolike dɔʊn kpa lɛ didi bɔka nɪn asɔ. Wawɛ ɛtɛ'n-mɔ kɔ butɔ Zozi kɛ ɔ mán bɛ atɪn maan bɛ hɔ wɔlɔ mgbolike sɔ'n-mɔ anun. Mɔ sɔanlan'n hanɪn sɔ'n, Zozi kɔ man bɛ atɪn. ³³ Wawɛ ɛtɛ'n-mɔ fi sɔanlan nɪn anun bɛ kɔ fite. Bɛ kɔ hɔ kɔ wɔlɔ mgbolike'n-mɔ anun. Mgbolike fatule kɔn'n kɔ tɔlɔ bɔka'n bɛ kɔ hɔ kɔ gua asue nɪn anun, bɛ kɔvalaa bɛ kɔ nɔan. ³⁴ Mɔ bɛ mɔ bɛ nɪan mgbolike'n-mɔ asɔ'n nwunlin yí sɔ'n, bɛ kɔ nwanndi. Bɛ kɔ hɔ kɔ bɔ ejɔlɛ sɔ'n kpayɛ kulo, ɔ nɔn nanmue'n-mɔ asɔ. ³⁵ Bɛ mɔ bɛ tɪlɪ ejɔlɛ sɔ'n, bɛ walɪ nɪanɪn kɛ ɔ kpɪnɪn yɔlɪ'n. Bɛ 'ba ju Zozi anwɔn ɛbɛlɛ a, sɔanlan'n mɔ anɪn wawɛ ɛtɛ'n-mɔ wɔ yí nun nɪn anyɪnsɔ a tɪ. ɔ wula taladɛ ɔ tɪ Zozi aja abɔ ɛbɛlɛ. Mɔ bɛ nwunlin yí sɔ'n, esulo hanɪn bɛ. ³⁶ Kɛ ɔ kpɪnɪn yɔlɪ mɔ wawɛ ɛtɛ'n-mɔ fi sɔanlan nɪn anun bɛ fitelɪ, mɔ bɛ hɔlɪ wɔlɔlɪ mgbolike'n-mɔ anun, mɔ bɛ 'kɔ a gua asue nɪn anun, mɔ bian nɪn anyɪnsɔ tɪ'n, bɛ mɔ bɛ nwunlin yí bɛ nyɪnsɔ'n kɔ han yí kɔvalaa kɔ hele sian mma'n-mɔ. ³⁷ Zelast mɔn nɪn anun menian'n-mɔ kɔvalaa kɔ sɛlɛ Zozi kɛ ɔ fi bɛ mɔn nɪn anun ɔ jásɔ. ɔ sanɪn kɛ anɪn esulo kpɪlɪ kpa a han bɛ. Mɔ Zozi fɔlɪ ɛlɛɛ nɪn anun mɔ ɔ 'sa kɔ Galile'n, ³⁸ sɔanlan'n mɔ wawɛ ɛtɛ'n fi yí nun tuli'n kɔ sɛlɛ Zozi kɛ ɔ 'si yí sɔ. Zozi nwan: ³⁹ “Sa kɔ wɔ awulo, nán kɔ han yí kɔvalaa mɔ Nyanmtan a yɔ a man wɔ'n kele menian'n-mɔ.” Bian'n kɔsɔ kɔ hɔ ɔ kɔ han yí kɔvalaa mɔ Zozi a yɔ a man yí'n kɔ hele kulo bɔndɪn'n.

Zɔyayilusi awa balasua'n,

ɔ nɔn balasua'n m'ɔ hanlɩn Zozi taladɩɛ'n
(*Matie 9.18-26, Maaki 5.21-43*)

⁴⁰ Mɔ Zozi fi Galile asue nɩn anzin elɔ ɔ 'sa ba'n, menian dɔɔn kpa kɔ a yɨ atɩn ele. ɔ sanlɩn ke bɛ kɔalaa bɛ nyɩn jin yɨ atɩn. ⁴¹ Kaan cɛ, Zufu'n-mɔ asɔnɩn sua nɩn asɔ kpain'n kɔ a, kpain sɔ'n, be fele yɨ Zɔayilust. ɔ kɔ tu kɔ tɔ Zozi aja nun ɔ kɔ sele yɨ ke ɔ bala yɨ awulo elɔ. ⁴² ɔ sanlɩn ke yɨ wa balasua kɔnmgba cein'n mɔ ɔ'a li afɔɛ bulu nɔn nnyuan'n, ɔ le de ewue wu.

Mɔ bian'n hanlɩn sɔ'n, Zozi kɔ tie. Mɔ be 'kɔ'n, menian dɔɔn si bɛ sɔ, anɩn be 'kan Zozi be mian bɛ afian. ⁴³ ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɩn balasua kɔn wɔ menian'n-mɔ afian ebɛle. Moja tu balasua sɔ'n yɨ afɔɛ bulu ɔ nɔn nnyuan ahi. ɔ kɔ sɛɔt yɨ nwɔn esika kɔalaatin wɔ ayile eyɔɛfɔɛ'n-mɔ elɔ. Nan kɔsɔ yɨ nwɔn a nza man. ⁴⁴ ɔ li Zozi anzin, ɔ kɔ han yɨ taladɩɛ nɩn anɔvan'n. Ebɛle ala, moja'n m'ɔ tu yɨ'n kɔ kpɛ.

⁴⁵ Zozi kɔ bisa menian'n-mɔ ke: “Nwan yɛ ɔ'a han mɩn taladɩɛ'n?”

Ehi nwan “Nán mɩn ɔ!” Ehi nwan: “Nán mɩn ɔ!” Pɩɛli nwan: “Kpain, a nwun ke menian'n-mɔ le kan wɔ mian be afian, kɔsɔ anɩn e le bisa ejɔle sɔa!”

⁴⁶ Mɔ Pɩɛli hanlɩn ehi'n, Zozi nwan: “Sɔvanlan bie a han mɩn, ɔ sanlɩn ke m'an nwun ke anwɔnsɛle kɔn fi mɩn nun ɔ'a fite.”

⁴⁷ Balasua'n kɔ nwun nun ke b'a hyɨ yɨ. Ehi a, yɨ nwɔn kɔ wɔsɔ yɨ ɔ kɔ tu kɔ tɔ Zozi aja nun. Menian'n-mɔ kɔalaa anyunnun ebɛle, like mɔ yɨ ti yɛ ɔ man ɔ hanlɩn Zozi taladɩɛ'n, eɛ ke ɔ kpɩnɩn yɔɩ mɔ yɨ nwɔn salt ebɛle ala'n, ɔ kɔ han yɨ kɔalaa.

⁴⁸ Mɔ yɨ nɔvan tɔɩ'n, Zozi nwan: “Mɩn wa balasua, kɔ anzɔnunɔ nun, nán wɔ dedi nɩn a man wɔ nwɔn a sa.”

⁴⁹ Antn Zozi anvan te wo ejole sv. Bofve kun fi kpain Zvayilusi awulo elo walt a, yí nwan: “Zvayilusi, wó wa ntn a wu, yí ti n'ε jɔt kpain kún.”

⁵⁰ Mɔ Zozi tɔt ejole sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele Zvayilusi ke: “Zvayilusi, gua wó ahvnltn asɩ, nyan dedi ala, nán wó wa balasua'n, ɔ 'ba hɩn.”

⁵¹ Mɔ be juli awulo ebele'n, Zozi ngɔ man svanlan fíí atn ke ɔ wólɔ luka mɔ batvnmán'n la'n bie, sannan Pɩelɩ nvn Zvan, nvn Zvakɩ, nvn stɛ'n nvn nian'n mɔ be le baa ntn ala. ⁵² Bé kɔalaa be le di batvnmán ntn anwvɩn yalɛ, be le sun. Mɔ Zozi nwunlin yí sɔ'n, yí nwan: “Emɔ yáci esuan'n nán batvnmán'n wuli man, ɔ le daft.”

⁵³ Mɔ Zozi hanltn sɔ'n, bé kɔalaa be kɔ gvɩv yí nwvɩn. ɔ sanltn ke bé dtɛ, be st yí fóvɩn ke talua ntn a wu. ⁵⁴ Eht a, Zozi kɔ sɔ batvnmán ntn asa, ɔ kɔ tɩan nun. Yí nwan: “Batvnmán, jasv!” ⁵⁵ Batvnmán'n kɔ tinngɛ, ebele ala ɔ kɔ jasv. Zozi nwan: “Be mán yí like lí.” ⁵⁶ Ejole'n kɔ sin stɛ'n nvn nian ntn anwvɩn. Zozi tualt bé ke nán be kan like mɔ b'a nwun yí ntn anwvɩn ejole be kele svanlan fíí.

9

Zozi 'ba svan yí menian bulu nvn nnyuan'n

(Matie 10.5-15, Maakɩ 6.7-13)

¹ Eht ctan kun Zozi yialt yí menian bulu nvn nnyuan ntn an, ɔ kɔ man bé tunmin ke be fúan wawe etɛ'n-mɔ, ese be mán nwuluwafvɛ'n-mɔ anwvɩn sá. ² ɔ kɔ svan bé ke be hó bó Nyanmtan Belemgbin Mân'n kpaye, ese be mán bé mɔ b'a fvke'n tí akpɔle. ³ ɔ kɔ han kɔ hele bé ke: “Emɔ ehɔle'n mɔ be le kɔ'n, nán be fa like fíí be sa bé nwvɩn. Nán be fa kpɔman, nán be fa bóle, nán be fa alɩɛ, nán be fa esika, ese nán be fa taladtɛ nnyuan. ⁴ Awulo mɔ emɔ kɔ sike nun'n, emɔ tánlan nun ebele dede ɔ jú emɔ ehɔle ctan. ⁵ Kulo kvsɩ mɔ emɔ kɔ hɔ sv mɔ b'a nne

man emɔ'n, emɔ kpɔ́kpala bé ja nɛn abɔ anyɔvan'n be gúa ebɛle be hó. ɔ ti adanzɛ elie ke be ngbala man emɔ sunmɔe bɔ.” ⁶ Mɔ Zozi hanlɛn sɔ yuelɛ'n yê yí menian bulu nɛn nnyuan'n hɔlɛ ɔ. Be hɔlɛ bɔlɛ Ejɔlɛkpa'n be helelɛ menian'n-mɔ esɛ be manlɛn nwuluwafɔɛ'n-mɔ anwɔn salt.

Belemgbin Elɔdɛ Antɛpast nzusue'n
(*Matie 14.1-12, Maakɛ 6.14-29*)

⁷ Ehi *Elɔdɛ m'ɔ ti Galile mân nɛn asɔ belemgbin'n kɔ ti yí kɔalaa mɔ Zozi nɛn yí menian'n-mɔ a yɔ'n. ɔ nnwun man m'ɔ jɔnlɛn ɔ, ɔ sanlɛn ke menian mmie-mɔ le kele ke Zɔvan Batisi m'ɔ wuli'n yê ɔ'a hɛn nɛn ɔ. ⁸ Mmie-mɔ nwan: “Nyanmtan kpɔmanfɔɛ Eli yê ɔ'a fite ɔ.” Mmie-mɔ kusɔ nwan: “Daba Nyanmtan mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ mɔ be wuli'n, bé nunhan kɔn yê ɔ'a hɛn nɛn ɔ.” ⁹ Nan mɔ Elɔdɛ tɛlɛ yí sɔ'n, yí nwan: “M'an man b'a kpe Zɔvan ati'n. Nan nwan sɔvanlan dɛ yê be le kan yí ejɔle sɔa'n?” Ehi ka ati, ɔ kulo ke ɔ nwun Zozi.

Zozi 'ba man menian akpɛɛ nnun alɛ di
(*Matie 14.13-21, Maakɛ 6.30-44, Zɔvan 6.1-14*)

¹⁰ Ehi Zozi mmɔfɔɛ bulu nɛn nnyuan'n hɔlɛ walt a, be kɔ han mɔ be yɔlɛ'n kɔalaa be kɔ hele yí. Mɔ be bɔlɛ amannɛ yuelɛ'n, Zozi nɛn bé be kɔ ti bé nwɔn be kɔ hɔ kulo'n mɔ be fɛle yí Bɛtɛsayida nɛn asɔ. ¹¹ Meninsɔnman'n kɔ nwun nun be kɔ si bé sɔ. Zozi kɔ sɔ bé nun, ɔ kɔ han Nyanmtan Belemgbin Mân nɛn anun ejɔle ɔ kɔ hele bé. Bé mɔ be ndɛ man akpɔle mɔ be kulo ke be ti akpɔle'n, ɔ kɔ man be kɔ ti akpɔle.

¹² Kemɔ antɛn alɛ le san'n, yí menian bulu nɛn nnyuan'n kpunngelɛ yí a, bé nwan “Kpain, lɛka mɔ ye wɔ'n ti fuaan. Yí ti, yaci menian'n-mɔ anun maan be hó

kpóndé alé nún dabelé kulo'n-mó nún nanmúe'n-mó mó bé mantan mantan éwa'n-mó asú.”

¹³ Mó bé hanlín só'n, Zozi kó bua bé ké: “Émó muonun mán bé like lí!”

Bé nwan: “Like mó yé le yí éwa nún ala y'ó le kpaún nnun'n ó nún ejue nnyuan'n. Sé kúsv é kulo ké yé hó tó alé yé bélé meninsúnman éhí a?” ¹⁴ (Menian mó b'a yia ébéle'n, bé ju menian akpú nnun.)

Zozi kó han kó hele yí menian'n-mó ké: “Émó mán bé tétanlan kpule abulanun abulanun.” ¹⁵ Yí menian'n-mó kó yó m'ó helelú bé'n, bé kó man menian'n-mó kó tétanlan ast. ¹⁶ Éhí, Zozi kó le kpaún nnun'n ó nún ejue nnyuan'n. Ó kó tú yí nyín anwunno, ó kó la Nyanmtan ast. Ó kó hye kó man yí menian'n-mó ké bé kúsv bé hyé bé mán meninsúnman'n. ¹⁷ Menian nwala éhí, bé kúvalaa bé kó lí dede bé kó kó yi. Yí bú'n mó halí'n ó tí ece mma bulu nún nnyuan.

Píelí 'ba han ké Belemgbín Ngúandefúé'n y'ó le Zozi (Matie 16.13-21, Maakí 8.27-29)

¹⁸ Cían kún Zozi kó tí yí nwún ó kó hó asónún éyólé, yí menian'n-mó kó kpú yí. Zozi kó bisa bé ké: “Menian'n-mó muonun, bé bu ké nwan súnlan díé y'ó le m'ín?”

¹⁹ Yí menian'n-mó nwan: “Mmie-mó nwan Zúan Batisi y'ó le w'ó. Mmie-mó kúsv nwan *Eli y'ó le w'ó. Mmiekun-mó nwan daba Nyanmtan mgbómanfúé'n-mó mó bé wulí'n, bé nunhan kún yê ó'a hún nún ó.”

²⁰ Zozi kó bisa bé ké: “Nan émó kúsv lílú, émó bu ké nwan súnlan díé y'ó le m'ín?”

Píelí jasúlú a, yí nwan: “Kilisi'n, Belemgbín Ngúandefúé'n mó Nyanmtan a sún yí'n y'ó le w'ó.”

Zozi 'ba han yí ewue'n nún yí etinngé nín anwón ejòlé (Matie 16.20-28, Maakí 8.30-9.1)

²¹ Mò Píelí hanlín sò'n, Zozi kò totua bé ké nán bé kan bé kele sùanlan fíí. ²² Ǫ kò han kò tǹ sù ké: “Ǫ di ké Mân Baa'n nwun amanníe kpa. Izalayé mán nín anun mgbain'n-mò, nún Nyanmtan tēeyífbé mgbain'n-mò Ǫ nún mala nín asù mgbain'n-mò, bé 'ba yí yí bé tǹ. Bé 'ba hun yí. Bé kun yí a, yí cían nsan nín asù Ǫ 'tinngé.”

²³ Èhí anzin, Zozi kò han kò hele bé kùalaa ké: “Sùanlan m'Ǫ kulo ké Ǫ sí mín sù'n, n'Ǫ susu yí ti Ǫ gua yí nwón sù. Nan alíhtan biala, Ǫ fá yí kùlùwa'n Ǫ tǹ yí kòmín sù, nán Ǫ sí mín sù. ²⁴ Ǫ sanlín ké sùanlan m'Ǫ kulo ké Ǫ kpònnde yí ngùan'n, Ǫ 'wu. Nan sùanlan m'Ǫ kò hulo mín Ǫ kò wu wò mín dunman nun'n, sùanlan sò'n, Ǫ 'nyan ngùan. ²⁵ Sè sùanlan kùn nyan mán nín anun ninngé'n kùlaatin, nan sè Ǫ le man ngùan an, antn nzu nvasùe díe yê Ǫ 'nyan yí sù Ǫ? ²⁶ Sùanlan m'Ǫ kò sa mín nún mín Nùan Ejòlé nín anwón nyian'n, mèlé mò Mân Baa'n 'ba a yí anunminnyanmù'n Ǫ nún Sìe'n nún yí anwòntíe mmòfbé'n-mò anunminnyanmù'n nún anun'n, Ǫ 'sa sùanlan sò nín anwón nyian. ²⁷ Míun kan yí ananhòlé mún kele emò ké menian èhí-mò mò b'a yia ewa'n, bé kùalaa bé ngo yue man wu, mmie-mò 'nwun Nyanmtan Belemgbín Mân'n bé nyínsù.”

Zozi anwón ekacie'n (Matie 17.1-8, Maakí 9.2-8)

²⁸ Mò Zozi hanlín ejòlé sò'n, yí nzin mòlé kùn, Ǫ nún Píelí nún Zùan nún Zùakí, bé kò fù búka kùn asù bé 'kò a yò asòntn. ²⁹ Mò bé 'yò asòntn'n, Zozi anytín nín anun kò kaci. Yí taladíe'n m'Ǫ wula'n kò yò fufue hyíeyín, m'Ǫ wùwò bé nyínsù Ǫ. ³⁰ Èbéle ala, menian nnyuan kò fite fite, bé nún Zozi lé jùjò. Menian nnyuan sò'n-mò y'Ǫ le *Moyízí nún *Eli. ³¹ Bé

wɔ Nyanmtan anunminnyanmbɔn nɔn anun. Kɛ Zozi 'kɔn di yɪ junman'n dede mɔ ɔ 'fa wu Zoluzalɛmɔn kulo nɔn asɔ'n, yɪ nwɔn ejɔɛ yê anɔn bɛ lɛ kan ɔ. ³² Nafɛɛ kɔ hun Pɪɛɪ nɔn yɪ manngɔn'n-mɔ. Nan mɔ bɛ tinngelt'n, bɛ kɔ nwun Zozi anunminnyanmbɔn'n nɔn menian nnyuan'n m'ɔ nɔn bɛ bɛ jijin ebɛɛ'n.

³³ Mɛɛ mɔ menian nnyuan'n 'yaci Zozi ebɛɛ bɛ kɔ'n, Pɪɛɪ kɔ han kɔ heɛ Zozi kɛ: “Kpɛɪn, ɔ tɪ kpa kɛ yɛ wɔ ɛwa. Yɪ ti yɛ 'bɔ tantɪ nsan. Wɔ dɛ kɔn, Moyizɪ dɛ kɔn, yê Eli kɔsɔ dɛ kɔn.” (Pɪɛɪ nnwun man ejɔɛ'n m'ɔ lɛ kan nɔn anun). ³⁴ Mɛɛ m'ɔ 'kan ɛhɪ'n, bɔɛ kɔn kɔ a kɔ hala bɛ sɔ. Mɔ Zozi menian'n-mɔ nwunlin kɛ bɔɛ nɔn a hala bɛ sɔ'n, esulo kɔ han bɛ. ³⁵ Bɔɛ nɔn anun, bɛ kɔ tɪ anɛ bie. Anɛ sɔ'n nwan: “Sɔnlan ɛhɪ tɪ mɪn Wa, m'an yɪ yɪ. ɛmɔ tie yɪ!” ³⁶ Mɔ anɛ sɔ'n hanɪn sɔ yuelɪ'n, bɛ ngɔ nwun man sɔnlan fɪɪ kɛ Zozi angɔnmɪn ala. Yɪ menian'n-mɔ kɔ muan bɛ nɔn. Like mɔ bɛ nwunlin yɪ mɛɛ sɔ nɔn anun'n, bɛ ngɔ bɔ sɔ bɛ ngɔ heɛ man sɔnlan fɪɪ.

*Zozi 'ba tu batɔnman kɔn anwɔn wawɛ ɛtɛ'n
(Matie 17.14-18, Maakɪ 9.14-27)*

³⁷ ɛhɪ anzin, alɛ hɪnɪn mɔ bɛ fi bɔka nɔn asɔ bɛ juli'n, menian dɔɔn kpa kɔ a kɔ kpa Zozi atɪn. ³⁸ Ebɛɛ ala sɔnlan kɔn kɔ tɪan menian'n-mɔ afian Yɪ nwan: “Kpɛɪn, mɪn 'sɛɛ wɔ kpa, tɔ wɔ nyɪn nɪan mɪn wa'n, mɪn wa kɔnmgbɛ cein'n! ³⁹ Wawɛ bie tɔ yɪ sɔ. ɔ tɔ yɪ sɔ ala, ɔ man ɔ tɛtɪan. ɔ kpusu batɔnman'n sɛɛ kpa. ɔ man ɔ cuin ngesɛɛ. ɔ keɛ yɪ yalɛ. ɛsɛ ɔ nyaci man yɪ nun fɔtɪɪfɔ. ⁴⁰ M'an sɛɛ wɔ menian'n-mɔ kɛ bɛ tɔ wawɛ ɛtɛ sɔ'n. Nan b'a mantan yɪ dede b'a ngɔala man yɪ tu.”

⁴¹ Zozi nwan: “Menian mɔ bɛ le man dedi, ati anun ɛtɛ mma! Mɪn nɪn ɛmɔ yɛ tɔnlan dede ɔ hɔ́ jú mɛlɛ benin? N zú ɛmɔ dede ɔ jú mɛlɛ benin? Fa wó wa'n bala ɛwa!”

⁴² Mɔ batɔnman'n 'cɔtɪn kpunngɛ Zozi'n, wawɛ'n kɔ tɔ yí asɪ, ɔ kɔ kpusu yí sɛlɛ kpa. Nan m'ɔ yɔlɪ sɔ'n, Zozi kɔ jɔjɔ aminle sɔ kɔ hele wawɛ ɛtɛ'n. Zozi kɔ man batɔnman nɪn anwɔn kɔ sa ɔ kɔ fa yí ɔ kɔ man yí sɪ. ⁴³ ɛjɔlɛ'n kɔ sin bɛ́ kɔalaa bɛ́ nwɔn wɔ Nyanmɪtan tunmin kpili nɪn anyunnun.

Zozi 'ba bɔ yí ewue'n nɔn yí etinngɛ nɪn asɔ biekun (Matie 17.22-23, Maaki 9.30-32)

Kɛmɔ Zozi ninngɛ'n kɔalaa mɔ yɔlɪ'n tɛ sin menian'n-mɔ anwɔn'n, ɔ kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ kɛ: ⁴⁴ “Sian dɪɛ, ɛjɔlɛ'n mɔ mɪn 'ba han mɪn kele ɛmɔ'n, ɛmɔ fá bɛ síe kpa. Bɛ 'ba hyɪ *Mân Baa'n bɛ wula menian'n-mɔ asa nun.” ⁴⁵ Yí menian'n-mɔ ngɔ tɪ man ɛjɔlɛ sɔ nɪn abɔ. Zozi ngɔ hehele man nun, ɔ man b'a ndɪ man yí bɔ. Kɔsɔ afɪ, bɛ ngɔ nyan man anwɔnsɛlɛ bɛ ngɔ bisa man yí ɛjɔlɛ sɔ nɪn anwɔn kosuan.

Sɔanlan m'ɔ tɪ kpili tala bɛ́ kɔalaa'n (Matie 18.1-5, Maaki 9.33-37)

⁴⁶ Akpɔlɔwa kɔn tɔlɪ Zozi menian'n-mɔ afian. Akpɔlɔwa sɔ'n y'ɔ le kɛ bɛ lɛ kpɔnndɛ sɔanlan m'ɔ tɪ kpili tala bɛ́ kɔalaa'n bɛ́ afian ɛbɛlɛ. ⁴⁷ Mɔ bɛ 'su akpɔlɔwa sɔ'n, Zozi kɔ nwun mɔ anɪn bɛ lɛ jɔnɪn'n. ɛhɪ a, Zozi kɔ fa batɔnman kaan kɔn kɔ sie yí nwɔn ɛbɛlɛ, ⁴⁸ yí nwan: “Sɔanlan m'ɔ kɔ le batɔnman ɛhɪ mɪn dunman nun'n, anɪn mɪn muonun yê ɔ'a le mɪn ɔ. Yê sɔanlan kɔsɔ m'ɔ kɔ sɔ mɪn nun'n, anɪn ɔ'a sɔ sɔanlan'n m'ɔ sɔanlɪn mɪn nɪn anun. ɔ sanlɪn kɛ sɔanlan m'ɔ tɪ kaan ɛmɔ kɔalaa afian ɛwa'n, yí yê ɔ tɪ kpili tala yí manngɔn'n-mɔ ɔ.”

Svanlan m'ɔ mgbo man emɔ'n antn ɔ ti emɔ dɛ
(Maakt 9.38-40)

⁴⁹ Zvan jasvli a, yí nwan: “Kpain, y'a nwun bian kɔn ke ɔ le fa wó dunman'n fvan wawe ete'n-mɔ, nan y'a totua yí ke nán ɔ yɔ sɔ kún. ɔ sanlɔn ke ɔ nnɔn man yé nun bie.”

⁵⁰ M'ɔ hanlɔn sɔ'n, Zozi nwan: “Nán be totua yí, ɔ sanlɔn ke svanlan m'ɔ mgbo man emɔ'n, antn ɔ nɔn emɔ ti kɔn.”

Samali mân nɔn anun kulo kɔn anwɔn ejɔle'n

⁵¹ Mɔ antn Zozi nyanmtansu ehɔle ctan'n le kpunge'n, ɔ kɔ si yí hue ke ɔ 'kɔ Zoluzalemɔn. ⁵² ɔ kɔ svan menian yí nyunnun. Be kɔ hɔ kɔ ju Samali mân nɔn anun kulo kɔn asu. Be 'kɔ a kpɔndɛ lɔka mɔ be 'sike ɔ. ⁵³ Kulo sɔ nɔn asu menian'n-mɔ ngɔ sɔ man bé nun. ɔ sanlɔn ke Zozi le kpɛ nun ebɛle ɔ kɔ Zoluzalemɔn. ⁵⁴ Mɔ yí menian'n-mɔ Zvan nɔn Zvakt nwunlin yí sɔ'n, bé nwan: “Yé Mɔn, e kulo ke ye man sɔn fi anwunno ɔ tɔ kulo sɔ nɔn anun ɔ bɔ bé busu ɔ?” ⁵⁵ Mɔ be bisalt kosuan sɔ'n, Zozi kɔ kpɛ yí nyɔn bé nwɔn elɔ ɔ kɔ tu bé nyunnun. ⁵⁶ Be fi ebɛle be kɔ hɔ kulo fɔfɔle asu.

Be mɔ be kulo ke be si Zozi sɔ'n
(Matie 8.19-22)

⁵⁷ Mɔ antn bé ja wɔ nun be le kɔ Zoluzalemɔn'n, svanlan kɔn kɔ han kɔ hele Zozi ke: “Yé Mɔn, lɔka kɔvalaa mɔ e 'kɔ'n, mɔn 'si wɔ sv.”

⁵⁸ Zozi nwan: “Aminsantn'n-mɔ, be le bé bɔe be da nun. Nnɔnman'n-mɔ kusɔ le bé sâ. Nan *Mân Baa'n, yí dɛ, ɔ le man lɔka fíí m'ɔ da de yí enwɔnmɔn ɔ.”

⁵⁹ Zozi felele svanlan fɔfɔle a, yí nwan: “Wó, si mɔn sv.”

Svanlan sɔ'n kɔsɔ nwan: “Kpain, man mɪn atɪn maan n gɔ n zie mɪn sɪ kɔalaaka.”

⁶⁰ M'ɔ hanlɪn sɔ'n, Zozi kɔ bua yɪ kɛ: “Yaci ewue mma maan bɛ sɪe bɛ fuin'n-mɔ, nán wɔ́ dɪɛ, kɔ bɔ Nyanmtan Belemgbin Mân nɪn anwɔn kpayɛ'n.”

⁶¹ Svanlan fɔfɔɛ biekun kɔsɔ kɔ han kɔ hele Zozi kɛ: “Kpain, mɪn dɪɛ, mɪn 'si wɔ́ sɔ o, nan kɔsɔ man mɪn atɪn maan n gɔ n gáɪ mɪn nvilie'n-mɔ kɔalaaka.”

⁶² Zozi nwan: “Svanlan m'ɔ kulo kɛ ɔ si mɪn sɔ'n, sɛ ɔ susu yɪ nzin ɛjɔɛ a, anɪn ɔ'a nɛ nvata man Nyanmtan Belemgbin Mân nɪn anun junman elie svanlan.”

10

Zozi 'ba svan menian abulasɔ nɔn nnyuan

¹ Ɛhɪ anzin, yɛ Mɪn kɔ yɪ menian abulasɔ nɔn nnyuan biekun. ɔ kɔ svan bɛ nnyuan nnyuan kɛ bɛ lí mɔa kulo'n-mɔ kɔalaa asɔ ɔ nɔn lɪka kɔalaa mɔ yɪ muonun ɔ 'ba stɪn'n. ² Yɪ nwan: “Mmaka mma'n mɔ bɛ 'tɪ'n tɛ sɔn, kɔsɔ ajunmanfɔ'n-mɔ a nɔn man. Yɪ ti, ɛmɔ sɛɛ ebo nɪn asɔ mɪnɪtan'n maan ɔ gúa ajunmanfɔ dɔn yɪ ebo nɪn asɔ. ³ Ɛmɔ hɔ! Mɪn svan ɛmɔ kɛ mmɔa mma-mɔ bedi'n-mɔ afian. ⁴ Ɛhɔɛ mɔ ɛmɔ ɛ kɔ'n, nán bɛ fa esika, nán bɛ fa bóɛ, nán bɛ fa mgbabɔa, nán bɛ jinlan atunnun bɛ bisa svanlan fɪ́ ahɪn.

⁵ “Sɛ ɛmɔ ju ɛɔ a, awulo biala mɔ ɛmɔ kɔ wɔsɔ nun'n, ɛmɔ lí mɔa hán kɛ: ‘Alɔactɛ hán ɛmɔ kɔalaa mɔ bɛ wɔ awulo ɛhɪ anun'n.’ ⁶ Sɛ alɔactɛ svanlan wɔ awulo sɔ nɪn anun an, ɛmɔ alɔactɛ'n 'kan yɪ. Sɛ ɔ tɪ man sɔ a, ɛmɔ alɔactɛ'n 'ka ɛmɔ ɛɔ. ⁷ Ɛmɔ tánlan awulo sɔ nɪn anun ɛbɛɛ. Alɛ bjala mɔ bɛ kɔ fɛɛ ɛmɔ yɪ nɔn'n, ɛmɔ nɔn bɛ lí bɛ nɔn sɔ nzan'n. Afɪ ɔ fata kɛ kpafɔ biala nyan yɪ junman nɪn anwɔn ahatua. Nán bɛ di tutanlan.

⁸ “Kulo biala mɔ ɛmɔ kɔ ju sʊ'n, sɛ bɛ de ɛmɔ a, like biala mɔ bɛ kɔ tʊn bɛ kɔ man ɛmɔ'n, ɛmɔ lí. ⁹ ɛmɔ mán kulo sɔ nɪn asʊ nwuluwafʊɛ'n-mɔ anwʊn sa, ɛsɛ bɛ sé kulo mma'n-mɔ kɛ: ‘Nyanmɪtan Belemgbin Mân nɪn a kpunngɛ ɛmɔ.’ ¹⁰ Nan kulo kʊsʊ mɔ ɛmɔ kɔ hɔ sʊ mɔ b'a nne man ɛmɔ'n, ɛmɔ fite bɛ́ gua nɪn asʊ, bɛ sé kɛ: ¹¹ ‘ɛmɔ kulo'n muonun asʊ anyʊan'n mɔ ɔ'a bɔ ɔ'a gua yɛ́ ja'n-mɔ anwʊn'n, yɛ lɛ kpɔkpala yɛ gua ɛmɔ anwʊn. Nan kʊsʊ, ɛmɔ nwún yí kɛ Nyanmɪtan Belemgbin Mân nɪn a kpunngɛ ɛmɔ.’ ¹² Mɪn kan yí ananhɔlɛ mɪn kele ɛmɔ kɛ kulo sɔ'n, ndɛɛ ebua ctan nɪn anun, ɔ 'nwun yalɛ tala *Sodɔmʊn kulo'n.”

Kulo'n-mɔ mɔ bɛ nne man Zozi bɛ nni man'n
(*Matie 11.20-24*)

¹³ “ɛmɔ Kolazɪn amma, munnzue hán ɛmɔ! ɛmɔ Bɛtsayida amma, munnzue hán ɛmɔ! Afɪ asinbɛnʊn ninngɛ'n-mɔ mɔ bɛ yɔlɪ yí ɛmɔ afian'n, sɛ bɛ yɔlɪ yí *Tii nʊn *Sidʊn kulo'n-mɔ asʊ a, ahan ndɛ-ndɛ kpa, ɛbɛlɛ menian'n-mɔ a tanlan ast, b'a wula kotoku b'a bɔ nzʊan m'ɔ kele kɛ b'a nun bɛ́ nwʊn b'a kaci bɛ́ abalabɔ'n. ¹⁴ ɛhɪ ati, yalɛ mɔ ɛmɔ 'ba nwun yí'n, ɔ 'tala Tii nʊn Sidʊn amma'n-mɔ dɪɛ'n. ¹⁵ ɛmɔ Kapɛɛnawɔmʊn amma, ɛmɔ jʊnlɪn kɛ bɛ 'kuku bɛ́ nwʊn sʊ dede bɛ́ nʊn Nyanmɪtan sɛ ɔ? Cɛcɛ. Bɛ 'kan ɛmɔ ast dede ɛmɔ ju sɪn m'ɔ le man ayuelɛ nɪn anun.”

¹⁶ ɛsɛ Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ kɛ: “Sʊanlan m'ɔ kɔ tie ɛmɔ ɛjɔlɛ'n, anɪn ɔ'a tie mɪn. Sʊanlan mɔ ɔ'a nɔɔ man ɛmɔ nun'n, anɪn mɪn yê ɔ'a nɔɔ man mɪn nun ɔ. Yê nunhan mɔ ɔ'a nɔɔ man mɪn nun'n, anɪn sʊanlan'n m'ɔ sʊanlɪn mɪn nɪn anun yê ɔ'a nɔɔ man ɔ.”

Menian abulasʊ nʊn nnyuan nɪn esa ɛwale nun

¹⁷ Ehi, menian abulasu nɔn nnyuan'n mɔ Zozi sɔanlɔn bɛ'n kɔ hɔ kɔ a. Bɛ 'ba a, anɔn b'a li fɛ. Bɛ nwan: “Yɛ Mɔn, yɛ bɔ wɔ dunman nɔn ala, wawɛ etɛ'n-mɔ ngɔala man yɛ nyunnun jinlan!”

¹⁸ Zozi nwan: “ɔ ti sɔ. Mɔn 'nɔan an, anɔn *Satan fi anwunno ɔ'a yɔ ɔ'a tɔ asɔ kɛ nyanmtan'n m'ɔ lɛ kpɛ mɔatɔn ɔ. ¹⁹ Emɔ nɔan, m'an man emɔ tunmin kɛ emɔ nánndɔ owo nɔn nyanmtan aka'n-mɔ asɔ, m'an man emɔ tunmin kɛ emɔ tía emɔ kpɔfɔɛ'n tunmin dɛ nɔn asɔ. Like fíí ngɔ hɔala man emɔ yɔ. ²⁰ Nan kusɔ nán bɛ di fɛ kɛ wawɛ etɛ'n-mɔ ngɔala man emɔ anyunnun jinlan, nan emɔ lí fɛ kɛ b'a hɛɛ emɔ dunman'n wɔ Nyanmtan Belemgbin Mân nɔn anun elɔ.”

Sɛ'n nɔn Baa'n
(Matie 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Mɛɛ kɔnmgbá sɔ'n, Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n kɔ man Zozi kɔ li fɛ. Yí nwan: “Mín Sɔ, wɔ mɔ ɛ bɔlɔ anwunno nɔn asɛ'n, mɔn 'da wɔ asɔ. ɔ sanlɔn kɛ a yɔ nɔtalɛ nun ninngɛ'n-mɔ a hele mmatɔnman ehi-mɔ. Nan bɛ mɔ bɛ nwan bɛ sɔ ngɛɛ ɔ nɔn bɛ mɔ bɛ sɔ kalata'n, a man b'a nnwun man yí. Mín Sɔ, ɔ ti ananhɔɛ, a man ɔ'a yɔ sɔ. ɔ sanlɔn kɛ mɔ ɛ hulɔlɔ nɔn anɔn. Yí ti, mɔn da wɔ asɔ. ²² Mín Sɔ, a fa tunmin'n kɔalaa a wula mɔn sa nun. Sɛ nán Sɛ nɔn angɔnmɔn cein an, sɔanlan fíí nzɔ man Baa'n. Yɛ sɛ nán Baa'n kusɔ angɔnmɔn cein, ɔ nɔn kɛ bɛ mɔ Baa'n kulo kɛ ɔ yɔ Sɛ'n keɛ bɛ nɔn an, sɔanlan fíí kɔn nzɔ man Sɛ'n.”

²³ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yuelɔn, ɔ kɔ kpɛ yí nyɔn yí menian'n-mɔ anwɔn elɔ. Yí nwan: “Nyila hán emɔ wɔ nunhan mɔ emɔ anyɔn'n nwun yí nɔn anwɔn! ²⁴ Afi mɔn kan yí ananhɔɛ mɔn keɛ emɔ kɛ daba Nyanmtan mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ dɔɔn kpa, nɔn daba mmelemgbin dɔɔn kpa hulɔlɔ kɛ ahan bɛ nwun mɔ emɔ anyɔn nwun

yí'n, kúsv bé nyín a nnwun man yí. BÉ hulolú kÉ ahan bé tí mǒ emǒ lé tí'n, kúsv b'a ndí man."

Samali bian ati anun kpa nín anwǒn anyínndala'n

²⁵ Ehi, *mala nín asú kpain'n kún kǒ jasú, ǒ 'sǒ Zozi nín. ǒ kǒ bisa yí kosuan kÉ: "Kpain, anín nzukÉ yê mún yǒ a, n gǒ nyan nyanmtansú ngvan'n m'ǒ le man ayuelÉ nín ǒ?"

²⁶ Zozi nwan: "Nzu ejǒlé díe yê b'a hélé wǒ yé mala nín anun ǒ? SÉ É kíngá a, É tí yí bú sé?"

²⁷ Bian'n nwan: "ǒ dí kÉ É fá wǒ ahúnlín'n kúalaa, ǒ nún wǒ ekalá'n kúalaa, ǒ nún wǒ anwǒnsele'n kúalaa, ǒ nún wǒ ajúnlín'n kúalaa, É kulo yé Mún m'ǒ tí wǒ Nyanmtan'n. Ésé ǒ dí kÉ É kulo wǒ manngún kÉ wǒ muonun wǒ nwǒn."

²⁸ M'ǒ hanlín sǒ'n, Zozi nwan: "Inhín, a bua yí kpa. Kǒ nán yǒ yí sǒ, É 'ba nyan ngvan." ²⁹ Ehi, kemǒ mala nín asú kpain'n kulo kÉ ǒ bú yí nwǒn bí nín ati, ǒ kǒ bisa Zozi kÉ: "Anín nwan lílú yê ǒ tí mún manngún'n?"

³⁰ Zozi kǒ súsǒ ejǒlé sú, yí nwan: "Anín bian kún fí Zoluzalemún, ǒ lé sún kǒ Zolíkó. Atunnun, kodiawu-mǒ kǒ hý yí, bé kǒ le yí nwǒn ninngé'n kúalaatin, bé kǒ bílú yí dede ǒ ka m'ǒ wu, nán b'a yací yí ebélé b'a hǒ.

³¹ Nyanmtan tseyífúé kún kǒ fá atún sǒ'n. ǒ hǒlú dede mǒ yí nyín bóli bian'n mǒ b'a lí yí awue nín ala a, ǒ kǒ sún ahanmtan, yê ǒ kǒ hǒ. ³² *Levífúé kún kúsv kǒ a kǒ jú ebélé, yí nyín bóli bian nín ala a, ǒ kǒ sún ahanmtan, yê ǒ kǒ hǒ. ³³ Nan Samali bian kún, mǒ yí kúsv ǒ le kpe nun sún'n, ǒ kǒ a kǒ jú wuluwafúé nín anwǒn ebélé. M'ǒ nnwunlín wuluwafúé'n, koun kǒ hun yí súnman. ³⁴ ǒ kǒ hýbún kǒ kpunngé yí, ǒ kǒ gúguá yí nganlan'n-mǒ anun ayilé, ǒ kǒ cǐcǐ sú. Ésé afunlunmun'n mǒ yí muonun ǒ tí sú'n, ǒ kǒ fá wuluwafúé'n kǒ síe sú, ǒ nún yí kǒ hǒ

kpɛnunstɪn sua kʊn anun, nán ɔ'a ntan yí. ³⁵ Bɛ lalt alíɛ hɪntɪn, ɔ kɔ yɪ esika kɔ man bian'n m'ɔ le kpɛnunstɪn sua'n, nán ɔ'a han ɔ'a hele yí kɛ: 'Mɪn kɔ o, yí ti, ntan bian ɛhɪ asʊ kanlanman. Mɛlɛ mɔ mɪn 'ba sa mɪn ba ɛwa'n, kalɛ biekun mɔ ɛ kɔ bɔ yí nʊwɪn'n, mɪn 'tua mɪn man wó.' ”

³⁶ ɛhɪ a, Zozi nwan: “ɛ ntan an, antɪn bɛ menian nsan'n, benin y'ɔ tɪ sʊanlan'n mɔ ahan kodiawu'n-mɔ kun yí'n, yí manngʊn ɔ?” ³⁷ Mala ntɪn asʊ kpain'n nwan: “Nunhan m'ɔ nwunlin yí nʊwɪn anwunnvoe ɔ yɔlɛ yí ye ntɪn ɔ.” M'ɔ bualt ɛhɪ'n, nán Zozi a se yí kɛ: “Wó kʊsʊ, kɔ nán yɔ yí sɔ ala.”

Maati nʊn Mali

³⁸ Kɛmɔ antɪn Zozi nʊn yí menian'n-mɔ aja wɔ atunnun'n, bɛ hɔlɪ juli kulo kʊn asʊ. Mɔ bɛ juli ɛbɛlɛ'n, balasua kʊn kɔ sike bɛ yí awulo. Bɛ fɛlɛ balasua sɔ'n Maati. ³⁹ Maati le yí nianman balasua kʊn ɛbɛlɛ, bɛ fɛlɛ yí Mali. Malɪ kɔ tanlan yɛ Mɪn aja abʊ, ɔ lɛ tie ɛjɔlɛ'n m'ɔ lɛ kan'n, ɔ nʊn ninngɛ'n-mɔ m'ɔ lɛ kele'n. ⁴⁰ Maati dɪɛ, antɪn yí nyɪn a bʊlʊ kpa, ɔ lɛ yɔ like maan bɛ di. ɔ kɔ a kɔ tʊ bɛ. Yí nwan: “Yɛ Mɪn, kɛmɔ mɪn nianman ntɪn a yaci junman'n kʊalaa a kpolo mɪn'n, ɔ njɪɪ man wó ɔ? Kan kele yí kɛ ɔ bála a bʊka mɪn.”

⁴¹ Yɛ Mɪn kɔ bua yí kɛ: “Maati, Maati, ɛ lɛ susu, ɛɛ ɛ lɛ di ninngɛ dɔʊn anwʊn yalɛ. ⁴² Nan kʊsʊ like kʊnmgban cein ala yɛ ɔ tɪ ɔɪnjɪn ɔ. M'ɔ tɪ kpa'n, yɛ Mali a fa ntɪn ɔ. Sʊanlan fɪí ngʊala man yí tua de.”

11

*Zozi nʊn asɔntɪn ɛyɔlɛ'n
(Matie 6.9-13; 7.7-11)*

¹ Eilehun kun, Zozi holt asontun eyole lka bie. M'owol asontun yuel'n, yi menian'n-mo anun kun ko han ko hele yi ke: "Ye Min kele ye ke be kpin be yo asontun'n ke Zvan helelt yi menian'n-mo'n." ² Zozi ko bua be ke: "Se emo 'yo asontun an, emo han ke:

Min Si, man ye fa anyinnzo
ye bo wo dunman nwannzan-nwanzan'n.
Man wo belemgbin elie mele'n ju.

³ Alhtan biala alie m'ow fata'n, fa man ye.

⁴ Fa ye ete'n-mo ce ye ke
ye kusv ye fa ye ce be mo be fun ye'n.
Ne yaci Abonsanmun maan o laka ye."

⁵ Ese Zozi ko han ko hele be biekun ke: "Ye bu yi ke emo anun kun le yi manngun. Alimunnun o'a ho a tu yi manngun so'n, yi nwan: 'Min nianman, fe min kpaun nsan. ⁶ O sanlun ke min manngun kun fi atun o'a a tu min, n ne man like mo o 'di o.'

⁷ "Ye bu yi ke nunhan'n mo be le sele yi kpaun'n la yi sua nin akunnun elo, yi nwan: 'Yaci min koun! M'an tu min anvan nin anun. Min nun min yi nun min mma'n-mo y'a la. Min ngvalla man jasv nan m'an fa kpaun'n m'an man wo.' ⁸ Min kan min kele emo ke, se boba bian nin a njasv man o a mman man yi manngun'n kpaun an, yi manngun'n 'bo anvan'n dede o kpati jasv. O 'fa yi kbalaa mo yi manngun nin a mian yi nwun'n man yi.

⁹ "Min kusv min kan min kele emo ke emo bisa nan emo 'nyan yi. Emo kpundee nan emo 'nwun yi. Emo bo anvan'n nan be 'tike. ¹⁰ O sanlun ke svanlan biala m'ow ko bisa like'n, be fa be man yi. M'ow ko kpundee like'n, o nwun yi. M'ow ko bo anvan'n kusv, be tike.

¹¹ "Emo anun benin ye se yi wa bisa yi ejue a, o fa owo man yi o? ¹² Anaan se yi wa'n bisa yi kolonvia a, o fa

nyanmtan aka man yí ɔ? ¹³ Ɛmɔ lɪlɪ mɔ Ɛmɔ tɪ ɛtɛfɔɛ'n, Ɛmɔ sɪ nɪnɔɔ m'ɔ tɪ mɔɔkpa bɛ fa bɛ man bɛ mma'n-mɔ. Sɪɛ'n m'ɔ wɔ anwunno ɛlɔ'n lɪlɪ yɛ kanngɔ, ɔ ngɔ fa man Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n ɔ ngɔ mman man bɛ mɔ bɛ lɛ bisa yí nɪn ɔ!”

Zozi nɔn bɛ mɔ bɛ kpɔ yí'n-mɔ

(Matie 12.22-30, Maaki 3.22-27)

¹⁴ Ɛlɛhɔn kɔn Zozi kɔ tu wawɛ ɛtɛ fi bian kɔn anun. Wawɛ ɛtɛ sɔ'n man bian'n tɔ amunle. Mɔ Wawɛ ɛtɛ'n fitelɪ'n, bian'n kɔ jɔjɔ. Ɛjɔɛ'n kɔ sin menian'n-mɔ anwɔn kpɪli sɔnman. ¹⁵ M'ɔ yɔlɪ sɔ'n, mmie-mɔ nwan: “Bɛlɪzebulu m'ɔ tɪ mmɔnsanmɔn'n-mɔ kpain'n y'ɔ man yí tunmin maan ɔ tu wawɛ ɛtɛ'n-mɔ ɔ” ¹⁶ Mmie-mɔ kɔsɔ kulo kɛ bɛ sua yí ngaa. Bɛ nwan: “Sɛ wɔ tunmin'n fi Nyanmtan ɛlɔ sakpa a, anɪn yɔ asɪnbɛnwɔn like kɔn maan yɛ nwún yí.”

¹⁷ Nan kɛmɔ anɪn Zozi sɪ mɔ b'a jɔnɪlɪ'n, yí nwan: “Belemgbɪn man biala mɔ nun menian'n-mɔ kpɛ bɛ nyɪn bɛ kɔn ɛlɔɛ'n, mɔn sɔ'n 'bɔ asɪ, ɛbɛɛ sua'n-mɔ 'bubu gua. ¹⁸ Nan sɛ *Satan nɔn yí nwɔn kɔn ɛlɔ a, ɔ 'yɔ sɛ nán yí belemgbɪn mɔn nɪn a jinlan yí ja nun? Afɪ Ɛmɔ lɛ keɛ kɛ n ne Bɛlɪzebulu tunmin'n yɛ mɪn fa mɪn tu wawɛ ɛtɛ'n-mɔ ɔ. ¹⁹ Sɛ n ne Bɛlɪzebulu tunmin'n yɛ mɪn fa mɪn tu wawɛ ɛtɛ'n-mɔ a, anɪn Ɛmɔ amma'n-mɔ, tunmin benin yɛ bɛ dɪɛ bɛ fa bɛ tu wawɛ ɛtɛ'n-mɔ ɔ? Ɛmɔ amma'n-mɔ muonun yɛ bɛ 'bu Ɛmɔ fɔɔ ɔ. ²⁰ Mɪn kan yí ananhɔɛ mɪn keɛ Ɛmɔ kɛ n ne Nyanmtan tunmin'n yɛ mɪn fa mɪn tu wawɛ ɛtɛ'n-mɔ ɔ. Yí bu keɛ kɛ Nyanmtan lɛ di yí belemgbɪn nɪn Ɛmɔ afian ɛwa.

²¹ “Mɛɛ mɔ sɔanlan kɔn tɪ akpɔɛ kpa, m'ɔ le ɛlɔɛ nɪnɔɔ ɔ sisa yí awulo'n, bɛ ngɔala man yí wua. ²² Nan sɛ sɔanlan fɔfɔɛ fite ɛbɛɛ mɔ yí sa kɔala m'ɔ le awulo'n,

o tva yí de yí elɔɛ ninng'e'n kʋalaa m'ɔ susu yí ti gua sʋ'n, o ce yí nwɔn ninng'e'n o man menian'n-mɔ.

²³ “Sʋanlan m'ɔ nɔn man mɪn afan'n, anɪn o kpɔ mɪn. Sʋanlan kʋsʋ m'ɔ nɔn mɪn yɛ nwohuan man ninng'e'n-mɔ anʋan'n, anɪn o bɔ bɛ asanndɪɛ.

*Wawɛ ɛtɛ nɪn esa ɛwalɛ nun
(Matie 12.43-45)*

²⁴ “Mɛɛ mɔ wawɛ ɛtɛ'n fi sʋanlan kʋn anun kɔ fite'n, o kɔ ɛwâ'n-mɔ anun elɔ o kɔ kpɔnndɛ lɪka o tanlan de yí ɛnwɔnmɪtan. Sɛ o kɔ nán o'a nnyan man bie fíí a, yí nwan: ‘Mɪn 'sa mɪn kɔ wʋlʋ mɪn sua'n mɔ n vi nun m'an fite nɪn anun bieku.’” ²⁵ Sɛ o ba o ju ɛbɛɛ nán o nwun kɛ b'a kpekpiyan nun b'a sesie nun kanlanman an, ²⁶ o kɔ fa wawɛ ɛtɛ nsʋ mɔ bɛ ti anun tɪ ɛtɛ tala yí o ba. Bɛ wʋlʋ sua nɪn anun, bɛ ka ɛbɛɛ bɛ tanlan. Yí bɛ-yue-asɪɛ, sʋanlan sɔ nɪn asɪtanlan'n yɔ esulo tala daba dɪɛ'n.”

Nyila kpa'n

²⁷ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yuel't'n, balasua kʋn kɔ ttan nun menian'n-mɔ afian elɔ. Yí nwan: “Nyila hán balasua ɛhɪ m'ɔ wʋlɪ wɔ ɛsɛ o nʋanlɪn wɔ'n!”

²⁸ Nan mɔ balasua nɪn anʋan tɔlt'n, Zozi nwan: “Nyila lɪlɪ hán bɛ mɔ bɛ tie Nyanmɪtan Anʋan ɛjɔɛ'n mɔ ɛsɛ bɛ nanndɪ sʋ'n!”

*Menian'n-mɔ 'ba bisa Zozi asinbɛnwɔn like kʋn
(Matie 12.38-42)*

²⁹ Kɛmɔ anɪn menian dɔʋn kpa lɛ yia Zozi anwɔn ɛbɛɛ'n, o kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: “Ajulisʋ menian'n-mɔ ati anun tɪ ɛtɛ. Bɛ kulo kɛ bɛ yɔ asinbɛnwɔn like bɛ keɛ bɛ. Nan bɛ nyɔ man asinbɛnwɔn like fíí kʋn bɛ ngele man bɛ. Asinbɛnwɔn like mɔ bɛ 'yɔ bɛ keɛ bɛ'n, y'ɔ le kpɔmanfʋɛ *Zonastɪ dɪɛ'n. ³⁰ o sanlɪn kɛ anɪn

Zonast tɪ nzɔɛ wɔ Ninninvɔ amma'n-mɔ anyunnun. *Mân Baa'n kɔsɔ 'ba kaci nzɔɛ wɔ ajulisɔ menian ɛhɪ-mɔ anyunnun. ³¹ Cɪan mɔ Nyanmtɪan 'bua mân'n ndɛɛ'n, balasua'n mɔ antɪn ɔ tɪ Saba mân nɪn anun belemgbɪn'n, ɔ 'ba jasɔ jinlan ɔ bu ajulisɔ menian'n-mɔ fɔɔ. ɔ sanlɪn kɛ ɔ fi hyɔ ɔ walt tielt belemgbɪn bɛngɛɛfɔɛ Salomɔn ɛjɔɛ'n. Nan kɔsɔ sɔanlan kɔn wɔ ɛwa m'ɔ tala Salomɔn ɔ! ³² Cɪan mɔ Nyanmtɪan 'bua mân'n ndɛɛ'n, Ninninvɔ amma'n-mɔ 'ba jasɔ bɛ jinlan bɛ bu ajulisɔ menian'n-mɔ fɔɔ. ɔ sanlɪn kɛ mɛɛ mɔ bɛ tɪlɪ Nyanmtɪan Anɔan ɛjɔɛ'n mɔ Zonast hanlɪn heleɪ bɛ'n, bɛ nunlin bɛ nɔwɔn bɛ kacili bɛ abalabɔ'n. Nan kɔsɔ sɔanlan kɔn wɔ ɛwa m'ɔ tɪ kpili tala Zonast ɔ!”

Anyɪan nɪn anwɔn ɛjɔɛ'n

(Matie 5.15; 6.22-23)

³³ ɛsɛ Zozi nwan: “Sɔanlan fɪɪ nzɔ kanlannɛ ɔ nva wula man bokiti abɔ, nan bɛ sɔ bɛ sinnze yɪ anwunno maan bɛ mɔ bɛ ɛ wɔɔɔ sua nɪn anun'n nwun astɪ. ³⁴ Wɔ nyɪn'n tɪ kɛ wɔ nwɔnnaan nɪn asɔ kanlannɛ. Sɛ wɔ nyɪn'n nwun astɪ a, antɪn wɔ lɪka kɔalaatin wɔ jawe nun. Nan sɛ wɔ nyɪn'n tɪ man kpa a, antɪn wɔ nwɔnnaan'n wɔ awosin nun. ³⁵ Yɪ ti, sie wɔ nwɔn ye nán jawe'n mɔ ɛ tɪ nun nɪn a ngaci man awosin. ³⁶ Sɛ wɔ nwɔnnaan'n lɪka kɔalaatin wɔ jawe nun, mɔ yɪ lɪka fɪɪ nɔwɔn man awosin nun'n, wɔ nwɔnnaan'n 'ta kɛ kanlannɛ'n ta wɔ nwɔn'n.”

Zozi 'ba bɔ Falisifɔɛ'n-mɔ

nɔn mala nɪn asɔ mgbain'n-mɔ sasan

(Matie 23.1-36, Maakɪ 12.38-40)

³⁷ ɛhɪ, mɔ Zozi anɔan tɔlɪ'n, *Falisifɔɛ kɔn kɔ fɛɛ yɪ kɛ ɔ bála a li like yɪ awulo. Mɛɛ mɔ bɛ lɪla mgba nɪn asɔ tɔbɪlɪ nɪn anwɔn'n, ³⁸ Falisifɔɛ'n kɔ nwun kɛ Zozi

a nwunnzinman yí sa kúsv ɔ le fa di like. Ejòlɛ'n kɔ sin Falisifɔɛ nɛn anwɔn.

³⁹ Èhɛ a, yé Mɛn kɔ han kɔ hele yí kɛ: “Èmɔ Falisifɔɛ'n-mɔ, kɛ èmɔ tɛ yí nɛn anɛn. Èmɔ nwunnzin kangɔ'n nɛn talie nɛn anzin, nan kúsv awue nɛn ajɔnlɛn ɛtɛ ngɔnmɛn y'ɔ wɔ èmɔ ati anun ɔ. ⁴⁰ Sɛnvɔɛ tɛ kɛ èmɔ! Nyanmɛtan m'ɔ bɔlɛ like nɛn anzin'n, nán yí kɔnmgb'a'n y'ɔ bɔlɛ yí kunnun nɛn ɔ? ⁴¹ Yí ti, èmɔ yí bé kunnun bɛ bɔ afɔlɛ bɛ mán ehianfɔɛ'n-mɔ. Sɛ èmɔ yɔ yí sɔ a, èmɔ asɛtanlan'n b'a yɔ nwannzan-nwannzan man èmɔ.

⁴² “Munnzue hán èmɔ Falisifɔɛ'n-mɔ! ɔ sanlɛn kɛ èmɔ ebo nɛn asɔ ninngɛ kɛ mantɛ nɛn lu ɔ nɛn munmuin munmuin'n-mɔ, sɛ èmɔ tɛtɛ a, èmɔ bu nun bulu bɛ tu kɔn bɛ man Nyanmɛtan. Nan kúsv èmɔ ngan man ananhɔlɛ ɛsɛ èmɔ ngulo man Nyanmɛtan. Like mɔ ahan ɔ di kɛ èmɔ yɔ'n, ɔ nɛn yí nzin dɛ'n-mɔ'n, yí ahɛ.

⁴³ “Munnzue hán èmɔ Falisifɔɛ'n-mɔ! ɔ sanlɛn kɛ èmɔ kulo kɛ menian'n-mɔ kɔalaa nwun èmɔ. Yí ti, asɔnɛn sua'n-mɔ anun bia'n-mɔ m'ɔ jijin bé nyunnun nɛn asɔ yê èmɔ tɛtanlan ɔ. Gua nɛn asɔ, èmɔ kulo kɛ menian'n-mɔ bɛbɛlɛ bé nwɔn asɛ nán b'a bisa èmɔ ahɛn.

⁴⁴ “Munnzue hán èmɔ! ɔ sanlɛn kɛ èmɔ tɛ kɛ asiɛlɛ mɔ menian'n-mɔ nzi man kɛ b'a sie sɔvanlan ɛbɛlɛ mɔ bɛ nanndɛ sɔ ɔ!”

⁴⁵ Mɔ Zozi hanlɛn sɔ'n, mala nɛn asɔ kpain'n kɔn jasɔlɛ a, yí nwan: “Kpain, ɛ kan ejòlɛ kɛ mɔ ɛ lɛ kan yí ɛbɛlɛ nɛn an, anɛn ɛ lɛ bɔ yé kúsv yé amgbal!”

⁴⁶ Zozi nwan: “Munnzue hán èmɔ mala nɛn asɔ mgbain'n-mɔ kúsv biel ɔ sanlɛn kɛ èmɔ man menian'n-mɔ sɔsɔba bɔlɛ nɛnɔɔɛ nɛnɔɔɛ, kúsv èmɔ nva man bé sa bɛtɛta kɔn bɔbɔ bɛ mmɔka man bé.

⁴⁷ “Munnzue hán èmɔ! ɔ sanlɛn kɛ èmɔ tɛ Nyanmɛtan mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ mɔ èmɔ anan-mɔ hunlin bé'n sɛka nɛn asɔ kanlanman kanlanman! ⁴⁸ Èmɔ yɔ sɔ bɛ kele

ke be jin bé nan-mo anzin. Afí emo anan-mo kun mgbomanfue'n-mo a, emo yê be tu bé sêka nín asu o! ⁴⁹ Ehiika ati, Nyanmtan m'ɔ ti bêngelêfue'n le kele ke: 'Mun 'suan mgbomanfue nun mmɔfue bé nwɔn elɔ. Be 'kun mmie-mo yê be 'kele mmie-mo kusɔ ahɔlɔwa.' ⁵⁰ ɔ man ke Nyanmtan bɔli mân'n mo ɔ 'ju enɛ'n, yí mgbomanfue'-mo kwalaa mo b'a hun bé'n, be 'pinnin ajulisɔ menian ehi-mo wo yí nwɔn. ⁵¹ ɔ bo yí bu Abeli ehuan dɛ nín asu dede ɔ ko ju kpɔmanfue Zakali, mo be hunlin yí tɛɛyɛ mɔɔta'n nun Nyanmtan sua nín afian'n, mɔn kan yí ananhɔle mɔn kele emo ke, be 'pinnin ajulisɔ menian ehi-mo kwalaa wo yí nwɔn.

⁵² “Munnzue hán emo mala nín asu mgbain'n-mo! ɔ sanlɔn ke emo a fa ngɛle sua sannve nín a sie. Emo muonun nwɔlɔ man nun. Bé mo bé kusɔ be kulo ke be wɔlɔ nun'n, emo totua bé atɔn.” ⁵³ Mo Zozi fi Falisifue nín awulo ebɛle fitelɔ'n, mala nín asu mgbain'n-mo nun Falisifue'n-mo anyɔn ko bɔlɔ yí nwɔn kpa. Be ko bisa bisa yí ejɔle dɔɔn anwɔn kosuan. ⁵⁴ Bé nwan be 'yɔ so be sua yí ngaa maan ɔ to nun.

12

Falisifue'n-mo fali ayile nín anwɔn ejɔle'n
(*Matie 10.26-27*)

¹ ɔ 'ba yɔ so'n, menian akpu akpu ko yia Zozi anwɔn ebɛle. Esuan mo be sunlɔn nín ati, be fufu bé nwɔn su. Zozi ko li mɔa ko han ko hele yí menian'n-mo ke: “Emo síe bé nwɔn ye wo *Falisifue'n-mo fali ayile nín anwɔn. Bé fali ayile so'n y'ɔ le bé ato enanndɛ'n. ² Awosin nun ejɔle'n kwalaaatin 'fite jawe nun. Nvɔlɛ nun ejɔle'n kwalaaatin 'tu fite. ³ Ehiika ati, like kwalaa mo emo ko yɔ yí awosin nín anun'n, alíe cɔn an, be 'ti. Ejɔle kusɔ mo

εμο̅ κ̅ο̅ tu yí asule nun sua ελο̅ βε̅ κ̅ο̅ hele s̅vanlan'n, βε̅ 'jinlan sua'n-m̅ο̅ ati asu βε̅ β̅ο̅ yí kpayε̅.

S̅vanlan'n m'̅ο̅ di κε̅ εμο̅ sulo yí'n

(*Matie 10.28-31*)

⁴ “εμο̅ μο̅ εμο̅ ti m̅ín manng̅υ̅n'n, m̅ι̅n kan m̅ι̅n kele εμο̅ κε̅: nán βε̅ sulo βέ̅ μο̅ βε̅ kun anw̅υ̅nnaan'n k̅υ̅s̅υ̅ βε̅ ng̅υ̅ala man yí n̅z̅in like f̅í̅ y̅'̅n. ⁵ M̅ι̅n 'ba hele εμο̅ s̅vanlan'n m'̅ο̅ di κε̅ εμο̅ sulo yí'n: εμο̅ s̅ulo Nyanm̅ι̅tan. Aft, sε̅ ο̅ man εμο̅ wu a, ο̅ k̅υ̅ala ο̅ t̅υ̅ εμο̅ s̅̂n'n m'̅ο̅ nnun man lé̅ n̅ι̅n anun. M̅ι̅n kan yí ananh̅ο̅le m̅ι̅n kele εμο̅, yí dein y'̅ο̅ di κε̅ εμο̅ sulo yí ο̅! ⁶ Asu βε̅ t̅ο̅n̅t̅n̅ n̅υ̅nman nganngan nnun an, yí esika'n ju bie? Nan k̅υ̅s̅υ̅ Nyanm̅ι̅tan a l̅υ̅a n̅v̅i man βέ̅ nun k̅υ̅n. ⁷ εμο̅ ati enyuan'n muonun, Nyanm̅ι̅tan s̅t̅ yí k̅υ̅alaa an̅υ̅an. Yí ti, nán βε̅ sulo, ο̅ sanl̅ι̅n κε̅ εμο̅ anw̅υ̅n c̅ι̅an Nyanm̅ι̅tan ο̅ tala n̅υ̅nman d̅ο̅υ̅n kpa.

Βέ̅ μο̅ βε̅ kan κε̅ βε̅ ti Zozi d̅ι̅ε'n

(*Matie 10.32-33; 12.32; 10.19-20*)

⁸ “ε̅sε̅ m̅ι̅n kan m̅ι̅n kele εμο̅ κε̅ sε̅ s̅vanlan k̅υ̅n kan yí yuein menian'n-m̅ο̅ anyunnun κε̅ ο̅ ti m̅ín d̅ι̅ε̅ a, *M̅̂n Baa'n k̅υ̅s̅υ̅ 'kan w̅ο̅ Nyanm̅ι̅tan m̅m̅ο̅f̅υ̅ε̅'n-m̅ο̅ anyunnun ελο̅ κε̅ s̅vanlan s̅ο̅'n ti yí d̅ι̅ε̅. ⁹ Nan sε̅ s̅vanlan k̅υ̅n kan yí yuein menian'n-m̅ο̅ anyunnun κε̅ ο̅ n̅z̅i man m̅ín a, M̅̂n Baa'n k̅υ̅s̅υ̅ 'kan w̅ο̅ Nyanm̅ι̅tan m̅m̅ο̅f̅υ̅ε̅'n-m̅ο̅ anyunnun ελο̅ κε̅ ο̅ n̅z̅i man s̅vanlan s̅ο̅'n. ¹⁰ S̅vanlan biala m'̅ο̅ κ̅ο̅ han ε̅j̅ο̅le ε̅t̅ε̅ ο̅ κ̅ο̅ tia M̅̂n Baa'n, ο̅ 'nyan ε̅t̅ε̅ face. Nan s̅vanlan m'̅ο̅ κ̅ο̅ han ε̅j̅ο̅le ε̅t̅ε̅ ο̅ κ̅ο̅ tia Wawe̅ Nwanz̅an-nwanz̅an'n, ο̅ n̅nyan man ε̅t̅ε̅ face.

¹¹ “M̅ε̅le̅ μο̅ βε̅ n̅υ̅n εμο̅ κ̅ο̅ h̅ο̅, μο̅ βε̅ le̅ κ̅ο̅ a bua εμο̅ ndεε̅ w̅ο̅ Zuf̅υ̅'n-m̅ο̅ as̅ο̅n̅t̅n̅ sua'n-m̅ο̅ anun, m̅g̅bain'n-m̅ο̅ n̅υ̅n βέ̅ μο̅ βε̅ le̅ tunmin n̅ι̅n anyunnun'n, nán βε̅ susu ε̅j̅ο̅le'n μο̅ εμο̅ 'kan βε̅ sa βέ̅ n̅ι̅n n̅ι̅n

anwɔn. ¹²Ɔ sanlɛn kɛ, ɛjɔlɛ m'ɔ di mɔ ɛmɔ 'kan'n, Wawɛ Nwannzan-nwannzan'n 'ba fa wula ɛmɔ anwan mɛlɛ sɔ nɛn anun.”

Esikafɔ ɔɛ jibilito nɛn anwɔn anyɛndala'n

¹³ Mɔ Zozi hanlɛn sɔ yuelɛ'n, bian kɔn kɔ kuku yɛ nɛn sɔ meninsɔnman nɛn anun. Ɔ kɔ han kɔ hele Zozi kɛ: “Kpain, kan kele mɛn nianman'n kɛ Ɔ bɛ ajâ'n mɔ yɛ sɛ a sie yɛ nɛn anun, nán Ɔ fá mɛn dɛlɛ'n Ɔ mán mɛn.”

¹⁴ Mɔ bian nɛn anwan tɔlɛ'n, Zozi kɔ bua yɛ kɛ: “Anianman, nwan yê Ɔ yɛlɛ mɛn kɛ m mɛa ɛmɔ ɛjɔlɛ'n, anaan n jɛ ɛmɔ ninngɛ nɛn ɔ?”

¹⁵ Mɔ Zozi hanlɛn ɛhɛ yuelɛ'n, Ɔ kɔ han kɔ hele bé kɔalaatin kɛ: “ɛmɔ nɛn bé nwan! ɛmɔ síe bé nwan ye wɔ anwɔndɛ anyɛnbɔlɔ nɛn anwɔn. Ɔ sanlɛn kɛ man sɔanlan kɔn nyán yɛ nwan dede sɛɛ, nán yɛ anyanbɛnwɔn'n yê Ɔ man yɛ ngɔan ɔ.”

¹⁶ ɛhɛ, Ɔ kɔ bu anyɛndala kɔn Ɔ kɔ hele bé. Yɛ nwan: “Anɛn esikafɔ kɔn wɔ ɛbɛlɛ. Ɔ kɔ sɔn ebo Ɔ kɔ tɛ yɛ sɛsaka. ¹⁷Ɔ lalɛ junlɛnɛn an, Ɔ kɔ se yɛ nwan kɛ: ‘Anɛn mɛn 'yɔ yɛ sɛ? N nne man lɛka mɔ mɛn 'sie mɛn ebo nɛn asɔ ninngɛ nɛn ɔ.’ ¹⁸ ɛsɛ Ɔ kɔ se yɛ nwan kɛ: ‘ɛ 'nwun like m'ɔ di kɛ mɛn yɔ'n. Mɛn 'ba bubu mɛn esie'n-mɔ mɛn si yɛ mgbili mgbili kpa, Mɛn si Ɔ yue a, mɛn 'fa mɛn *bele'n kɔalaatin Ɔ nɔn mɛn ninngɛ'n kɔalaatin mɛn wula nun. ¹⁹ Afɛ sian'n, mɛn 'kan mɛn kele mɛn nwan kɛ: Eja, a li afɔɛ kɔ yɔ nyɛ nyɛ junman kpili kpa a sie. Yɛ ti, tanlan asɛ de wɔ ɛnwɔnmɛn, di alɛ nɔn nzan gua sɔ nán di mân.’

²⁰ “M'ɔ hanlɛn sɔ'n, nán Nyanmɛn a han a hele yɛ kɛ: ‘Belenzua jibilito! ɛnɛ kɔngɔɛ ɛhɛ dein, ɛ 'wu. Ninngɛ nwala'n mɔ a nyan yɛ'n, ɛ 'fa man nwan?’ ”

²¹ MƆ Zozi buli anyɛndala sɔ'n yuelt'n, yí nwan: “ƘE ɛjɔɛ'n tɪ yí man sɔanlan m'ɔ kpɔnndɛ anyanbɛnwɔn'n ɔ man yí nɔwɔn nɪn anɪn. Nyanmtan ɛɔ a, sɔanlan sɔ'n le man like fíí.”

Zozi 'ba han nzusue nɪn anwɔn ɛjɔɛ

(Matie 6.25-34)

²² Ɛhɪ anzin, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ ƙɛ: “Ɛhɪka ati, mɪɪn kan mɪɪn kele ɛmɔ ƙɛ: alɛ'n mɔ ɛmɔ 'di'n ɔ nɔn taladɛ'n mɔ ɛmɔ 'wula'n, nán bɛ susu yí nɔwɔn. ²³ ɔ sanɪn ƙɛ ngɔan'n tɪ like ɔɪnɪnɪn kpa ɔ tala alɛ'n. Yê anwɔnnaan'n ƙɔsɔ tɪ ɔɪnɪnɪn kpa ɔ tala taladɛ'n. ²⁴ ɛmɔ tú bɛ nyɪn bɛ nían mosunmosun ƙɔajɛ'n-mɔ. Bɛ nnua man like yê bɛ ndɪ man like. Bɛ le man kunman anaan esie mɔ bɛ gua nun like ɔ, ƙɔsɔ Nyanmtan ta bɛ. ɛmɔ anwɔn cian ɔ tala nɔnman'n-mɔ! ²⁵ ɛmɔ anun benin yê ɔ fa nzusue tɔ yí nɔwɔn an, ɔ 'cɛ asɛ nɪn asɔ ɔ? ²⁶ Sɛ ɛmɔ ngɔala man m'ɔ tɪ kaan nɪn anun an, anɪn nzukɛ ati yê ɛmɔ susu yí bɔ nga nɪn anwɔn ɔ?

²⁷ “ɛmɔ nían ƙɛ ebo nɪn anun ndile'n-mɔ mɔ bɛ le ndetele'n-mɔ kpɪn fifi'n. Bɛ nni man junman, bɛ nnwɔn man ɛtanlan. Nan ƙɔsɔ, mɪɪn kan mɪɪn kele ɛmɔ ƙɛ belemgbin Salomɔn muonun nɔn yí anyanbɛnwɔn'n m'ɔ nyanɪn yí'n, taladɛ m'ɔ tɪ kanlanman ƙɛ ndetele'n-mɔ, ɔ'a nwula man bie lé. ²⁸ Ndile'n-mɔ mɔ bɛ wɔ ebo nɪn anun ɛnɛ, mɔ ɛhɪnman bɛ 'ju bɛ gua sɪn nun'n, sɛ Nyanmtan sesie bɛ sɔa, ɔ yɔ sɛ mɔ ɔ ngo nɪn man ɛmɔ ɔ ngo tala man bɛ ɔ? ɛmɔ dedi'n tɪ kaan! ²⁹ Yí ti, nán bɛ di yalɛ bɛ susu alɛ mɔ ɛmɔ di ɔ nɔn nzue mɔ ɛmɔ nɔn nɪn anwɔn. ³⁰ ɔ sanɪn ƙɛ, ninngɛ sɔ'n-mɔ ƙɔalaatin, eyuadi nɪn anun menian'n-mɔ mɔ bɛ nzi man Nyanmtan'n, bɛ yê bɛ susu yí nɔwɔn ɔ. Nan ɛmɔ dɛ, ɛmɔ Ast'n sɪ ƙɛ ɛmɔ a hian yí nɔwɔn. ³¹ ɛmɔ lí mɔa

βε κpύνnde Nyanmtan Belemgbin Mân'n. Σε εμο nyan yí a, Nyanmtan 'fa yí bu nga'n-mo kuvaaatin man εμο. ³² εμο mo εμο τι κε ayεμva kpule kaan'n, nán βε sulo. O sanltn κε o'a yo Nyanmtan fe κε εμο lí yí Belemgbin Mân'n bie.

*Anyanb*ενωσn kpa'n
(*Matie 6.19-21*)

³³ “εμο tónn εμο anwóndε'n-mo βε fá yí esika'n βε hyé ehianfύε'n-mo. εμο kpá esika kotoku m'ο ndttí man, mo nun esika'n nvo man βε síe Nyanmtan Belemgbin Mân ntn anun εlo. Awofύε ngvála man εlo ko ko wua, nvole kusv ngvála man yí di. ³⁴ Aft, lka mo εμο anyanbενωσn'n w'o'n, eβεε kusv yê εμο ahónltn'n w'o o.

³⁵ “εμο wówula bé junman taladε'n, βε súso bé kanlannε'n. ³⁶ εμο yó κε ngva mo bé mtn a ho atónvole mo βε le nwóndε yí o. O ju eβεε mo o 'bo anvan ntn ala, antn b'a tike. ³⁷ Nyila hán ngva eht-mo mo bé mtn 'ba a, antn βε laflí man'n! Mltn kan yí ananhóle mtn kele εμο κε mtnltan'n 'kaci yí nwó n o wula junman taladε. O 'man yí ngvan'n-mo tetanlan ast tóbílí ntn a nwó n o man bé líke βε di. ³⁸ Σε o sa ba alimunnun anaan alibahitan nán o ba tv bé κε βε laflí man an, nyila hán bé! ³⁹ εμο tí ejóle eht abv kpa. Σε awulo ntn asv mtnltan'n st dóε'n mo awofύε'n 'ba a, ahan o nna man nán awofύε ntn a nyan atn a a bu yí sua ntn anvan'n. ⁴⁰ εμο kusv, εμο bóbvba bé nwó n. O sanltn κε *Mân Baa'n 'ba a dóε mo εμο nzusu man κε o 'ba ntn asv.”

Akva kpa'n yê akva ετε'n
(*Matie 24.45-51*)

⁴¹ Mɔ Zozi hanlɛn sɔ'n, Pɛlɛt kɔ bisa yɛ kɛ: “Yɛ Mɛn, asɔ yɛ ngɔnmɛn ala yɛ ɛ lɛ bu anyɛndala ɛhɛ ɛ kele yɛ ɔ, anaan ɛ lɛ bu kele menian'n-mɔ kɔalaatin ɔ?”

⁴² Yɛ Mɛn nwan: “Akɔa kpa'n m'ɔ sɛ ngɛlɛ'n y'ɔ le benin? Yɛ y'ɔ le nunhan'n mɔ yɛ mɛn'n 'fa yɛ awulo'n wula yɛ sa nun kɛ ɔ nɛn sɔ, ɛsɛ tɛmɔn'n ju a, ɔ mɛn yɛ manngɔn'n-mɔ alɛ. ⁴³ Nyila hɛn akɔa sɔ'n mɔ yɛ mɛn 'ba ju a, anɛn yɛ sa wɔ yɛ nɔwɔn ɔ lɛ di yɛ junman'n! ⁴⁴ Mɛn kan yɛ ananhɔlɛ mɛn kele ɛmɔ kɛ: yɛ mɛn'n 'fa yɛ nɔwɔn ninngɛ'n kɔalaatin wula yɛ sa nun. ⁴⁵ Nan sɛ akɔa sɔ'n kan kele yɛ nɔwɔn kɛ: ‘Mɛn mɛn nyanlɛn walɛ man’, sɛ ɔ tɛ tɔ ngɔa ɛhɛnɛn-mɔ asɔ ɔ bu bɛ, sɛ ɔ didi, sɛ ɔ nɔn nzan ɔ bu a, ⁴⁶ yɛ mɛn'n 'ba ctan ɔ nɔn dɔɛ m'ɔ nzusu man nɛn asɔ. ɔ 'pinnin akɔa sɔ'n kpa. ɔ m'an ɔ nwun yalɛ kɛ ngɔa'n-mɔ mɔ bɛ bɔ bala ɛtɛ'n nwun yɛ'n.

⁴⁷ “Akɔa m'ɔ sɛ like mɔ yɛ mɛn kulo, m'ɔ nzesie man yɛ nɔwɔn ɔ nyɔ man like sɔ'n, bɛ 'fin yɛ sunman. ⁴⁸ Akɔa kɔsɔ m'ɔ nzi man like mɔ yɛ mɛn kulo, m'ɔ kɔ yɔ like sɔ'n m'ɔ di ɛbɔɛ'n, bɛ 'gonun bɛ fin yɛ. Sɔanlan mɔ bɛ kɔ man yɛ ninngɛ dɔwɔn'n, bɛ 'bisa yɛ dɔwɔn. Sɔanlan kɔsɔ mɔ bɛ kɔ fa ninngɛ dɔwɔn bɛ kɔ wula yɛ sa nun'n, bɛ 'bisa yɛ dɔwɔn m'ɔ tala sɔ.”

*Zozi nɔn afiannzɛctɛ'n
(Matie 10.34-36)*

⁴⁹ Mɔ Zozi hanlɛn sɔ yuelɛ'n, ɛsɛ yɛ nwan: “M'an a m'an ju sɛn m'an tɔ asɛ nɛn asɔ. Mɛn kulo kɛ ahan ɔ'a sɔ dada angɔnmɛn! ⁵⁰ ɛsɔntan kɔn mɔ bɛ lɛ ba sɔntɛn mɛn'n, ɔ 'ka mɛn ngɔnmɛn an, ahan b'a sɔntɛn mɛn a yuel! ⁵¹ ɛmɔ jɔnlɛn kɛ m malɛ menian'n-mɔ anzɔnɔnjɔ ɛman asɛ nɛn asɔ ɛwa ɔ? Mɛn 'bua ɛmɔ kɛ cɛcɛ, nan m malɛ bɛ afian ɛsɛctɛ. ⁵² ɔ fi ɛnɛ m'ɔ kɔ'n, menian nɔn mɔ bɛ

wɔ awulo kɔn anun'n 'ba bu bé nwɔn nun. Menian nsan 'ba han bɔ nun bé nɔn nnyuan jinlan sɔ. Nnyuan'n kɔsɔ abɔ 'ba yɔ kɔn bé nɔn nsan'n jinlan sɔ. ⁵³ Sɛ'n nɔn yí wa belenzua'n 'ba fɔ sɔ. Baa belenzua'n kɔsɔ nɔn yí sɛ 'ba fɔ sɔ. Nian'n nɔn yí wa balasua'n 'ba jinlan sɔ. Baa balasua'n kɔsɔ nɔn yí nin 'ba jinlan sɔ. Ahelenian'n nɔn yí helenin 'ba fɔ sɔ. Yí helenin'n kɔsɔ nɔn yí 'ba fɔ sɔ.”

*Mɛɛ'n-mɔ anun nzɔɛ'n-mɔ
(Matie 16.2-3)*

⁵⁴ Ɛsɛ Zozi kɔ han kɔ hele meninsɔnman'n kɛ: “Sɛ ɛmɔ nwun kɛ esue nɔn a munlan lɔka mɔ sɛnzɛ'n tɔ nɔn an, anɔn ɛmɔ nwan esue'n lɛ ba tɔ. Sakpa kɔsɔ, ɔ tɔ. ⁵⁵ Yê sɛ ɛmɔ nwun kɛ anwɔnman fi ngɔa ɔ fita kɔ sɔlɔ a, anɔn ɛmɔ nwan wawa'n lɛ ba kpɔn. Sakpa kɔsɔ, ɔ kpɔn. ⁵⁶ Apoo mma! ɛmɔ sɛ anwunno nɔn asti nzɔɛ'n-mɔ ngɔnmɔn ngɔnmɔn. Nan ɔ yɔ sɛ mɔ ɛmɔ nɔnwun man mɛɛ'n mɔ yɛ wɔ nun'n nzɔɛ nɔn angɔnmɔn ɔ?”

Sɛ sɔanlan bie sanman wɔ a,

ɛ nɔn yí bé sésie bé afian

(Matie 5.25-26)

⁵⁷ “Nzukɛ ati yê ɛmɔ muonun njɔnlɔn man, bé nyɔ man like m'ɔ sɛ kɛ bé yɔ'n? ⁵⁸ Sɛ sɔanlan bie kɔ sanman wɔ a, mɛɛ mɔ ɛ nɔn yí lɛ kɔ a yɛ ndɛɛ'n, bɔ mɔndɔnlɔn ɛ nɔn yí bé sésie bé afian. Sɛ a nyɔ man yí sɔ nán ɔ nɔn wɔ kɔ sɔanlan'n m'ɔ di ejɔɛ nɔn aja sɔ a, sɔanlan'n m'ɔ di ejɔɛ'n 'fa wɔ wula nzalafɔ'n-mɔ asa nun. Nzalafɔ'n-mɔ kɔsɔ 'tɔ wɔ fiadi. ⁵⁹ Mɔn kan yí ananhɔɛ mɔn kele wɔ kɛ, sɛ kalɛ babulu kɔn ka nán ɛ tualt yuelt man an, ɛ 'ka fiadi sua nɔn anun ɛbɛɛ.”

¹ MĒLE sɔ nɪn anun, menian mmie-mɔ kɔ a kɔ han kɔ hele Zozi kɛ: “Kpain, anɪn Galile menian lɛ yɪ tɛɛ bɛ man Nyanmtan. *Lɔmɔn kɔnmanna Pilatɪ kɔ man bɛ kɔ hun bɛ.”

² Zozi kɔ bisa kɛ: “ɛmɔ jɔnlɪn kɛ kɛmɔ b'a hun bɛ sɔ nɪn ati, anɪn ɔ kele kɛ bɛ tɪ ɛtɛfɔɛ bɛ tala Galile mɔn nɪn anun menian bɔ nga'n-mɔ kɔalaatin ɔ? ³ Cɛɛ. Nan mɪn kan mɪn kele ɛmɔ kɛ, sɛ ɛmɔ a nnun man bɛ nɔwɔn b'a ngaci man bɛ abalabɔ nɪn an, ɛmɔ kɔsɔ kɔalaatin 'wu kɛ bɛ. ⁴ Menian bulɔ nɔn mɔɔvɛ'n kɔsɔ mɔ Silowe sua hyilili'n buli gualɪ bɛ sɔ ɔ hunlin bɛ'n, ɛmɔ de di kɛ bɛ tɪ ɛtɛfɔɛ bɛ tala Zoluzalɛmɔn ɛbɛlɛ menian bɔ nga'n kɔalaatin ɔ? ⁵ Cɛɛ. Nan mɪn kan mɪn kele ɛmɔ kɛ, sɛ ɛmɔ a nnun man bɛ nɔwɔn b'a ngaci man bɛ abalabɔ nɪn an, ɛmɔ kɔsɔ kɔalaatin 'wu kɛ bɛ.”

Figi baka nɪn anwɔn anyɪnndala'n

⁶ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yuelɪ'n, ɔ kɔ bu anyɪnndala ɛɪ ɔ kɔ hele bɛ. Yɪ nwan: “Bian kɔn kɔ lua *figi baka kɔn yɪ divɪn ebo nɪn asɔ. ɛlɛɪɔn kɔn, ɔ kɔ hɔ kɔ nɛntan sɛ ɔ kɔ nyan figi mma sɔ o. ɔ hɔlɪ o, ɔ ngɔ nyan man bie sɔ. ⁷ ɛɪ a, bian'n kɔ han kɔ hele sɔanlan'n m'ɔ tɪ yɪ ebo'n kɛ: ‘Yɪ afɔɛ nsan aɪ. Mɪn kɔ figi baka nɪn abɔ ɛlɔ, kɔsɔ mɪn nnyan man bie sɔ. Yɪ ti, bu yɪ tɔ. Afɪ, mɪn nnwun man like ati m'ɔ man ɔ jin ɛwa ɔ.’

⁸ “Mɔ bian'n hanlɪn sɔ'n, sɔanlan'n m'ɔ nɪn ebo nɪn asɔ'n nwan: ‘Kpain, yaci yɪ maan ɔ jɪnlan ɛbɛlɛ afɔɛ ɛɪ biekun. Mɪn 'ba fufun yɪ nɔwɔn mɪn gugua yɪ bɔ ewula. ⁹ ɛ 'su yɪ akpɔlɔwa a, afɔɛ biekun ɔ 'ba su. Sɛ ɔ'a nzu man an, ɛ kɔ man bɛ kɔ bu yɪ.’”

Zozi 'ba man balasua kɔn anwɔn sa

ɛnɔwɔnmtan ele ctan kɔn anun

¹⁰ ΕΙΕΗΘΝ ΚΥΝ, ΑΝΤΝ ΖΟΖΙ ΙΕ ΚΕΛΕ ΜΕΝΙΑΝ'Ν-ΜΩ ΝΙΝΓΓΕ ΖΥΦΥ'Ν-ΜΩ ΑΣΩΝΤΝ ΣΥΑ ΚΥΝ ΑΝΥΝ. ¹¹ Ω 'ΒΑ ΥΩ ΣΩ'Ν, ΑΝΤΝ ΒΑΛΑΣΥΑ ΚΥΝ ΚΥΣΥ ΒΩ ΑΣΩΝΤΝ ΣΥΑ ΝΤΝ ΑΝΥΝ ΕΒΕΙΕ ΒΙΕ. ΒΑΛΑΣΥΑ ΣΩ'Ν ΝΔΤ ΜΑΝ ΑΚΡΩΙΕ ΥΪ ΑΦΥΕ ΒΥΛΥ Ω ΝΥΝ ΜΩΥΒΕ ΑΗΤ. ΒΑΥΕ ΕΤΕ'Ν Μ'Ω ΔΙ ΙΥΝΜΑΝ ΣΩ ΝΤΝ Α ΜΑΝ ΒΑΛΑΣΥΑ ΝΤΝ Α ΗΥΛΥ ΣΥ. Ω ΝΓΥΒΑΛΑ ΜΑΝ ΥΪ ΝΥΩΝ ΝΥΝ ΤΥΝΓΕ. ¹² ΝΑΝ ΜΩ ΖΟΖΙ ΝΥΝΛΙΝ ΒΑΛΑΣΥΑ ΣΩ'Ν, Ω ΚΩ ΦΕΙΕ ΥΪ Ω ΚΩ ΗΑΝ ΚΩ ΗΕΛΕ ΥΪ ΚΕ: “ΒΑΛΑΣΥΑ, ΒΩ ΝΥΩΝ Α ΣΑ!” ¹³ ΖΟΖΙ ΚΩ ΦΑ ΥΪ ΣΑ'Ν ΚΩ ΦΥΑ ΒΑΛΑΣΥΑ ΝΤΝ ΑΝΥΩΝ. ΕΒΕΙΕ ΑΛΑ, ΒΑΛΑΣΥΑ'Ν ΚΩ ΤΥΝΓΕ ΥΪ ΝΥΩΝ ΝΥΝ, Ω ΚΩ ΥΙ ΝΥΑΝΜΤΑΝ ΑΥΕ.

¹⁴ Μ'Ω ΥΩΙΤ ΣΩ'Ν, ΑΣΩΝΤΝ ΣΥΑ ΝΤΝ ΑΣΥ ΚΡΑΙΝ'Ν ΚΩ ΦΕ ΖΟΖΙ ΑΝΥΩΝ ΕΥΑ. Ω ΣΑΝΙΤΝ ΚΕ Ω'Α ΜΑΝ ΒΑΛΑΣΥΑ ΝΤΝ ΑΝΥΩΝ Α ΣΑ *ΕΝΥΩΝΜΤΑΝ ΕΛΕ ΤΑΝ ΝΤΝ ΑΝΥΝ. ΕΗΤ Α, Ω ΚΩ ΙΑΣΥ Ω ΚΩ ΗΑΝ ΚΩ ΗΕΛΕ ΒΑΓΥΑ'Ν ΚΕ: “ΙΥΝΜΑΝ ΕΙΕ ΤΕΜΥΝ'Ν ΤΙ ΕΛΕΣΙΑΝ. ΕΜΩ ΒΑΛΑ ΤΕΜΥΝ ΣΩ'Ν ΒΕ ΜΑΝ ΒΕ ΝΥΩΝ ΣΑ. ΝΑΝ ΝΑΝ ΕΝΥΩΝΜΤΑΝ ΕΛΕ ΤΑΝ ΝΤΝ ΑΝΥΝ ΥΕ ΒΕ ΦΑ ΒΕ ΔΙ ΙΥΝΜΑΝ ΣΩ ΝΤΝ Ω!” ¹⁵ ΥΕ ΜΥΝ ΚΩ ΤΟΤΥΑ ΥΪ ΣΥ, ΥΪ ΝΥΑΝ: “ΑΠΟΟ ΜΜΑ ΤΙ ΚΕ ΕΜΩ! ΕΝΥΩΝΜΤΑΝ ΕΛΕ ΤΑΝ'Ν, ΕΜΩ ΝΥΝΗΑΝ ΚΥΝ ΒΙΑΛΑ ΝΥΑΝΝΙΤ ΥΪ ΕΝΑΙΕ ΑΝΑΑΝ ΥΪ ΑΦΥΝΛΥΝΜΥΝ'Ν ΜΑΑΝ Ω ΚΩ ΝΥΝ ΝΖΥΕ. ΣΕ ΑΤΟ Ε? ¹⁶ ΒΑΛΑΣΥΑ ΕΗΤ ΚΥΣΥ Μ'Ω ΤΙ ΑΒΑΛΑΗΑΜΥΝ ΑΒΙΕ, ΜΩ *ΣΑΤΑΝ Α ΤΥΤΥ ΥΪ ΔΕΔΕ ΑΦΥΕ ΒΥΛΥ ΝΥΝ ΜΩΥΒΕ'Ν, ΑΣΥ ΝΑΝ ΕΝΥΩΝΜΤΑΝ ΕΛΕ ΤΑΝ ΥΕ Ω ΦΑΤΑ ΚΕ ΒΕ ΝΥΑΝΝΙΤ ΥΪ Ω?”

¹⁷ ΖΟΖΙ ΝΜΥΑ ΣΩ'Ν ΚΩ ΜΑΝ ΑΝΥΝΝΥΝΓΥΑΣΤΕ ΚΩ ΗΑΝ ΒΕ ΜΩ ΒΕ ΚΡΩ ΥΪ'Ν-ΜΩ. ΝΑΝ ΒΑΓΥΑ'Ν ΔΥΕ, ΕΝΥΤΝΜΤΑΝ ΙΥΝΜΑΝ'Ν ΚΥΒΑΛΑ ΜΩ ΖΟΖΙ ΛΙΛΙ'Ν ΥΩΙΤ ΒΕ ΦΕ.

Muntadı baa ntn anwɔn anyɔndala'n
(*Matie 13.31-32, Maaki 4.30-32*)

¹⁸ ΕΗΤ ΑΝΖΙΝ, ΖΟΖΙ ΚΩ ΗΑΝ ΚΩ ΗΕΛΕ ΒΑΓΥΑ'Ν ΚΕ: “ΝΖΥ ΛΙΚΕ ΔΥΕ ΥΕ ΝΥΑΝΜΤΑΝ ΒΕΛΕΜΓΒΙΝ ΜΑΝ'Ν ΣΟΜΑΝ ΥΪ Ω? ΝΖΥ ΥΕ ΜΥΝ ΚΥΒΑΛΑ ΚΕ ΜΥΝ ΦΑ ΜΥΝ ΣΥΣΥ ΥΪ Ω? ¹⁹ ΝΥΑΝΜΤΑΝ ΒΕΛΕΜΓΒΙΝ ΜΑΝ'Ν ΣΟΜΑΝ ΜΥΝΤΑΔΥ ΒΑΑ ΜΩ ΣΥΑΝΛΑΝ ΚΥΝ

a lua yí tola nun ɔ. Muntadɪ baa sɔ nɪn a fifi ɔ a kaci dukpa. Nnɔnman'n-mɔ a nwɔn bɛ sâ yí sa mma'n-mɔ asɔ”

Fali ayile nɪn anwɔn anyɪndala'n

(Matie 13.33)

²⁰ ɛsɛ Zozi kɔ bu anyɪndala kɔn biekun kɔ hele bɛ kɛ: “Nzu yê mɪn kɔala kɛ mɪn fa Nyanmɪtan Belemgbin Mân'n mɪn susu yí ɔ? ²¹ ɔ tɪ kɛ fali ayile mɔ balasua kɔn a fa a fɔtɔ fali cilo abulaa ɔ nɔn nnun dede yí kɔalaa a tu ɔ.”

Anɔan fitɪ'n

(Matie 7.13-14,21-23)

²² ɛhɪ, anɪn Zozi aja wɔ atunnun ɔ lɛ kɔ Zoluzalɛmɔn. Atɪn nɪn asɔ kulo mgbili mgbili'n-mɔ ɔ nɔn nganngan'n-mɔ, ɔ kɔ sɪsɪn bɛ sɔ ɔ kɔ hehele menian'n-mɔ ninngɛ. ²³ Bian kɔn kɔ bisa yí kɛ: “Yɛmɪnlɪn, asɔ menian kaan sɔa yê bɛ 'nyan bɛ ti ɔ?”

ɛhɪ a, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ kɔalaaɪn kɛ: ²⁴ “ɛmɔ bɔ mɔndɪnlɪn kpa bɛ sɪn anɔan fitɪ nɪn anun. Afɪ, mɪn kan yí ananhɔlɛ mɪn kele ɛmɔ kɛ menian dɔɔn 'ba kɔɔndɛ atɪn bɛ bu sɔ, kɔsɔ bɛ ngɔ hɔala man Nyanmɪtan Belemgbin Mân nɪn anun ɛlɔ kɔ. ²⁵ Mɔ awulo nɪn asɔ mɪnɪan'n 'ba jasɔ ɔ tɔ anɔan nɪn anun'n, ɛmɔ 'ba ha anɔan nzin. ɛmɔ 'ba jinlan bɛ bɔ anɔan'n bɛ kan kɛ: ‘Yɛmɪnlɪn, tike yé anɔan.’

“Mɪnɪan'n 'ba bua ɛmɔ kɛ: ‘Mɪn nzi man ɛmɔ lɪka mɔ ɛmɔ fi ɔ.’

²⁶ “ɛmɔ 'ba se yí kɛ: ‘Yé nɔn wɔ y'a didi, yé nɔn wɔ y'a nɔn nzue, a hehele yé ninngɛ yé kulo'n-mɔ gua'n-mɔ asɔ.’

²⁷ “Yí kɔsɔ ɔ 'ba bua ɛmɔ kɛ: ‘Mɪn kan yí ananhɔlɛ mɪn kele ɛmɔ kɛ mɪn nzi man ɛmɔ lɪka mɔ ɛmɔ fi ɔ. Nyɔlɛtɛfɔɛ, ɛmɔ fi mɪn nwɔn ɛwa bɛ hɔ mɔa!’ ²⁸ Mɛlɛ

mɔ ɛmɔ 'ba nwun Abalahamun, Izaki, Zvakobu nun Nyanmtan mgbɔmanfue'n-mɔ kualaatin yí belemgbin mân nun anun elɔ, mɔ ɛmɔ dɛ be 'ba hihan ɛmɔ be tu gua sɔ'n, mɛɛ sɔ nun anun yê ɛmɔ 'ba sun be kuan bé je nun ɔ! ²⁹ Menian mmie-mɔ fi sɛnzɛ nun afitelɛ nun yí atɔɔɛ, mmie-mɔ fi sɔɔɔ nun ngva, bé nun Nyanmtan be 'ba tanlan tɔbɔɔ kun anwun yí belemgbin mân nun anun elɔ. ³⁰ Temun sɔ'n, bé mɔ ɛnɛ be li menian'n-mɔ anzin'n, be 'ba li bé ti. Yê bé mɔ ɛnɛ be li menian'n-mɔ ati'n, be 'ba li bé nzin.”

*Zozi nun Zoluzalemun kulo'n
(Matie 23.37-39)*

³¹ Cian kunmgba sɔ'n, *Falisifue mmie-mɔ walt tɔɔɔ Zozi a, bé nwan: “Kpain, belemgbin *Elɔɔɔ nwan ɔ nyan wó a, ɔ 'man be kun wó. Yí ti, fi ewa jasɔ kɔ.”

³² Zozi kɔ bua bé kɛ: “ɛmɔ hó hán héle aminsantun sɔ'n kɛ: ‘Mɔn fɔan wawɛ ɛtɛ'n-mɔ ɛnɛ nun ɛhɔnman mɔn man menian'n-mɔ anwun sa. Yí cian nsan nun asɔ, mɔn 'gua mɔn junman nun abɔ.’ ³³ Kusɔ, ɔ fata kɛ mɔn tu atɔn ɛnɛ, ɛhɔnman nun ɛhɔnman nzin. Aft, ɔ nzɛ nvata man kɛ Nyanmtan kpɔmanfue kun wú ahanmtan cɛɛkɛ Zoluzalemun.

³⁴ “Zoluzalemun, Zoluzalemun, wó mɔ ɛ kun Nyanmtan mgbɔmanfue'n-mɔ, mɔ ɛ tutu bé mɔ ɔ kɔ sɔan bé wó nwun elɔ nun ɛbɔɛ ɛ kun bé'n, yí kpê nyɛ aht! N gulɔɔ kɛ ahan mɔn kokuan wó mma'n-mɔ anɔan kɛ akɔ ɛta'n kokuan yí mma'n-mɔ anɔan yí ndɛba nun abɔ'n. Kusɔ a ndie man. ³⁵ Yí ti, be 'ba yaci ɛmɔ awulo'n be wula ɛmɔ asa nun. Nan kusɔ, mɔn kan yí ananhɔɔɔ mɔn keɛ ɛmɔ kɛ ɛmɔ lɛ ngɔ nwun man mɔn nwun kún dede ɔ 'ju cian mɔ ɛmɔ 'se kɛ: ‘Nyila hán sɔanlan'n m'ɔ lɛ ba wɔ yé Mɔn dunman nun!’ ”

14

*Zozi 'ba man wuluwafu*ε kɔn anwɔn sa

εnwɔnmɩtan ele ctan nɩn anun

¹ *εnwɔnmɩtan ele ctan kɔn, *Falisifuε'n-mɔ asu kpain kɔn kɔ fεε Zozi alɩε. εhɩ a, Falisifuε'n-mɔ mɔ bε wɔ εβελε'n, bε lε ntan sε Zozi kɔ fun bε mala nɩn an. ² εβελε ala, bian kɔn kɔ a kɔ jinlan Zozi anyunnun. Bian sɔ nɩn a yiɩ. ³ Zozi kukuli yɩ nɔan su, ɔ kɔ bisa mala nɩn asu mgbain'n-mɔ ɔ nɔn Falisifuε'n-mɔ kε: “Asu yê mala'n man atɩn kε bε mán sɔanlan tí akpɔle anaan n'ɔ tɩ akpɔle εnwɔnmɩtan ele ctan nɩn anun ɔ?” ⁴ Mɔ Zozi bisali bε kosuan sɔ'n, bε ngɔ bua yɩ bie. εhɩ a, Zozi kɔ fa yɩ sa'n kɔ fua wuluwafuε nɩn anwɔn ɔ kɔ man yɩ nwɔn kɔ sa. ɔ kɔ han kɔ hele yɩ kε ɔ hɔ awulo.

⁵ Mɔ Zozi yɔlti sɔ yueli'n, ɔ kacili yɩ nyɩn bε nwɔn εlɔ a, yɩ nwan: “εmɔ nunhan benin yê sε yɩ wa kɔn anaan yɩ εnale kɔn tɔ bula nun εnwɔnmɩtan ele ctan nɩn an, ɔ nyɩ man yɩ ndε ndε ɔ?” ⁶ εjɔle kpɔle εhɩ, b'a ngɔala man bie bua.

⁷ Mεle mɔ bε 'ba tɛtanlan tɔbtɩ nɩn anwɔn bε di alɩε'n, Zozi nwunlin kε bε mɔ bε tɔlti bε sa bε fεlɛlti bε alɩε'n, biala lε kpɔnnde meninkpa lɩka ɔ tanlan. ⁸ εhɩ a, Zozi kɔ bu anyɩndala kɔn ɔ kɔ hele bε. Yɩ nwan: “Sε sɔanlan tɔ yɩ sa fεε wɔ atɔnvɔle alɩε a, n'ε kɔ tanlan meninkpa lɩka. ε 'su yɩ akpɔlɔwa a, b'a fεε sɔanlan bie kɔsu m'ɔ tɩ kpɩli tala wɔ. ⁹ Sɔanlan'n mɔ ɔ'a fεε εmɔ munnyuan'n ba tɔ wɔ a, yɩ nwan: ‘Ao, jasɔ maan ɔ tɔnlan εβελε.’ Sian anɩn afti wɔ nyunnun nyian, bɔɔn-bɔɔn, ε lε kɔ a tanlan bε nzin. ¹⁰ Nan sε bε tɔ bε sa bε fεε wɔ a, wɔ lɩli tanlan bε nzin. Sɔanlan'n m'ɔ fεlɛlti wɔ'n nwun wɔ a, ɔ 'kan kele wɔ kε: ‘Eja, bala bε nyunnun εwa.’ εβελε nɩn anun, anɩn wɔ nyunnun a kpaja wɔ bε

mɔ ε nun bé be gua tɔbɩlɩ nɩn anwɔn nɩn anyunnun.
¹¹ ɔ sanlɩn ke sɔanlan biala m'ɔ kɔ kuku yí nwɔn sɔ'n,
 be 'kan yí asɩ. Sɔanlan kɔsɔ m'ɔ kɔ han yí nwɔn asɩ'n,
 be 'kuku yí sɔ.'"

¹² Mɔ Zozi buli anyɩndala sɔ'n yuelɩ'n, ɔ kɔ han kɔ
 hele bian'n m'ɔ fɛlɛlɩ yí alɛ'n ke: "Eyua o, nɔsɔba o,
 se ε 'fɛlɛ menian alɩie a, n'ε fɛlɛ wó manngɔn-mɔ,
 wó nianman-mɔ, wó nwɔn amma-mɔ anaan esikafɔɛ-
 mɔ mɔ be mantan mantan wó'n. ɔ sanlɩn ke bé kɔsɔ
 be kɔala ke be fɛlɛ wó alɛ be tua wó dɩɛ'n kale.
¹³ Nan se ε 'fɛlɛ menian alɩie a, fɛlɛ ehianfɔɛ'n-mɔ,
 bubuluwafɔɛ'n-mɔ, bé mɔ be tia be tɔ sɔ'n-mɔ ɔ nun
 anyɩnsinlinwafɔɛ'n-mɔ. ¹⁴ Nyila 'kan wó. ɔ sanlɩn ke be
 ngɔ nyan man yí nwɔn sɔ like be ngɔ mman man wó.
 Nan mɛlɛ mɔ Nyanmɩtan 'ba man bé mɔ be yɔlɩ ye'n fi
 ewue nun tinnge'n, mɛlɛ sɔ'n yê Nyanmɩtan 'man wó yí
 nwɔn ahatua ɔ."

Bian m'ɔ fɛlɛlɩ menian dɔɔn alɛ
(Matie 22.1-10)

¹⁵ Mɔ bé mɔ be gugua tɔbɩlɩ nɩn anwɔn'n tɩlɩ εjɔlɛ
 sɔ'n-mɔ'n, bé nunhan kɔn kɔ han kɔ hele Zozi ke: "Nyila
 hán sɔanlan m'ɔ kɔ li like Nyanmɩtan Belemgbin Mân nɩn
 anun εlɔ'n!"

¹⁶ M'ɔ hanlɩn sɔ'n, Zozi kɔ bu anyɩndala εhɩ ɔ kɔ
 hele yí. Yí nwan: "Bian kɔn tɔnlɩn alɛ kpili kpa. ɔ
 kɔ fɛfɛlɛ menian dɔɔn kpa. ¹⁷ Mɛlɛ mɔ be yuelɩ alɛ'n
 tɔn'n, ɔ kɔ sɔan yí akɔa'n ke ɔ hó sé menian'n-mɔ ke:
 'Emɔ bála nán kɩkaala dɩɛ, alɛ nun a bɩn.'

¹⁸ "Akɔa'n hɔlɩ fɛlɛlɩ bé a, bé kɔalaa be kɔ bɔ be kɔ
 yɩ. Sɔanlan'n mɔ akɔa'n lili mɔa fɛlɛlɩ yí'n nwan: 'M'an
 to ebo kɔn. ɔ di ke mɩn kɔ mɩn nɩan. Yí ti, yaci, n'ε fɛ
 εya.'

¹⁹ “Kun nwan: ‘M'an to nnafe bulu. Enfe dein o di ke mɔn ko mɔn nɔan se be kɔala junman di a. Yɔ ti, yaci, n'efefe ya.’

²⁰ “Nunhan kun biekun kusɔ nwan: ‘Bele mo m'an fa mɔn yi atonvole o. Mɔn ngo hɔala man ko.’

²¹ “Akɔa'n ko sa ko ho ko bo kɔalaa kɔalaa ko hele yi mɔn'n. Yɔ mɔn'n ko fe ya, o ko han ko hele yi ke: ‘Kan wo nwɔn ko gua nɔn aso elo ko fefe fe ehianfufe'n-mo, bubuluwafufe'n-mo, anyɔnsinlinwafufe'n-mo o nɔn be mo be tia be to su'n-mo maan be bala ewa.’

²² “Akɔa'n ko ho. Kaan ce, o ko a ko to yi mɔn'n. Yɔ nwan: ‘Kpain, junman'n mo e heleli mɔn'n, m'an li a yue, kusɔ lɔka biekun te wo ebefe.’

²³ “Ehi a, mɔnɔtan'n ko han ko hele yi akɔa'n ke: ‘Fa nanmue nanmue atɔn'n-mo, san enwanlan'n-mo, swanlan biala mo e nɔn yi ko yia'n, tinndin yi maan o bala. Yo be so dede maan sua'n yi. ²⁴ Mɔn kan mɔn kele emo ke: Be mo n nili mo n veleli be mo b'a mma man'n, be nun fi nni man mɔn alife'n bie!’ ”

Ke be kpɔn be si Zozi su'n

(Matie 10.37-38)

²⁵ Ehi, anɔn Zozi nɔn menian doɔn kpa aja wo atun-nun. O kpeli yi nyɔn be nwɔn elo a, yi nwan: ²⁶ Swanlan mo yi nwan o 'si mɔn su'n, se o kulo yi si, yi nin, yi yi, yi mma, yi nianman mmelenzua nɔn mmalasua o nɔn yi muonun yi nwɔn o tala mɔn an, swanlan so'n ngɔala o ngaci man mɔn swanlan. ²⁷ Swanlan kusɔ m'o nva man yi kulɔwa'n o ndu man yi komɔn su o nzi man mɔn su'n, swanlan so'n ngɔala o ngaci man mɔn swanlan.

²⁸ “Se emo anun kun kulo ke o si sua hyilili kun an, o di mo o tanlan aso o tɔtɔ o nɔn se esika'n m'o le yi'n ko sa sua'n si e se e. ²⁹ O'a ndɔtɔ o'a nɔtan man se o bo sua nɔn abu nan o a ngɔala man yi si a, be kɔalaa mo be

kɔ nwun kɛ sua nɪn a ha ɛbɛɛ'n, bɛ 'stɪl yɪ. ³⁰ Bɛ kan kɛ: 'Bian ɛhɪ a bɔ sua esie abɔ kɔsɔ ɔ'a ngɔala man yɪ bɔ gual'

³¹ "Yɪ sɔ kɔsɔ ala, sɛ belemgbɪn kɔn kulo kɛ ɔ nɔn yɪ manngɔn kɔn ɛlɔɛ a, ɔ di mɔa ɔ tanlan astɪ ɔ tɪtɪ nɪn sɛ ɔ kɔala kɛ ɔ fa menian akpɪ bulu ɔ kɔ tua yɪ manngɔn'n m'ɔ le menian akpɪ abulaa'n bɛ kɔn an. ³² Sɛ ɔ nɪn nán ɔ ngɔala man yɪ sɔ yɔ a, mɛɛ mɔ belemgbɪn ɛhɪnɪn tɛ wɔ mɔa'n, ɔ yɪ menian maan bɛ kɔ li yɪ mgbata bɛ sesie bɛ afian. ³³ ɛhɪka ati, sɔnlan mɔ ɔ'a nyaci man ninngɛ'n m'ɔ le yɪ'n ɔ'a ngua man'n, sɔnlan sɔ'n ngɔala ɔ ngaci man mɪn sɔnlan.

Njɪn tale nɪn anwɔn anyɪndala'n

(Matie 5.13, Maaki 9.50)

³⁴ "Njɪn'n tɪ like kpa. Nan kɔsɔ sɛ ɔ yɔ tale a, bɛ 'yɔ sɛ nán ɔ'a yɔ kpa biekun? ³⁵ Bɛ ngɔala man yɪ fa tɔn alɛ, bɛ ngɔala man yɪ fa gua ninngɛ'n-mɔ anun. Astɪ ala yê bɛ ju bɛ gua ɔ. M'ɔ stɪ fasie'n, ɔ fá ɛjɔɛ sɔ'n ɔ síe!"

15

Zozi nɔn ɛtɛfɔɛ'n-mɔ

(Matie 18.12-14)

¹ ɛɛhɔn kɔn, bɛ mɔ bɛ dide ajule'n nɔn bɛ mɔ bɛ bɔ bɛ dunman ɛtɛ'n dɔɔn kpa kɔ a Zozi anwɔn ɛbɛɛ. Bɛ lɛ ba tie ɛjɔɛ'n m'ɔ kan'n. ² Nan mɔ *Falɪsɪfɔɛ'n-mɔ nɔn *mala nɪn asɔ mgbain'n-mɔ nwunlin yɪ sɔ'n, bɛ kɔ fɛ ɛya. Bɛ nwan: "Bian ɛhɪ dɪɛ, ɔ sɔ ɛtɛfɔɛ'n-mɔ anun, ɛsɛ ɔ nɔn bɛ yê bɛ didi ɔ!"

Bɔa'n m'ɔ minlinlin nɪn anwɔn anyɪndala'n

³ ɛhɪ a, Zozi kɔ bu anyɪndala ɛhɪ ɔ kɔ hele bɛ. Yɪ nwan: ⁴ "Yɛ bú yɪ kɛ ɛmɔ anun kɔn le mmɔa ɛya kɔn.

SE kɔn minlin nun an, asɔ ɔ nyaci man abulahɔanlan nɔn ngɔanlan'n bɛ adidie lɔka ebɛɛ, ɔ ngɔ mgbɔnndɛ man ɛhɔnɔn dede ɔ nnwun man yɔ ɔ? ⁵ MEɛ m'ɔ kɔ nwun yɔ'n, ɔ di fɛ kpa ɔ fa yɔ tu yɔ kɔmɔn sɔ. ⁶ ɔ ju awulo a, ɔ fɛfɛɛ yɔ manngɔn-mɔ nɔn bɛ mɔ bɛ mantan mantan yɔ nwɔn ebɛɛ'n, ɔ kan kele bɛ kɛ: 'ɛmɔ bála maan yɛ lí ndutue. ɔ sanɔn kɛ m'an nwun mɔn bɔa'n m'ɔ minlinlin'n!' ⁷ Mɔn kan mɔn kele ɛmɔ kɛ nyanmɔansɔ ɛɔ, kɛ ɔ ti yɔ nɔn ala anɔn. SE ɛtɛfɔɛ kɔnmgbɔ cein nun yɔ nwɔn ɔ yaci yɔ nyɔɔɛ ɛtɛ'n-mɔ a, yɔ dunman nun, bɛ di ndutue kpili kpa nyanmɔansɔ ɛɔ ɔ tala sɛsɛfɔɛ abulahɔanlan nɔn ngɔanlan mɔ b'a nun bɛ nwɔn b'a yaci bɛ nyɔɔɛ ɛtɛ'n-mɔ ndutue diɛ'n.

Jɛtɛ fufue mma kɔn m'ɔ minlinlin nɔn anwɔn anyɔndala'n

⁸ “Yɛ bú yɔ biekun kɛ balasua kɔn le jɛtɛ fufue mma bulu. SE kɔn minlin nun an, asɔ ɔ nzɔ man kanlanɔtɛ ɔ mgbɔnndɛ man dede ɔ nnwun man yɔ ɔ? ⁹ SE ɔ nwun yɔ a, ɔ fɛfɛɛ yɔ manngɔn-mɔ nɔn bɛ mɔ bɛ mantan mantan yɔ nwɔn ebɛɛ'n, ɔ kan kele bɛ kɛ: 'ɛmɔ bála maan yɛ lí ndutue. ɔ sanɔn kɛ m'an nwun mɔn ɛsika'n m'ɔ minlinlin'n!' ¹⁰ Mɔn kan mɔn kele ɛmɔ kɛ nyanmɔansɔ ɛɔ, kɛ ɔ ti yɔ nɔn ala anɔn. SE ɛtɛfɔɛ kɔnmgbɔ cein nun yɔ nwɔn ɔ yaci yɔ nyɔɔɛ ɛtɛ'n-mɔ a, yɔ dunman nun, Nyanmɔan mmɔfɔɛ'n-mɔ di ndutue.”

Baa'n m'ɔ minlinlin nɔn anwɔn anyɔndala'n

¹¹ ɛsɛ Zozi kɔ bu anyɔndala kɔn biekun kɔ hele bɛ. Yɔ nwan: “Anɔn bian kɔn le yɔ mma mmelenzua nnyuan. ¹² ɛɛhɔn kɔn, nunhan kaan'n jasɔɔ a, ɔ kɔ fa kɔ tu yɔ sɔ anyunnun kɛ: 'Baba, ninngɛ'n mɔ ɛ 'fa man yɛ'n, bu nun

nán fa m'ín d'ε man m'ín.' Eht a, st'ε'n kó hye ninng'e'n
 ó kó man yí mma nnyuan'n.

¹³ “Ó lili kó yó el'esan kún, baa kasia'n kó tóntún yí
 nwún ninng'e d'ε'n. Cuein, ó kó fa yí esika'n ó kó hó
 mba kpa mân bie anun. M'ó juli eló'n, ó kó yó yí nwún
 basa basa ó kó s'εcti yí esika'n k'valaatin. ¹⁴ M'ó yueli yí
 esika'n k'valaa di'n, ehóε kpili kún kó k'pín mân só nín
 anun. Sian d'ε anín yí nwún l'ε c'lti yí. ¹⁵ Eht a, ó kó
 hó junman ekpónd'ε mân só nín anun ebele bian kún
 asa nun. Bian só'n kó man ó kó hó nanmue nun k'ε ó h'ó
 n'án yí mgbolike'n-mó asó. ¹⁶ Baka mma'n mó b'ε t'í b'ε
 man mgbolike'n-mó di'n, k'paf'el'e'n kulo k'ε ahan ó nyan
 bie di. K'usó s'vanlan f'íí mman man yí.

¹⁷ “Sian'n, ó kó tanlan ast ó kó j'ónlún. Ó kó se yí nwún
 k'ε: ‘M'ín st' εl'ó ajunmanf'ó'n-mó di al'ε dede b'ε ng'ala
 man yí di. K'usó aft' n na εwa, ehóε l'ε kun m'ín! ¹⁸ M'ín
 'sa m'ín kó m'ín st' anwún el'ó, m'ín 'fa m'ín t'ó yí nyunnun
 k'ε: Baba, Nyanm'itan anyunnun, m'an yó εt'ε m'an tia w'ó.
¹⁹ Yí ti, m'ín n'z'ε nvata man k'ε ε fá m'ín ε y'ó w'ó wa k'ún.
 Bu m'ín k'ε w'ó ajunmanf'ó'n-mó anun kún.’ ²⁰ Sakpa, ó
 kó jasó kó hó yí st' anwún.

“M'εl'ε mó anín ó t'ε nannd'í mba kpa, m'ó juli man
 awulo nín anwún ebele'n, yí st' kó nwún yí. Baa nín
 anwún kó yó yí koun. Ó kó tutu εnwanndie ó kó hó kó
 kpa yí atún, ó kó t'ó yí nun ó kó só yí ó kó b'ó yí nwún.

²¹ “M'ó yólt' só'n, baa'n nwan: ‘Baba, Nyanm'itan
 anyunnun, m'an yó εt'ε m'an tia w'ó. Yí ti, m'ín n'z'ε nvata
 man k'ε ε fá m'ín ε k'áci w'ó wa k'ún.’

²² “M'ó hanlún só yueli'n, st'ε'n kó han kó hele
 yí ng'ua'n-mó k'ε: ‘Ém'ó hán b'ε nwún b'ε fá talad'ε
 kanlanman kpa'n b'ε bála maan b'ε w'úla yí. B'ε w'úla yí
 sa ngaa, b'ε w'ówula yí ja mgbab'ua. ²³ Énal'e'n mó ó'a l'ó

kpa'n, bε fá bε bála, bε hún yí maan ye tón ndutue alɛ. ²⁴ ɔ sanlɛn kε mín wa ehɛ mɔ emɔ anyɛn tua yí ewa'n, ɔ a wu esε ɔ'a tinngε, ɔ minlinlin yê m'an nwun yí ɔ.' εβελε ala, bε kɔ bɔ ndutue elie nɛn abɔ.

²⁵ “ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɛn baa kpain nɛn a hɔ ebolo. ɔ walt dede m'ɔ ka kaan ju awulo nɛn anwɔn εβελε'n, ɔ 'tie a, anɛn bε le tu ejue bε si abile. ²⁶ ɔ kɔ fεle ngva'n-mɔ anun kɔn ɔ bisa yí like mɔ yí ti yê bε le tu ejue bε si abile'n. ²⁷ Akva'n nwan: ‘Wó nianman bian nɛn a sa a a. Kεmɔ wó sɛ a nwun kε ɔ ti akpɔle mɔ ejɔle ete fíí a ndɔ man yí'n, ɔ a man b'a hun εnale'n mɔ ɔ'a lɔ kpa'n.’

²⁸ “Mɔ baa kpain'n tɛlɛ yí sva'n ɔ kɔ fε eya. Yí nwan ɔ nwɔɔ man awulo. Yí sɛ kɔ fite kɔ a, ɔ kɔ kpata yí kε ɔ wúɔ awulo. ²⁹ Baa kpain'n nwan: ‘Baba, m'an sɔ wó dede afɔε kɔ yɔ nyε, n nɔnndɔnɔnɔn man wó lé. Kɔsɔ, esile bɔbɔ mgban mɔ mɛn 'fa mɛn tɔn mín nɔn mín manngɔn'n-mɔ ye di'n, ε manlɛn man mín bie lé. ³⁰ Nan kεmɔ wó wa nɛn a sa a a'n, yí mɔ ɔ nɔn tutu'n-mɔ b'a li wó esika'n, yí lɛlɛ yê ε kun εnale'n mɔ ɔ'a lɔ kpa'n man yí ɔ!’

³¹ “Yí sɛ nwan: ‘Mín wa, wó dɛε ε nɔn mín yê ye ti ewa cɛan daa ɔ. Ninngε kɔalaa mɔ n ne yí'n tɛ wó kɔsɔ wó dɛε. ³² Nan kɔsɔ, ɔ fata kε ye di ndutue. ɔ sanlɛn kε wó nianman'n mɔ ε nwun yí εβελε'n, ɔ'a wu esε ɔ'a tinngε, ɔ minlinlin yê m'an nwun yí ɔ!’ ”

16

Awofɔε ngeɛfɔε nɛn anwɔn anyɛndala'n

¹ Ehɛ, Zozi kɔ bu anyɛndala kɔn kɔ hele yí menian'n-mɔ. Yí nwan: “Anɛn esikafɔε bian kɔn le yí sɔanlan kɔn mɔ yí ninngε'n kɔalaa wɔ yí sa nun ɔ. Cɛan kɔn, menian kɔ a kɔ han kɔ hele esikafɔε'n kε yí sɔanlan'n le fɛn yí

ninng'e'n gua gua su. ² Esikafube'n ko man be ko fele yi sbanlan'n. O ko han ko hele yi ke: 'Ejole mo min titi yi wo nwun'n nyo man min fe. Yi ti, bu wo junman nin anwun mgbunndan kele min. Afi min mma nva man min junman'n min nwula man wo sa nun kun.'

³ "Sbanlan'n ko se yi nwun ke: 'Anin min 'yo min nwun se? Afi min min'n le yi min junman nun. Ne man anwunsele nan m'an li ebolo junman. Se min 'nanndi nun min sesele nan m'an li ale a, o ti min anyunnunguaste. ⁴ Kikaala die, m'an nwun ke min 'kpin min yo yi'n! Yi die, se be yi min junman nun an, anin menian'n-mo soso min nun!'

⁵ "Ehi a, o ko fefele be nun kun biala m'jo tua yi min kale'n yi nwun. O ko bisa alimva die'n ke: 'Kale nye ye e tua min min o?'

⁶ "Yi nwan: 'Min tua wo min *olivu ngo balugo abulaa.'

"Sbanlan'n ko han ko hele alimva die'n ke: 'E 'nwun wo kale kalata'n. Nde-nde, tanlan asti kele balugo bulu kale.'

⁷ "O feleli kun biekun, o ko bisa yi ke: 'Wo kusu, kale nye ye e tua min min o?'

"Kun so'n nwan: 'Min tua wo min *bele saki eya nnun.'

"Sbanlan'n ko han ko hele yi ke: 'E 'nwun wo kale kalata'n. Kele bele saki eya nnan kale gua su.'

⁸ "Minlan'n ko yi yi sbanlan awofube nin aye ke o nwunlin ebefe amanmuo nin anwun ngele. O sanlin ke man awosin ehi anun menian'n-mo si be nwun yo o tala jawe nin anun menian'n-mo. ⁹ Mo min kan min kele emo'n yo le ke emo fa man ehi anun anwundi'e'n mo emo le yi'n be tila amanngvan. Yi die, ctan mo emo asa nun ko yue'n, anin be so emo nun nyanmtansu elo.

¹⁰ “Svanlan mɔ bɛ fa ninngɛ nganngan bɛ wula yí sa nun an, ɔ man bɛ nwun yí ti anun'n, mgbili'n-mɔ anun, ɔ 'man bɛ nwun yí ti anun. Svanlan kɔsɔ mɔ bɛ nnwun man yí ti anun ninngɛ nganngan'n-mɔ anun'n, mgbili'n-mɔ anun bɛ nnwun man yí ti anun. ¹¹ Eyuadt ɛht anun anwɔndɛ'n-mɔ anwɔn, sɛ b'a nnwun man ɛmɔ ati anun an, nwan svanlan dɛ yɛ ɔ 'fa anwɔndɛ kpa'n wula ɛmɔ asa nun ɔ? ¹² Svanlan fa like wula ɛmɔ asa nun nán ɔ'a nnwun man ɛmɔ ati anun an, nán Nyanmtan yɛ ɔ 'fa ɛmɔ muonun dɛ'n wula ɛmɔ asa nun ɔ.

¹³ “Kanga fí ngbala nzɔ man mtɪltan nnyuan. ɔ 'kpɔ kɔn nán ɔ kulo kɔn. Yí nyɪn 'sɔ kɔn, ɔ tu yí nyɪn sa kɔn. ɛmɔ ngbala man kɛ bɛ kan Nyanmtan nɔn esika bɛ bɔ nun bɛ sɔ bɛ ɔ.”

Zozi 'ba han Falisifɔɛ nɪn anwɔn ɛjɔɛ'n

(Matie 11.12-13; 5.31-32, Maakɪ 10.11-12)

¹⁴ Falisifɔɛ'n-mɔ kɔ tie ɛjɔɛ'n kɔlaatin mɔ Zozi hanɪn'n. Nan kɛmɔ bɛ kulo esika nɪn ati, bɛ kɔ gɔlɔ yí nwɔn. ¹⁵ Zozi kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: “ɛmɔ dɛ menian'n-mɔ anyunnun an, ɛmɔ bu bɛ nwɔn kɛ bɛ tɪ meninkpa. Nan Nyanmtan sɪ ɛmɔ ahɔnlɪn nɪn anun ɛjɔɛ. ɔ sanɪn kɛ like mɔ menian'n-mɔ bu yí kɛ ɔ tɪ kpa'n, Nyanmtan anyunnun an, like sɔ'n tɪ nvuin.

¹⁶ “Menian'n-mɔ lili *Moyizɪ mala'n ɔ nɔn mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ ɛjɔɛ nɪn asɔ dede ɔ juli Zvan Batisi mɛɛ sɔ. ɔ fi ɛbɛɛ m'ɔ kɔ'n, b'a bɔ Nyanmtan Belemgbin Mân nɪn anwɔn ɛjɔɛkpa'n kpayɛ. Yí tɪ, svanlan kɔn biala ɛ kɔlɪ wɔlɔ Nyanmtan belemgbin mân nɪn anun ɛɔ. ¹⁷ Anwunno nɔn asɪ'n kɔla kɛ bɛ kpɛ nun bɛ sɪn ndɛ-ndɛ tala mala nɪn anun ɛjɔɛ kpɔɛ sɪn kaan sɔa.

¹⁸ “Belenzua biala m'ɔ kɔ yila yí yɪ ɔ kɔ ja fɔfɔɛ'n, belenzua sɔ'n, anɪn ɔ'a tɔn aja. Svanlan biala kɔsɔ m'ɔ

kɔ ja balasua mɔ yí hun a yila yí'n, sɔnlan sɔ'n, anɔn ɔ'a tɔn ajaa.

Esikafɔɛ'n nɔn Lazaa

¹⁹ “Ɛhi, anɔn esikafɔɛ bian kɔn wɔ ebeɛɛ. Taladiɛ kɛ mmelemgbin'n-mɔ diɛ'n yê anɔn ɔ wula ɔ. ɔ le yí kwalaa m'ɔ kulo ɛɛɛ ɔtan daa ɔ di mân. ²⁰ Anɔn ehianfɔɛ kɔsɔ kɔn wɔ ebeɛɛ. Bɛ fɛɛ yí Lazaa. (Dunman Lazaa'n, yí bu y'ɔ le kɛ sɔnlan mɔ Nyanmtan buka yí.) Yí nwɔn'n tɔ nganlan nganlan ngɔnmtɔn. ɔ la esikafɔɛ nɔn awulo nɔn anɔn nɔn anyunnun ebeɛɛ. ²¹ ɔ kulo kɛ ahan esikafɔɛ nɔn alɛ nɔn abɔ ngbɔkɔpɔlɔka'n m'ɔ gua tɔbɔlɔ nɔn abɔ asɔ'n, ɔ nyan yí di. Kɛmɔ ɔ la ebeɛɛ'n, njɔa'n-mɔ ba bɛ tafɔ tafɔ yí nganlan'n-mɔ anun.

²² “ɔ wɔ ebeɛɛ dede ehianfɔɛ'n kɔ wu. ɔ wuli a, nyanmtansɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ nɔn yí kɔ hɔ Abalahamɔn anwɔn ɛɔ nyanmtansɔ. ɔ wɔ ebeɛɛ dede esikafɔɛ'n kɔsɔ kɔ wu bɛ kɔ sie yí. ²³ ɔ kɔ hɔ sɔn'n m'ɔ le man ayuelɛ nɔn anun, anɔn ɔ tɔ nyinlinlin kpili kpa man yí. ɔ 'tɔ yí nyɔn anwunno a, ɔ kɔ nwun Abalahamɔn mɔa ɛɔ, Lazaa tɔ yí nwɔn ebeɛɛ. ²⁴ Esikafɔɛ'n kɔ tɔan, yí nwan: ‘Mɔn sɔ Abalahamɔn, nwun mɔn nwɔn anwunnvoe. Sɔn Lazaa maan ɔ bɔ yí sa bɛtɔa kɔn nzue nɔn anun ɔ fá kpɔn mɔn tofeleman nɔn asɔ. ɔ sanɔn kɛ sɔn'n ɛɛ keɛ mɔn yalɛ kpili sɔnman.’

²⁵ “M'ɔ hanɔn sɔ'n, Abalahamɔn kɔ bua yí kɛ: ‘Mɔn wa, kaci kɛ wɔ anwɔndɛ diɛ'n, ɛ nyanɔn yí mɛɛ mɔ anɔn ɛ wɔ asɛ nɔn asɔ'n. Lazaa kɔsɔ a, ɛfɛ yê ɔ tɔlɔ yí sɔ ɔ. Kɔkaala diɛ, yí lɔa a ɔɔɔ ɛwa. Wɔ kɔsɔ wɔ, ɛ le nwun yalɛ. ²⁶ M'ɔ wɔ nun biekun'n y'ɔ le kɛ bɔnza kpili kɔn la yé nɔn ɛmɔ afian. ɔ man bɛ mɔ bɛ wɔ ɛwa mɔ bɛ kulo kɛ bɛ kɔ ɛɔ'n, anaan bɛ mɔ bɛ wɔ ɛmɔ ɛɔ mɔ bɛ kulo kɛ bɛ ba yé ɛwa'n, bɛ ngɔala man yí sɔ yɔ.’

²⁷ “Esikafɔɛ'n nwan: ‘Mín sɪ Abalahamɔn, mɪn 'sɛɛ wó kpa, sɔan Lazaa mín sɪ awulo ɛɔ, ɔ sanɪn kɛ mín nianman nnun wɔ ɛbɛɛ. ²⁸ Yí dɛ ɔ ju ɛɔ a, anɪn ɔ kan kele bé kɛ mɪn nwun yalɛ kpa, nán bé kɔsɔ, b'a mma man ɛwa yalɛ nɪn anun bie.’

²⁹ “Abalahamɔn kɔ bua yí kɛ: ‘Moyizɪ mala'n wɔ bé sa nun, bɛ nɪn mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ yɛ bɛ tɪ ɛɔ ɔ. Man bɛ tíe bé!’

³⁰ “Esikafɔɛ'n nwan: ‘Cɛcɛ, mín sɪ Abalahamɔn, sɛ sɔanlan kɔn fi ewue mma afian ɛwa ɔ kɔ ɛɔ a, bɛ 'nun bé nwɔn bɛ yaci bé nyɔɪɛ ɛɛ'n-mɔ.’

³¹ “Ehɪ a, Abalahamɔn kɔ han kɔ hele yí kɛ: ‘Sɛ bɛ ngulo man kɛ bɛ di Moyizɪ mala nɪn asɔ bɛ tie mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ a, man sɔanlan fi ewue mma afian ɔɔɔ ɔ hó tú bé, bɛ ngɔ le bɛ ngɔ li man.’”

17

Bé mɔ bɛ man ɛhɪnɪn-mɔ tɔ ɛɛ nɪn anun'n
(*Matie 18.6-7, Maakɪ 9.42*)

¹ Ehɪ, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ kɛ: “ɔ mgbɔ man yí nwɔn, ngaa wɔ ɛbɛɛ mɔ ɔ 'man menian'n-mɔ tɔ ɛɛ nɪn anun ɔ. Nan munnzue hán sɔanlan m'ɔ kɔ man yí manngɔn kɔ tɔ ɛɛ nɪn anun'n. ² ɔ tɪ kpa man yí kɛ bɛ tú yí kɔmɪn ɛbɛ kpili kɔn bɛ jú yí bɛ tú asue jenvie nɪn anun. ɔ le sɔ nvasɛ tala kɛ ɔ kɔ man mmatɔnman ɛhɪ-mɔ anun kɔn kɔ tɔ ɛɛ nɪn anun'n. ³ Yí tɪ, ɛmɔ síe bé nwɔn ye kpa o!

ɛɛ face'n
(*Matie 18.21-22*)

“Sɛ wó nianman yɔ wó ɛɛ a, kan yí nyɔɪɛ ɛɛ nɪn anwɔn ɛjɔɛ kele yí. Sɛ ɔ kaci yí abalabɔ nɪn an, yaci yí ɛɛ'n ce yí. ⁴ Sɛ ɔ yɔ wó ɛɛ kpê nsɔ alɪhtan kɔn anun

an, yí kʋalaa m'ɔ kɔ yɔ'n, sɛ ɔ ba tʋ wó ɔ kan kɛ: 'Mɪn 'kaci mɪn abalabɔ'n,' sɛ ɔ yɔ yí sɔ a, yaci yí ɛtɛ'n ce yí."

Dedi'n

(Matie 17.20)

⁵ Mmɔfʋɛ'n-mɔ kɔ han kɔ hele yé Mɪn kɛ: "Gua yé dedi nɪn asʋ."

⁶ Mɔ bɛ hanlɪn sɔ'n, yé Mɪn nwan: "Sɛ ɛmɔ le dedi mɔ yí kpili'n nɔn muntadɪ baa sɛ a, ɛmɔ kʋala se baka ɛhɪ kɛ: 'Tu wó bʋ kɔ jinlan jenvie nɪn anun ɛɔ.' Baka sɔ'n 'tu yí bʋ ɔ kɔ jinlan jenvie nɪn anun ɛɔ."

Like m'ɔ sɛ kɛ akʋa'n yɔ'n

⁷ Zozi nwan: "Yɛ bú yí kɛ ɛmɔ anun kʋn le yí akʋa kʋn. Yí akʋa sɔ'n di yí ebo nɪn asʋ junman anaan ɔ nɪn yí ayɛmʋa'n-mɔ asʋ. Sɛ ɔ nwun kɛ yí akʋa'n fi ebolo a a, asʋ ɔ 'kan kele yí kɛ: 'Kan wó nwɔn, tanlan ast di like'? ⁸ ɔ ngan man sɔ. Nan ɔ 'kan kele yí akʋa'n kɛ: 'Sesie mɪn like'n, kɔ kaci wó nwɔn bala yɪ mɪn alɛ dɛ'n man mɪn maan n ní n nɔn nzue. Sɛ mɪn yue a, ɛ kɔ li wó dɛ ɛ kɔ nɔn nzue.' ⁹ Junman'n mɔ ɔ'a man yí akʋa nɪn a li'n, ast nâ nɔn man nun. ¹⁰ Kɛ ɔ tɪ yí man ɛmɔ kʋsʋ nɪn ala'n. Sɛ ɛmɔ yue junman'n kʋalaa mɔ b'a hele ɛmɔ'n di a, ɛmɔ hán kɛ: 'Yɛ tɪ ngʋa mgban, like m'ɔ sɛ kɛ yɛ yɔ'n yê y'a yɔ ɔ.' "

Zozi nɔn kokobefʋɛ bulu'n

¹¹ Mɔ Zozi 'kɔ Zoluzalɛmɔn'n, ɔ stɪlɪn Samali nɔn Galile ɛyɛ nɪn asʋ. ¹² Antɪn ɔ ka kaan ju kulo kʋn asʋ, kokobefʋɛ bulu kɔ hɔ kɔ kpa yí atɪn. Bɛ jinlanlɪn mʋa, ¹³ antɪn bɛ lɛ tɪan bɛ kan kɛ: "Kpain Zozi, nwun yé nwɔn anwunnvoe!"

¹⁴ Mɔ Zozi nwunlin bɛ'n, ɔ kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: "ɛmɔ hɔ bɛ fá bɛ nwɔn bɛ héle tɛɛyɪfʋɛ'n-mɔ." Mɛlɛ mɔ bɛ falt atɪn'n mɔ bɛ 'kɔ'n, bɛ nwɔn kɔ sa.

¹⁵ MƆ kokobefuε bulu ntn anun kun nwunlin ke yí nwun a sa'n, Ɔ kƆ sa yí nzin. Ɔ 'ba a, antn Ɔ le tian Ɔ yí Nyanmtan ayε. ¹⁶ Ɔ kƆ tutu kƆ tƆ Zozi aja nun, Ɔ kƆ butu yí nytn ast, Ɔ kƆ yƆ yí mo. Kanngv antn svanlan sƆ'n tɪ Samali svanlan.

¹⁷ Eht a, Zozi nwan: “Bé kokobefuε bulu'n, asv bé kɔalaa bé nwun a nza man Ɔ? Nan kokobefuε ngvanlan ehtnltn, be halɪ bé dɪε nin? ¹⁸ Bé nun bie fíí a nza a mma nyt man Nyanmtan ayε ke eyεfuε eht ala?” ¹⁹ M'Ɔ yɔlɪ sƆ yuelɪ'n, Zozi kƆ han kƆ hele kokobefuε'n ke: “Jasv kƆ, wó dedi ntn a le wó ngvan.”

Nyanmtan belemgbin elie'n

²⁰ Elɛhvn kun *Falɪsɪfuε'n-mƆ ke bisa Zozi ke: “Ɔtan benin yé Nyanmtan 'di yí belemgbin ntn Ɔ?”

Zozi kƆ bua bé ke: “Nyanmtan belemgbin elie'n tɪ man like mƆ be nwun yí bé nytnsv Ɔ. ²¹ Be ngan man ke: ‘E 'nwun yí’ anaan ‘Yí ahɪ’. Afɪ emƆ nwún yí ke Nyanmtan le di yí belemgbin ntn emƆ afian ewa.”

²² Eht anzin, Zozi kƆ han kƆ hele yí menian'n-mƆ ke: “Mɛle'n 'ba ju mƆ ctan kun emƆ alva 'ba lƆ *Mân Baa'n, kɔsv emƆ ngƆ nwun man yí. ²³ Menian'n-mƆ 'ba han kele emƆ ke: ‘Be nían, Ɔ wƆ ewa o!’ anaan ‘Be nían, Ɔ wƆ elɔ o!’ Be kan sƆ a, nán be tu bé bu be nwanndi be kƆ lɪka fíí. ²⁴ KemƆ nyanmtan'n kpe mɪatn, Ɔ fite ebue kun Ɔ ta kƆ ebue kun'n, ke Mân Baa'n kɔsv ewale ctan'n 'ba yƆ yí ntn antn. ²⁵ Nan kɔsv Ɔ di ke Ɔ nwun yalε kpa, eεε Ɔ di ke ajulisv menian'n-mƆ yt yí tv kɔalaaka.

²⁶ “Ejɔle m'Ɔ walɪ Nowe mɛle sv'n, ejɔle sƆ'n kɔnmgba yê Ɔ 'ba a Mân Baa ntn ewale ctan ntn Ɔ. ²⁷ Dede m'Ɔ juli ctan mƆ Nowe 'fv meli ntn anun, mƆ asuyie kpili'n 'bu ast Ɔ kun menian'n-mƆ kɔalaatin'n,

anɩn Nowe mɛɛ sʊ menian'n-mɔ ɛ didi, bɛ ɛ nʊn nzan, bɛ ɛ jija bɛ nʊn, ɛsɛ anɩn bɛ ɛ fa bɛ mma'n-mɔ ajaa.

²⁸ “Mân Baa nɩn ɛwale ɔɩan'n 'ba yɔ kɛ ɔɩɩ mɛɛ sʊ. ɔɩɩ mɛɛ sʊ, anɩn menian'n-mɔ ɛ didi, bɛ ɛ nʊn nzan, bɛ ɛ tunndo ninngɛ, bɛ ɛ tɔɩn ninngɛ, bɛ ɛ dodua ninngɛ ɛsɛ anɩn bɛ ɛ sisi sua. ²⁹ Nan ɔɩan mɔ ɔɩɩ fi *Sodɔmʊn jasʊɩ'n, Nyanmɩtan manɩn sɩn esue ɔ nʊn like kʊn, ɔ ban nvan kɛ tui ndunmunlan, bɛ tɔɩ gualɩ bɛ hunlin menian sɔ'n-mɔ kʊalaatin.

³⁰ “ɔɩan mɔ Mân Baa'n 'ba yɩ yɩ nʊn kele'n, kɛ ɛjɔɩɛ'n 'ba yɔ yɩ nɩn anɩn. ³¹ ɔɩan sɔ'n, sʊanlan m'ɔ kɔ fʊ kɔ tanlan yɩ sua nɩn ati sʊ'n, n'ɔ ju ɔ wʊɩ sua nɩn anun ɔ fa yɩ ninngɛ'n m'ɔ wɔ ɛbɛɛ'n. Sʊanlan kʊsʊ m'ɔ kɔ hɔ ebolo'n, n'ɔ sa yɩ nzin ɔ ba kulo. ³² ɛmɔ ati káɔɩ ɔɩɩ ayɩ'n! ³³ Sʊanlan m'ɔ tɩ ahyʊan ɔ kulo yɩ kunnun'n, ɔ nnyan man ngʊan. Nan sʊanlan mɔ eyuadɩ ɛtɛ ɛhɩ anun ɔ kulo ɛhɩnɩn-mɔ ɔ bʊka bɛ'n, sʊanlan sɔ'n, ɔ 'nyan nyanmɩtansʊ ngʊan m'ɔ le man ayuelɩɛ'n. ³⁴ Mɩn kan mɩn kele ɛmɔ kɛ ɔɩan sɔ'n kɔngɔɛ, sɛ menian nnyuan la ɛbɛɛ kʊn asʊ a, bɛ nʊn kʊn kɔ, kʊn ka ɛbɛɛ. ³⁵ Mmalasua nnyuan mɔ bɛ ɛ futu *bele bɛ yɩ yɩ fali'n, bɛ nʊn kʊn kɔ, kʊn ka ɛbɛɛ.” [³⁶ Mmelenzua nnyuan mɔ bɛ kɔ hɔ ebolo'n, bɛ nʊn kʊn kɔ, bɛ yaci kʊn.]

³⁷ Zozi menian'n-mɔ kɔ bisa yɩ kɛ: “Yɛ Mɩn, anɩn nin ɩka dɩɛ yɛ ɛjɔɩɛ sɔ'n 'ba te ɔ?”

Zozi kɔ bua bɛ kɛ: “ɩka mɔ fuin'n la'n, ɛbɛɛ yɛ ɛkpɔtɛ'n-mɔ yia ɔ.”

18

Kunlann ʊɛ balasua'n nʊn sʊanlan'n

m'ɔ di ɛjɔɩɛ nɩn anwʊn anyɩndala'n

¹ Eht anzin, Zozi kɔ bu anyɩndala eht ɔ kɔ hele bé ke be yɔ asɔntɩ tɛmɔn biala, nán be man bé nwɔn bubu bé.

² Yí nwan: “Anɩn sɔanlan kɔn wɔ kulo kɔn asɩ ɔ di ejɔle. Sɔanlan sɔ'n, ɔ nzulo man Nyanmtan esɛ yí nyɩn nzɔ man sɔanlan fíí. ³ Anɩn kunlannvɔɛ balasua kɔn kɔsɩ wɔ kulo sɔ nɩn asɩ bie. Kunlannvɔɛ sɔ'n ba tɩ sɔanlan'n m'ɔ di ejɔle'n cɩan daa a, yí nwan: ‘Di mɩn ejɔle'n m'ɔ la mɩn nɩn mɩn kpɔfɩɛ nɩn afian'n man mɩn.’

⁴ “Kunlannvɔɛ'n ba ɔ kan an, sɔanlan'n m'ɔ di ejɔle'n ndɛ man yí sɩ dede ɔ'a hyɛ kpa. Cɩan kɔn, ɔ kɔ se yí nwɔn ke: ‘ɔ tɩ ananhɔle ke mɩn nzulo man Nyanmtan esɛ mɩn nyɩn nzɔ man sɔanlan fíí. ⁵ Nan kɔsɩ, kemɔ kunlannvɔɛ balasua eht man mɩn nnyan mɩn nwɔn'n, mɩn 'di yí ejɔle'n mɩn man yí. Se m'an nyɔ man yí sɔ a, ɔ 'tan mɩn nyɩnsɩ.’”

⁶ Mɔ yé Mɩn buli anyɩndala sɔ'n yuelɩ'n, ɔ kɔ han kɔ tɩ sɩ ke: “ɛmɔ tíe ejɔle mɔ sɔanlan etefɩɛ eht m'ɔ di ejɔle'n le kan'n! ⁷ Se etefɩɛ eht m'ɔ di ejɔle'n kɩala ke ɔ di sɔanlan ejɔle maan yí kunnun jɔ a, asɩ Nyanmtan lɩlɩ yê yí mma'n-mɔ sun fele yí kɔngɔɛ nɩn eyue a, ɔ nni man bé ejɔle mman man bé ɔ? Asɩ ɔ 'cɛ nán ɔ'a bɩka bé ɔ? ⁸ Mɩn kan yí ananhɔle mɩn kele emɔ ke Nyanmtan 'di bé ejɔle'n man bé ndɛ-ndɛ. Nan *Mân Baa nɩn ewale nun, asɩ ɔ 'ba tɩ menian'n-mɔ asɩɛ nɩn asɩ ewa ke be de Nyanmtan be di ɔ?”

Falisifɩɛ'n nɩn sɔanlan'n

m'ɔ dide ajule nɩn anwɔn anyɩndala'n

⁹ Zozi kɔ bu anyɩndala eht ɔ kɔ man bé mɔ be bu bé nwɔn sɛsɛfɩɛ Nyanmtan anyunnun, mɔ be mmu man bé manngɔn-mɔ like'n. ¹⁰ Yí nwan: “Menian nnyuan kɔ hɔ asɔntɩ eyɔle Nyanmtan awulo elɔ. Nunhan kɔn tɩ *Falisifɩɛ, kɔn'n dide ajule. ¹¹ Falisifɩɛ nɩn a tɩ yí

nwɔn ɔ'a jinlan bé nyunnun yê ɔ le seɛ ɔ. Yí nwan: 'Nyanmtan, mɪn 'da wó asɪ, aft n dɪ man kɛ menian bu nga'n-mɔ. Bé dɪɛ, bɛ tɪ awofɔɛ, ɛtɛfɔɛ ɛsɛ bɛ tɔn ajaa. Mɪn 'da wó asɪ, aft n dɪ man kɛ sɔanlan ɛhɪ m'ɔ dide ajule'n. ¹² Mɔɛ kɔn anun, mɪn bua mɪn da kpê nnyuan. Like mɔ n gɔ nyan yí'n, mɪn bu nun bulu mɪn tu kɔn mɪn man wó.'

¹³ “Sɔanlan'n m'ɔ dide ajule'n jin bé nzin mɔa, ɔ ngulo man kɛ ɔ tɔ yí nyɪn anwunno bɔbɔ, ɔ kɔ fa yí sa kɔ bɔ yí hue sɔ, yí nwan: 'Nyanmtan, nwun mɪn nwɔn anwunnvoe. ɔ sanlɪn kɛ n dɪ ɛtɛfɔɛ.' ”

¹⁴ Zozi nwan: “Mɪn kan mɪn kele ɛmɔ kɛ mɛɛ mɔ sɔanlan'n m'ɔ dide ajule'n 'kɔ yí awulo'n, anɪn ɔ nɔn Nyanmtan, bé afian a sɛ. Nan Falisifɔɛ'n, ɔ nɔn Nyanmtan, bé afian a nzɛ man. ɔ sanlɪn kɛ sɔanlan biala m'ɔ kɔ kuku yí nwɔn sɔ'n, bɛ 'kan yí asɪ. Sɔanlan kɔsɔ m'ɔ kɔ han yí nwɔn asɪ'n, bɛ 'kuku yí sɔ.’”

*Zozi 'ba yeyila mmatɔnman nganngan'n-mɔ asɔ
(Matie 19.13-15, Maakɪ 10.13-16)*

¹⁵ Menian mmie-mɔ kɔ fa mmatɔnman nganngan-mɔ bɛ kɔ bɛɛ Zozi kɛ ɔ fá yí sa ɔ fúa bé nwɔn ɔ yéyila bé sɔ. Mɔ yí mmɔfɔɛ'n-mɔ nwunlin yí sɔ'n, bɛ kɔ totua menian sɔ'n-mɔ atɪn. ¹⁶ Zozi kɔ man bɛ kɔ feɛ mmatɔnman'n-mɔ. Yí nwan: “ɛmɔ yáci mmatɔnman'n-mɔ maan bɛ bála mɪn nwɔn! Nán bɛ totua bé atɪn. ɔ sanlɪn kɛ Nyanmtan Belemgbɪn Mân'n, ɔ tɪ bé mɔ bɛ tɪ kɛ bé'n dɪɛ. ¹⁷ Mɪn kan yí ananhɔɛ mɪn kele ɛmɔ kɛ sɔanlan mɔ ɔ'a nyɔ man yí nwɔn batɔnman ɔ'a man Nyanmtan a nni man yí sɔ belemgbɪn'n, sɔanlan sɔ'n ngɔ hɔbala man Nyanmtan Belemgbɪn Mân nɪn anun ɛɔ kɔ lé.’”

*Esikafuɛ'n nɔn ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n
(Matie 19.16-30, Maaki 10.17-31)*

¹⁸ Zufu kpain'n kɔn kɔ bisa Zozi kɛ: “Mɔntan kpa, nzu like dɛ y'ɔ di kɛ mɔn yɔ nán m'an nyan ngɔan m'ɔ le man ayuelɛ'n?”

¹⁹ Zozi kɔ bua yí kɛ: “Nzuke ati yê ɛ fɛɛ mɔn mɔntan kpa ɔ? Sɔanlan fí tɔ man kpa, sannan Nyanmtan angɔnmɔn cein. ²⁰ ɛ sɔ mala bulu'n: N'ɛ tɔn ajaa, n'ɛ kun sɔanlan, n'ɛ wua, n'ɛ di ato adanzɛ, man wó nyɔn sɔ wó sɔ nɔn wó nin.”

²¹ Bian'n nwan: “M mantanlɔn mala sɔ'n-mɔ asu elie mɔn mmatɔnman nun angɔnmɔn.”

²² Mɔ Zozi tɔlɛ ejɔɛ sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele yí kɛ: “ɔ ka wó like kɔn biekun. Tɔntɔn wó nwɔn ninngɛ'n kɔalaatin nán ce yí esika'n man ehianfuɛ'n-mɔ.”

²³ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ mɔ bian'n tɔlɛ'n, yí nwɔn kɔ bubu yí. ɔ sanlɔn kɛ ɔ tɔ esikafuɛ kpili kpa. ²⁴ Mɔ Zozi nwunlin kɛ bian nɔn anwɔn a bubu yí'n, yí nwan: “Nyanmtan Belemgbin Mân nɔn anun ɛɔ ɛwɔɔɔɛ'n yɔ sɔ man esikafuɛ'n-mɔ o! ²⁵ ɔ yɔ sɔ man naan kpili'n mɔ bɛ fɛɛ yí sɔamo'n kɛ ɔ wóɔɔ dɔɔɔwa bɔɛ nun. Nan ɔ yɔ sɔ kpa man esikafuɛ kɔn kɛ ɔ wóɔɔ Nyanmtan Belemgbin Mân nɔn anun.”

²⁶ Bé mɔ antɔn bɛ ɛ tie Zozi ejɔɛ sɔ'n nwan: “Nan sɛ ejɔɛ'n tɔ sɔa a, antɔn nwan yê ɔ kɔala ɔ nyan yí ti ɔ?”

²⁷ Zozi kɔ bua bé kɛ: “Like mɔ kulo menian'n-mɔ ngɔala man yí yɔ'n, like sɔ'n nza man Nyanmtan yɔ.”

²⁸ Ehi a, Pɛɛɛ nwan: “Nɔn, y'a yaci yé nwɔn ninngɛ'n kɔalaa y'a gua y'a si wó sɔ.”

²⁹ Zozi kɔ han kɔ hele bé kɛ: “Mɔntan kan yí ananhɔɛ mɔn kele ɛmɔ kɛ sɛ Nyanmtan Belemgbin Mân'n dunman nun, sɔanlan kɔn yaci yí awulo, yí yɔ, yí nianman-mɔ, yí sɔ nɔn nɔn yí nin nɔn mma-mɔ a, ³⁰ ɔ 'nyan yí

nwɔn sɔ dɔɔn kpa mɛlɛ ɛhɪ anun. ɛsɛ mɛlɛ'n m'ɔ lɛ ba nɪn anun, ɔ 'nyan ngban m'ɔ le man ayuelɛ'n.”

Zozi 'ba bɔ yɪ ewue'n nɔn yɪ etinngɛ nɪn asɔ biekun (Matie 20.17-19, Maakɪ 10.32-34)

³¹ Zozi nɔn yɪ menian bulu nɔn nnyuan'n kɔ tɪ bɛ nwɔn. ɔ kɔ han hɔ hele bɛ kɛ: “Yaa, yɛ lɛ kɔ Zoluzalɛmɔn o! ɛjɔlɛ'n kɔalaa mɔ mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ hanlɪn m'ɔ tɔ de Mɔn Baa'n, ɛbɛlɛ yɛ ɔ 'kpɪn sɔ ɔ. ³² Bɛ 'ba yɪ *Mɔn Baa'n bɛ man bɛ mɔ bɛ nzɔ man Nyanmɪtan'n. Bɛ kɔsɔ bɛ 'ba gɔlɔ yɪ nwɔn, bɛ 'kpɛ yɪ nzɔba ɛsɛ bɛ 'tɔtɔ yɪ nwɔn ngɛsɛlɛ. ³³ Bɛ 'fin yɪ mgbele ɛsɛ bɛ 'kun yɪ. Nan bɛ kun yɪ a, yɪ ctan nsan nɪn asɔ, ɔ fi ewue nun ɔ 'tinngɛ.” ³⁴ ɛjɔlɛ'n mɔ Zozi hanlɪn'n, yɪ menian'n-mɔ ngɔ tɪ man yɪ bɔ fɪ sɔ. ɔ sanlɪn kɛ ɛjɔlɛ'n mɔ Zozi hanlɪn'n tɪ nɔtalɛ nun ɛjɔlɛ bɛ nyɪnsɔ. ɔ man b'a ndɪ man yɪ bɔ.

Zozi 'ba man anyɪnsinlinwafɔɛ kɔn nwun asɔ (Matie 20.29-34, Maakɪ 10.46-52)

³⁵ Anɪn Zozi ka kaan ju Zoliko. ɔ 'ba yɔ sɔ'n, anɪn anyɪnsinlinwafɔɛ kɔn tɪ atɪn nɪn anɔan ɛbɛlɛ yɛ ɔ sɛsɛlɛ ɔ. ³⁶ M'ɔ tɪlɪ kɛ meninsɔnman lɛ sɪn'n, ɔ kɔ bisa nun ɛjɔlɛ. ³⁷ Bɛ kɔ han bɛ kɔ hele yɪ kɛ Zozi m'ɔ fi Nazalɛtɪ'n y'ɔ lɛ sɪn ɛbɛlɛ ɔ.

³⁸ M'ɔ tɪlɪ kɛ bɛ nwan Zozi y'ɔ lɛ sɪn ɛbɛlɛ'n, ɔ kɔ ttan. Yɪ nwan: “Belemgbin *Davidi Awa Zozi, nwun mɪn nwɔn anwunnvoe!”

³⁹ Bɛ mɔ bɛ li bɛ nyunnun'n kɔ totua yɪ kɛ ɔ mɪan yɪ nɔan. Mɔ bɛ 'totua yɪ'n, bɛlɛ mɔ anɪn ɔ lɛ ttan sɛlɛ kpa ɔ. Yɪ nwan: “Belemgbin Davidi Awa, nwun mɪn nwɔn anwunnvoe!”

⁴⁰ Zozi kɔ jinlan ɔ kɔ man atɩn ke be fá yí be béle yí. Mɔ anyɩnsinlinwafube'n juli ebéle'n, Zozi kɔ bisa yí ke: ⁴¹ “Nzu yê e kulo ke n yɔ m mán wó ɔ?”

Anyɩnsinlinwafube'n nwan: “Yemɩnlɩn, yɔ maan n nwún ast ke yí daba'n.”

⁴² M'ɔ hanɩn sɔ'n, Zozi kɔ han kɔ hele yí ke: “Nwun ast! Wó dedi nɩn a man wó nwɩn a sa.” ⁴³ Ebéle ala, ɔ kɔ nwun ast. ɔ kɔ yɩ Nyanmtan ayɛ ɔ kɔ si Zozi sɩ. Mɔ bé kbalaa be nwunlin yí sɔ'n, be kɔ yɩ Nyanmtan ayɛ.

19

Zozi nɩn Zase

¹ Zozi juli Zoliko kulo nɩn asɩ ebéle, ɔ le kpɛ nun. ² Antɩn bian kɩn wɔ ebéle. Bian sɔ'n, be féle yí Zase. ɔ ti bé mɔ be dide ajule'n-mɔ kpain eɛ ɔ ti esikafube. ³ ɔ kulo ke ɔ nwun sɩnlan'n mɔ be féle yí Zozi'n. Nan kɩsɩ kemɔ ɔ ti sɩnlan tika'n, meninsɩnman'n dunman nun, ɔ ngɩala nɩwun man Zozi. ⁴ Ehi a, Zase kɔ bu bé nyunnun ɔ kɔ nwanndi ɔ kɔ hɔ kɔ fu baka kɩn asɩ. Baka sɔ'n, be féle yí sikomɔɔ. Yí dɩɛ antɩn ɔ nwun Zozi. ɔ sanɩn ke baka sɔ nɩn abɩ ebéle yê Zozi 'sɩn ɔ.

⁵ Mɔ Zozi juli baka nɩn abɩ'n, ɔ kɔ tɩ yí nyɩn anwunno ɔ kɔ han kɔ hele Zase ke: “Zase, kan wó nwɩn ju ast. ɔ sanɩn ke enɛ, wó awulo elɔ yê mɩn 'sike ɔ.”

⁶ Zase kɔ han yí nwɩn ɔ kɔ ju ɔ le fé elie ɔ kɔ sɔ Zozi nun.

⁷ Bé kbalaa mɔ be nwunlin yí sɔ'n kɔ fé eya. Bé nwan: “Sɩnlan ehi a hɔ a sike etefube awulo!”

⁸ Zase kɔ jinlan yé Mɩn anyunnun, yí nwan: “Yemɩnlɩn, tie! Mɩn 'bu mɩn nwɩn ninngɛ nɩn anun mɩn tu yí ebue mɩn man ehianfube'n-mɔ. Sɛ n nili sɩnlan bie ndunlunmun an, mɩn 'bɔ yí nwɩn fâ nɩn mɩn man yí.”

⁹ Zozi kɔ han kɔ hele yí kɛ: “ɛnɛ, awulo ɛht anun menian'n-mɔ a nyan ngɔan. ɔ sanlɪn kɛ sɔanlan ɛht kɔsɔ tɪ Abalahamɔn abɔsɔ sɔanlan. ¹⁰ Afi *Mân Baa'n walɪ kɛ ɔ 'ba kpɔnnɛ bé mɔ b'a minlin'n-mɔ nán ɔ de bé ngɔan.”

*Esika kɔkɔɛ mma nɪn anwɔn anyɪnndala'n
(Matie 25.14-30)*

¹¹ ɛsɛ Zozi kɔ bu anyɪnndala kɔn biekuɔ ɔ kɔ hele bé mɔ anɪn bɛ lɛ tie ɛjɔɛ sɔ'n-mɔ'n. Afi, kɛmɔ anɪn bɛ ka kaan bɛ ju Zoluzalɛmɔn'n, menian'n-mɔ jɔnɪn kɛ bɛ 'ka ɛbɛɛ ala bɛ nwun Nyanmɪtan Belemgbin Mân'n. ¹² ɛht a, Zozi nwan: “Dɪhyɛ kɔn fi yí mân dɛ anun kɔ hɔ mân bie anun. Mân sɔ'n wɔ mɔa kpa. ɔ 'kɔ maan bɛ sie yí belemgbin nán ɔ sa ba. ¹³ Mɔ ɔ 'ba hɔ'n, ɔ kɔ fɛfɛɛ yí ngɔa'n-mɔ anun bulu. ɔ kɔ wowula bé nun kɔn biala asa nun esika kɔkɔɛ mma ngɔkɔn. Yí nwan: ‘ɛmɔ fá lí junman dede maan m mála.’

¹⁴ “Dɪhyɛ sɔ'n mân nɪn anun menian'n-mɔ ngulo man yí ɛjɔɛ, bɛ kpɔ yí. Nan mɔ dɪhyɛ'n hɔlɪ'n, bɛ kɔ yɪ menian maan bɛ kɔ si yí sɔ. Bɛ hɔlɪ juli ɛɔ a, bé nwan: ‘Yɛ ngulo man kɛ bian ɛht di yé sɔ belemgbin.’

¹⁵ “Bɛ kɔ sie dɪhyɛ sɔ'n belemgbin, ɔ kɔ sa kɔ a yí mân nɪn anun. ɔ kɔ man bɛ kɔ fɛfɛɛ yí ngɔa'n-mɔ m'ɔ falt esika'n manɪn bé'n kɛ bɛ bála a bu mgɔnnɔdan bɛ héle yí.

¹⁶ “Alimɔa akɔa'n juli ɛbɛɛ a, yí nwan: ‘Yɛmɪnɪn, m'an nyan bulu m'an bɔka mɔ ɛ falt manɪn mín nɪn asɔ.’

¹⁷ “Belemgbin'n kɔ han kɔ hele yí kɛ: ‘Akɔa kpa, mo! Kɛmɔ ninngɛ kaan ɛht-mɔ anun m'an nwun wɔ tɪ anun'n, mɪn 'fa wɔ mɪn sie kulo mgbili bulu asɔ kpain.’

¹⁸ “M'ɔ tɔ sɔ nnyuan'n kɔ a. Yí nwan: ‘YEMɪnlɪn, m'an nyan nnun m'an buka mɔ ɛ falt manlɪn mɪn nɪn asɔ.’

¹⁹ “Belemgbin kɔ han kɔ hele yí kɛ: ‘Mɪn 'fa wɔ kɔsɔ mɪn sie kulo mgbili nnun asɔ kpain.’

²⁰ “Akɔva kɔn biekun walt a, yí nwan: ‘YEMɪnlɪn, ɛ 'nɔwɔn wɔ esika'n. N valt n valt hanmɪntɪ duku nun. ²¹ Mɪn sulo wɔ, ɔ sanlɪn kɛ ɛ tɪ sɔanlan mɔ wɔ ɛjɔɛ elie yɔ yalɛ. Lɪka mɔ a nzie man like'n, ɛbɛɛɛ like yê ɛ fa ɔ. Lɪka mɔ a nnu a man like'n, ɛbɛɛɛ like yê ɛ tɪ ɔ.’

²² “Mɔ akɔva nɪn anɔan tɔlɪ'n, belemgbin'n nwan: ‘Akɔva ati anun ɛtɛ, wɔ nɔan ɛjɔɛ nɪn anwɔn yê mɪn 'nɪtan mɪn tua wɔ kalɛ ɔ. ɛ st kɛ n dɪ sɔanlan mɔ yí ɛjɔɛ elie yɔ yalɛ, lɪka mɔ m'an nzie man like'n, ɛbɛɛɛ like yê mɪn fa ɔ. Lɪka mɔ m'an nnu a man like'n, ɛbɛɛɛ like yê mɪn tɪ ɔ. ²³ ɔ yɔ sɛ mɔ aft a ngɔ a nva man mɪn esika nɪn a ndɔ man bankɪ ɔ? Ahan kɛ n vi ɛlɔ m malt'n, mɪn kɔala kɛ mɪn de sɔ nvasɔɛ'n.’

²⁴ “Mɔ belemgbin hanlɪn sɔ yuel'n, ɔ kɔ han kɔ hele bé mɔ bɛ wɔ ɛbɛɛɛ'n kɛ: ‘ɛmɔ tɔa yí lé esika kɔkɔɛ mma sɔ'n bɛ mán sɔanlan'n m'ɔ le bulu'n.’

²⁵ “Bé mɔ bɛ gua ɛbɛɛɛ'n, bɛ kɔ han kɔ hele belemgbin'n kɛ: ‘YEMɪnlɪn, yí dɪɛ, ɔ'a li mɔa ɔ'a nyan bulu!’

²⁶ “Belemgbin nwan: ‘Mɪn kan mɪn kele ɛmɔ kɛ sɔanlan m'ɔ le bie'n, bɛ 'man yí dɔɔn. Nan sɔanlan m'ɔ le man bie fí'í'n, kaan'n m'ɔ le'n, bɛ 'tɔa yí bɛ de. ²⁷ Bé mɔ bɛ kpɔ mɪn mɔ b'a ngulo man kɛ mɪn sie bé'n, bɛ fá bé kɔsɔ bɛ fite mɪn nyunnun ɛwa bɛ hún bé.’ ”

Zoluzalɛmɔn ɛhɔɛ'n

(Matie 21.1-11, Maakɪ 11.1-11, Zɔan 12.12-19)

²⁸ Mɔ Zozi buli anyɪndala sɔ'n yuelɪ mɔ bɛ 'kɔ Zoluzalɛmɔn'n, ɔ li yí menian'n-mɔ anyunnun. ²⁹ Mɔ

be holt dede mo be ka kaan be ju Betifaze nun Betanin kulo'n m'ɔ mantan buka'n mo be fele yí *Olivu buka'n, Zozi kɔ svan yí menian'n-mɔ anun nnyuan yí nyunnun. ³⁰ Yí nwan: “Emɔ hó kulo'n m'ɔ wɔ yé nyunnun elɔ nɔn asv. Se emɔ ju elɔ a, emɔ 'ba nwun ke afunlunmun baa kun mo svanlan fíí fult man sv lé mɔnda ebele. Emɔ nyánnjɔ yí be béle mɔn ewa. ³¹ Se svanlan bisa emɔ ke: ‘Nzuke ati yê emɔ le nyannjɔ yí ɔ?’ Emɔ hán ke: ‘Yé Mɔn a hian yí nwɔn.’”

³² Bé mo Zozi svanlɔn bé'n holt nwunlin yí kwalaa ke ɔ hanlɔn helelt bé'n. ³³ Mele mo be 'nyannjɔ afunlunmun baa'n, bé mo be le yí'n kɔ bisa bé ke: ‘Nzuke ati yê emɔ le nyannjɔ afunlunmun baa nɔn ɔ?’

³⁴ Zozi menian nnyuan'n kɔ bua bé ke: ‘Yé Mɔn a hian yí nwɔn.’

³⁵ Eht a, be kɔ fa afunlunmun baa'n be kɔ bele Zozi. Be kɔ yɔyɔ bé taladi'e'n be kɔ gua sv. Be kɔ man Zozi kɔ fu kɔ tanlan sv. ³⁶ Zozi 'kɔ a, antɔn menian'n-mɔ le yɔyɔ bé taladi'e'n-mɔ be sɔse yí atɔn nɔn anun.

³⁷ Mo antɔn be ka kaan be ju Olivu buka atɔn'n m'ɔ tɔlv kɔ Zoluzalɛmɔn nɔn asv'n, bé kwalaa mo be si Zozi sv'n kɔ li fe be kɔ bɔ be kɔ sulo. Be kɔ yɔ Nyanmɔtan aye ɔ fi asinbenwɔn ninng'e'n-mɔ mo b'a nwun yí nɔn anwɔn. ³⁸ Bé nwan: “Nyila hán belemgbin'n m'ɔ le ba wɔ yé Mɔn dunman nun'n! Alvactɔe wɔ anwunno, anunminnyanmɔn hán Nyanmɔtan!”

³⁹ Antɔn *Falisifɔe mmie-mɔ wɔ meninsɔnman nɔn anun. Be kɔ han be kɔ hele Zozi ke: “Kpɔin, kan kele wɔ menian'n-mɔ ke be múan bé svan.”

⁴⁰ Zozi kɔ bua bé ke: “Mɔn kan mɔn kele emɔ ke se be muan bé svan an, nyɔbɔe'n-mɔ 'bɔ sulo!”

Zozi 'ba sun gua Zoluzalɛmɔn anwɔn

⁴¹ Mò Zozi juli Zoluzalemùn anwòn ebéle mò yí nyín bọl kulo'n, ọ kò sun kò gua yí nwòn. ⁴² Yí nwan: “Sé ọ tí kẹ é tí ejọlé abụ a, ahan ené wó kùsù, é 'nwun albactiye atin'n! Nan kùsù, é ngbala man kẹ é nwun yí. Ọ sanlín kẹ ọ tí like mò ọ'a fta wó nyín. ⁴³ Mèlé'n lẹ ba, bé mò bẹ kpó wó'n, bẹ 'cì wó nwòn enwanlan kunngun kpa. Bẹ 'ta bẹ si bẹ yia wó. Bẹ 'kele wó ahụlwa wó bẹ nwan wó fama. ⁴⁴ Bẹ 'bọ wó bụsù bọkọ, wó, ọ nwan wó mma'n-mò. Bẹ 'bubu kulo'n bọkọ bẹ gua yí asì. Ọ sanlín kẹ a nnwun man mèlé'n mò Nyanmtan walt wó tí ele'n!”

Zozi 'ba wùlù Nyanmtan awulo nín anun

(Matie 21.12-17, Maakì 11.15-19, Zvan 2.13-22)

⁴⁵ Zozi kò hò kò wùlù Nyanmtan awulo ebéle, ọ kò fwan bé mò antn bẹ lẹ di nun gua'n. ⁴⁶ Yí nwan: “Èhéle ejọlé'n kele kẹ: Mín sua'n tí asọntn eyọlé sua. Nan emò díe, emò a fa a kaci awofùe sua.”

⁴⁷ Èhì anzin, ctan daa, Zozi kekele like Nyanmtan awulo nín anun. *Tẹyifùe mgbain'n-mò, *mala nín asù mgbain'n-mò nwan mân nín asù mgbain'n-mò kulo kẹ bẹ kun yí. ⁴⁸ Kùsù bẹ nnwun man atin mò bẹ 'bu sù ọ. Ọ sanlín kẹ bagua'n yò anzùe kpa ọ tie ejọlé'n mò Zozi kan'n.

20

Zozi tunmin'n

(Matie 21.23-27, Maakì 11.27-33)

¹ Èhì, antn Zozi lẹ kekele menian'n-mò ninngé Nyanmtan awulo nín anun, esé antn ọ lẹ bọ ejọlékpa'n kele bé. Kùnmgba ala, tẹyifùe mgbain'n-mò, mala nín asù mgbain'n-mò nwan Izalayé mgbain'n-mò kò a ² kò bisa yí kẹ: “Kele yé tunmin ehọlé kùn'n mò é fa yò

ninngɛ ɛhɪ-mɔ'n, ɔ nɔn sɔvanlan'n m'ɔ manlɪn wɔ yɪ nwɔn atɪn'n?"

³ Zozi kɔ bua bɛ kɛ: "Mɪn kɔsɔ mɪn, mɪn 'ba bisa ɛmɔ kosuan kɔn. ɛmɔ bɪa mɪn bie. ⁴ Nwan y'ɔ sɔvanlɪn Zɔvan kɛ ɔ bɪala ɔ sɔnɪn menian'n-mɔ'n, Nyanmtan anaan kulo menian ɔ?"

⁵ Mɔ Zozi bisalɪ bɛ kosuan sɔ'n, akpɔlɔwa kɔ tɔ bɛ afian. Bɛ nwan: "Sɛ yɛ kan kɛ: 'Nyanmtan y'ɔ sɔvanlɪn yɪ' a, ɔ 'bisa yɛ kɛ: 'Anɪn ɔ yɔ sɛ mɔ ɛmɔ a nne man Zɔvan b'a nni man'n?" ⁶ Nan sɛ yɛ kan kɛ: 'Kulo menian'n-mɔ yɛ bɛ sɔvanlɪn yɪ' a, bagua bɔndɪn'n 'tutɔ yɛ ɛbɔɛ bɛ kun yɛ. ɔ sanlɪn kɛ, bɛ kwalaa bɛ de bɛ tɔ nun kɛ Zɔvan tɪ Nyanmtan kpɔmanfɔɛ."

⁷ ɛhɪ a, bɛ kɔ bua Zozi kɛ: "Yɛ nzɪ man sɔvanlan'n m'ɔ sɔvanlɪn Zɔvan'n."

⁸ Zozi kɔsɔ nwan: "Kɛmɔ ɛmɔ nzɪ man sɔvanlan'n m'ɔ sɔvanlɪn Zɔvan'n, mɪn kɔsɔ mɪn ngele man ɛmɔ tunmin ɛhɔle kɔn'n mɔ mɪn fa mɪn yɔ ninngɛ ɛhɪ-mɔ'n."

Divɪn ebo nɪn anwɔn anyɪndala'n

(Matie 21.33-46, Maaki 12.1-12)

⁹ ɛhɪ anzin, Zozi kɔ bu anyɪndala ɛhɪka ɔ kɔ hele bagua'n, yɪ nwan: "Bian kɔn kɔ sɔn divɪn ebo. ɔ kɔ fa kɔ wula menian asa nun, ɔ kɔ tu atɪn ɔ kɔ hyɛ ɛlɔ.

¹⁰ Tɛmɔn mɔ divɪn nɪn ɛtɪɛ'n juli'n, ɔ kɔ sɔvan akɔva kɔn kpafɔ'n-mɔ anwɔn ɛlɔ kɛ ɔ hɔ lɛ yɪ dɪɛ'n bɛlɛ yɪ. Akɔva'n hɔlɪ juli ɛlɔ a, kpafɔ'n-mɔ kɔ bili yɪ bɛ kɔ fɔvan yɪ, ɔ le yɪ sa to ɔ kɔ sa kɔ hɔ. ¹¹ Bian'n m'ɔ le ebo'n kɔ sɔvan akɔva kɔn biekun kpafɔ'n-mɔ anwɔn ɛlɔ. Kpafɔ'n-mɔ kɔ bili yɪ kɔsɔ, bɛ kɔ kpɪkpɛ yɪ nzɔba, bɛ kɔ fɔvan yɪ, ɔ le yɪ sa to ɔ kɔ sa kɔ hɔ. ¹² ɛsɛ bian'n kɔ sɔvan yɪ akɔva'n kɔn biekun ɔ kɔ tian yɪ nsan kpafɔ'n-mɔ anwɔn ɛlɔ. Kpafɔ'n-mɔ kɔ bɔta bɔta yɪ, ɛsɛ bɛ kɔ fɔvan yɪ bɛ kɔ tɔ sɔ.

¹³ “Ehɪ a, bian'n m'ɔ le ebo'n kɔ bisa yí nwɔn kɛ: ‘Anɪn nzu y'ɔ di kɛ mɪn yɔ ɔ? Mɪn 'ba sɔan mɪn wa'n mɔ mɪn kulo yí'n bɛ nwɔn ɛɔ. Kɛmɔ ɔ tɪ mɪn kunnun baa'n, ɛ 'su yí akpɔɔɔwa a, bɛ 'ba man yí anyɪnnzɔ.’

¹⁴ “Mɔ kpafu'n-mɔ nwunlin yí'n, bɛ kɔ han yí bɛ afian ɛɔ kɛ: ‘Ɛ 'nwun bian'n koliaja'n. Yɛ hún yí maan ebo'n há yɛ sa nun.’ ¹⁵ Bɛ kɔ ju yí bɛ kɔ tɔ ahanmtan bɛ kɔ hun yí.”

Zozi kɔ bisa bɛ kɛ: “Kɛmɔ ɛjɔɛ nɪn a yɔ sɔa'n, bian'n m'ɔ le ebo'n, ɔ 'yɔ kpafu'n-mɔ sɛ? ¹⁶ ɔ 'ba, ɔ 'kun kpafu sɔ'n-mɔ ɔ fa yí ebo'n ɔ wula menian nɔvɔɔɛ asa nun.”

Mɔ menian'n-mɔ tɪtɪ ɛjɔɛ sɔ'n, bɛ nwan: “Cɛɛɛ, ɛjɔɛ'n n'ɔ ba yí ɛbɛɛ sɔ!”

¹⁷ Nan mɔ bɛ hanɪn sɔ'n, Zozi kɔ nɛɪtan bɛ. Yí nwan: “Ehɛɛ ɛjɔɛ ɛhɪ abɔ'n keɛ sɛ?

ɛbɔɛ'n mɔ bɛ mɔ bɛ ɛ si sua'n juli tɔɪɪ'n, yí yê ɔ'a kaci ayialɛ nɪn asɔ ɛbɔɛ ɔɪnnjɪn nɪn ɔ.

¹⁸ Sɔanlan biala m'ɔ kɔ tɔ ɛbɔɛ sɔ nɪn asɔ'n, ɔ 'bɔta yê sɔanlan kɔsɔ mɔ ɛbɔɛ sɔ'n kɔ tɔ yí sɔ'n, ɔ 'nunkun yí.”

Sezaa ajule'n

(Matie 22.15-22, Maaki 12.13-17)

¹⁹ Mɔ Zozi buli anyɪnndala'n yuelɪ'n, *mala nɪn asɔ mgbain'n-mɔ nɔn *tɛɛyɪfɔɛ mgbain'n-mɔ kɔ nwun kɛ bɛ ti yê Zozi buli anyɪnndala sɔ nɪn ɔ. ɛbɛɛ ala, bɛ 'kpɔnnɛ kɛ bɛ ɔ yí. Nan kɔsɔ bagua'n dunman nun, bɛ sulo.

²⁰ Ehɪ a, bɛ nyɪn kpala Zozi. Yí ti, bɛ kɔ sɔan menian Zozi anwɔn ɛɔ. Menian sɔ'n-mɔ kɔ yɔ bɛ nwɔn kɛ sɛsɛfɔɛ-mɔ. Bɛ y'ɔ di kɛ bɛ sua Zozi ngaa maan ɔ tɔ nun bɛ ɔ yí bɛ man awaa ɔ. ²¹ Menian sɔ'n-mɔ kɔ bisa Zozi kosuan ɛhɪ kɛ: “Kpain, yɛ sɪ kɛ like mɔ ɛ kekele'n

ti f30n. E nntan man sbanlan anyunnun e mmua man y1 ndee. Atin mo Nyanmtan kulo ke menian'n-mo nanndi su nan y1 kunnun a jo'n, e kekele y1 ananhole. ²² Y1 ti, kan maan ye ti. Asu o wo nun ke ye tua ajule'n ye man *Lomun belemgin *Sezaa anaan nan man ye tua ye man y1?"

²³ Zozi ko nwun mo b'a jbnln'n. o ko han ko hele be ke: ²⁴ "Emo fa be esika'n kun be hele min. Nwan nvoninnin o nun dunman benin y'o gua su o?"

Be ko bua Zozi ke: "Belemgin Sezaa o."

²⁵ Zozi ko han ko hele be ke: "Se ejole'n ti sva a, antn emo tua m'o ti belemgin di'e'n be man y1, nunhan kusu m'o ti Nyanmtan di'e'n, emo tua be man Nyanmtan."

²⁶ Ke Zozi kpnltn bualt be'n, b'a nnyan man y1 nzin ejole b'a ngan man wo bagua ntn anyunnun. o sanln ke Zozi mmua'n sinlin be nwun. o man be muanln be nban ntn asu koun.

*Ewuetinng*e ntn anwun kosuan'n

(*Matie 22.23-33, Maak* 12.18-27)

²⁷ Eht, *Sadusifue mmie-mo ko a Zozi anwun ebele. Be ye be kan ke ewuetinng nntan man ebele ntn o. Be ko susu ejole eht be ko hele Zozi, ²⁸ be nwan: "Kpain, Moyizi a hele mala eht a man ye ke: Se belenzua kun le y1 nianman belenzua m'o ja bala, se o nun y1 yi b'a nwun man baa nan o wu a, antn belenzua'n fa kunlannvbe balasua'n o ja. o nun y1 be wu mma be man y1 nianman'n. ²⁹ Antn anianman mmelenzua nsu wo ebele. Nunhan kpain'n ko ja bala. o nun bala'n b'a nwu man baa, o ko wu. ³⁰ M'o totva y1'n ko ja kunlannvbe balasua so'n. ³¹ M'o tian y1 nsan'n kusu ko ja y1. Be menian'n nsu'n kvalaa be ko ja balasua so'n, be nun y1

ngɔ wɔ man baa, bé kwalaa be kɔ yue wu. ³² Yí be-yue-astɛ, balasua'n kɔsɔ kɔ wu. ³³ Ewuetinngɛ ctan'n, bé nunhan benin yê ɔ 'fa bala nɛn ɔ? Afti bé anianman nsɔ'n kwalaa b'a ja balasua sɔ'n bie!"

³⁴ Mɔ be bisaltɔ kɔsuan sɔ'n, Zozi kɔ bua bé ke: "Mɛle ɛht anun menian'n-mɔ ja bé nwɔn. ³⁵ Nan menian m'ɔ sɛ fata ke be fi ewue nun be tɛnngɛ be tánlan mân'n m'ɔ le ba nɛn anun elɔ'n, bé dɛ be nja man bé nwɔn. ³⁶ Be nwu man kún, ɔ sanlɛn ke, be 'ba kaci ke nyanmtansɔ mmɔɔfɔɛ'n-mɔ. Be 'kaci Nyanmtan amma mmelenzua, afti be fi ewue nun b'a tinngɛ. ³⁷ Ewuetinngɛ'n, yí nwɔn ɛjɔle yê Moyizɛ hanlɛn nɛn ɔ. Lɛka'n mɔ be le kele ke baka'n sɔlɛ'n, Moyizɛ fɛlɛlɛ yé Mɛn 'Abalahamɔn Nyanmtan, Izakt Nyanmtan yê Zɔbakɔbɔ Nyanmtan.' ³⁸ Nyanmtan tɛ bé mɔ bé nyɛn wɔ sɔ'n Nyanmtan, nan ɔ tɛ man ewue mma Nyanmtan. ɔ sanlɛn ke yí nyunnun, menian sɔ'n-mɔ anyɛn wɔ sɔ."

³⁹ Mɔ Zozi bualtɔ be sɔ'n, *mala nɛn asɔ mgbain mmie-mɔ jasɔltɔ a, bé nwan: "Kpain, a han yí fɔún." ⁴⁰ Bé bie fíí ngɔ bisa yí kosuan kún.

Kilisi'n nɔn belemgbin Davidi

(Matie 22.41-46, Maakt 12.35-37)

⁴¹ ɛht anzin, Zozi kɔ bisa bé ke: "ɔ yɔ sɛ mɔ be kan ke belemgbin *Davidi anɔnman y'ɔ le Kilisi'n, Belemgbin Ngɔvandefɔɛ'n? ⁴² Izalayɛ ejue ɛtɔɛ kalata nɛn anun, Davidi muonun le kele ke:

Edannanman a han a hele mɛn Mɛn ke:

Tanlan mɛn fama sɔ,

⁴³ *nán mɛn 'ba fa wɔ mgbɔfɔɛ'n-mɔ*

mɛn gua wɔ ja abɔ.

⁴⁴ Davidi fɛle yí 'yé Mɛn' ɔ yɔ sɛ m'ɔ kwalaa ke ɔ kaci Davidi anɔnman'n?"

Zozi 'ba kannzɔ yí menian'n-mɔ

wɔ mala nɛn asɔ mgbain'n-mɔ anwɔn

(Matie 23.1-36, Maaki 12.38-40)

⁴⁵ Mɛɛ mɔ antn meninsɔnman ɛ tie ɛjɔɛ'n, Zozi kɔ han kɔ hele yí menian'n-mɔ kɛ: ⁴⁶ “Ɛmɔ nɛn bɛ nɔwɔn kpa wɔ *mala nɛn asɔ mgbain'n-mɔ anwɔn. Bɛ kulo taladɛ ndɛnndɛn ewula nanndɛ menian'n-mɔ anun. Gua nɛn asɔ, bɛ kulo kɛ menian bisa bɛ ahtn anyɛnnzɔ nun. Asɔntn sua'n-mɔ anun ɔ nɔn like elie'n-mɔ anun, menian mgbili mgbili lɛka yê bɛ kpɔnnɛ bɛ tanlan ɔ. ⁴⁷ Bɛ kpɔkpɔ kunlannvɛ mmalasua'n-mɔ anwɔn bɔkɔɔ, ɛsɛ bɛ yɔ asɔntn ndɛnndɛn bɛ gua sɔ bɛ kele kɛ bɛ tɛ kpa. Bɛ nyɔɛ sɔ'n-mɔ anwɔn ahatua mɔ bɛ 'ba nyan yí'n, ɔ tɛ kpili sɔnman!”

21

Kunlannvɛ balasua nɛn aɛɛɛɛ'n

(Maaki 12.41-44)

¹ Ɛhtn anzin, Zozi kɔ tɔ yí nyɛn, ɔ 'nɛn an, antn esikafɔɛ'n-mɔ ɛ tɔ bɛ esika'n Nyanmɛtan awulo nɛn anun lɛka mɔ bɛ tɔ aɛɛɛɛ'n. ² ɔ kɔ nwun ehianfɔɛ kunlannvɛ balasua kɔn kɔsɔ kɛ antn ɔ ɛ tɔ nun babulu ngɔnkɔn nnyuan. ³ Ɛhtn a, Zozi nwan: “Mɛn kan yí ananhɔɛ mɛn kele ɛmɔ kɛ, ehianfɔɛ kunlannvɛ balasua ɛhtn a tɔ dɔwɔn a tala ɛhtnɛn-mɔ kɔɔalaatin. ⁴ ɔ sanɛn kɛ yí esika kɔɔalaa m'ɔ ka yí sa nun mɔ ɔ 'fa to like di'n, esika sɔ'n yê ɔ'a fa ɔ'a tɔ nun ɔ. Nan ɛhtnɛn-mɔ dɛ, esika mɔ bɛ mmianɛn man yí nwɔn'n yê b'a tɔ yí nun ɔ.”

Nyanmɛtan awulo nɛn ebubue nɛn anwɔn ɛjɔɛ'n

(Matie 24.1-2, Maaki 13.1-2)

⁵ Mɔ hanlɛn sɔ yuelɛ'n, menian mmie-mɔ kɔ han Nyanmtan sua nɛn anwɔn ejɔle. Bɛ nwan nyɔbɔɛ'n mɔ b'a fa b'a si'n tɛ nganlanman nganlanman. Ninngɛ mɔ b'a fa b'a hye Nyanmtan, mɔ b'a fa b'a sesie yɛ kunnun'n, bɛ kɔsɔ bɛ tɛ nganlanman nganlanman. Nan mɔ Zozi tɛlɛ ejɔle sɔ'n, yɛ nwan: ⁶ “Mɛlɛ'n lɛ ba, ebɔɛ eɛɛ-mɔ mɔ emɔ nwun yɛ'n, fɛ nɛn man ebɛle. Bɛ 'kan yɛ kwalaa bɛ gua ast.”

Munnzue nɔn ahɔɔwa'n
(*Matie 24.3-14, Maaki 13.3-13*)

⁷ Mɔ Zozi hanlɛn sɔ'n, bɛ kɔ bisa yɛ kɛ: “Anɛn cɛan benin yɛ nyɔbɔɛ sɔ'n-mɔ 'kan gua ast ɔ? Nzɔle benin yɛ ɔ 'kele kɛ like sɔ'n tɛmɔn a ju ɔ?”

⁸ Zozi kɔ bua bɛ kɛ: “Emɔ nɛn bɛ nwɔn, nɛn bɛ yaci bɛ nwɔn maan bɛ laka bɛ. ɔ sanlɛn kɛ, menian dɔɔn 'ba fa mɛn dunman bɛ ba bɛ kan kɛ: ‘Kilisi'n, Belemgbin Ngɔandefɔɛ'n, y'ɔ le mɛn!’ eɛ bɛ 'kan kɛ: ‘Mɛlɛ nɛn a ju!’ Bɛ kan sɔ a, nɛn bɛ si bɛ sɔ. ⁹ Emɔ tɛ kɛ bɛ lɛ kan elɔɛ nɔn emunlutie anwɔn ejɔle a, nɛn bɛ man bɛ nyɛnsɔ tan bɛ. Afɛ ɔ di kɛ eɛ kwalaa di mɔ ba kwalaa. Nan kɔsɔ nɛn kɛ mɛn'n 'ka ebɛle ala ɔ yue ɔ.”

¹⁰ Zozi kɔ han kɔ tɛ sɔ kɛ: “Mɛn kɔn nɔn mɛn fɔfɔle 'ba hɔn elɔɛ. Belemgbin mɛn kɔn nɔn belemgbin mɛn fɔfɔle 'ba hɔn elɔɛ. ¹¹ Lɛka dɔɔn, astɛ'n 'ba kpusu kpili kpa, eɛɛ 'ba kpɛn, ewue m'ɔ sa kɔsɔ 'ba ju sɔ. Bɛ 'ba nwun ninngɛ esulo esulo ɔ nɔn nzɔle mgbili mgbili kɛ ɔ fi nyanmtansɔ.

¹² “Nan kɔsɔ, asannan nɛn yɛ kwalaa a ju'n, bɛ 'ba hyɛ emɔ, bɛ 'kele emɔ ahɔɔwa. Bɛ 'fa emɔ bɛ wula bɛ mɔ bɛ li Zufɔ'n-mɔ asɔntɛn nɛn ati nɛn asa nun. Bɛ kɔsɔ bɛ 'bua emɔ ndɛɛ bɛ gua emɔ fiadɛ. Kɛmɔ emɔ de mɛn di nɛn ati, bɛ nɔn emɔ 'ba hɔ mmelemgbin'n-mɔ nɔn

mân mgbain'n-mɔ aja sɔ. ¹³ Ɛbɛɛ sɔ nɪn anun, ɛmɔ 'ba li mɪn nwɔn adanzɛ bɛ keɛ bɛ. ¹⁴ Ɛmɔ mán bɛ ti tánlan sɔ kɛ ɛjɔɛ mɔ ɛmɔ 'kan bɛ sa bɛ nɪn'n, nán bɛ di yí nwɔn yalɛ. ¹⁵ ɔ sanlɪn kɛ, mɪn bɔbɔ muonun, mɪn 'fa ɛjɔɛ'n ɔ nɔn ngɛɛ'n m'ɔ fata'n mɪn wula ɛmɔ anɔan. ɔ man bɛ mɔ bɛ kpɔ ɛmɔ'n ngo hɔala man bɛ nyunnun jinlan nán 'ba su yí akpɔɔwa. ¹⁶ Ɛmɔ asɪ-mɔ nɔn ɛmɔ anin-mɔ, ɛmɔ anianman-mɔ, ɛmɔ anwɔn amma-mɔ nɔn ɛmɔ amanngɔn-mɔ muonun, bɛ 'yɪ ɛmɔ bɛ man. Ɛsɛ bɛ 'ba man bɛ kun ɛmɔ anun mmie-mɔ dɔɔn. ¹⁷ Mɪn dunman nun, menian'n-mɔ kɔalaa 'ba fa ɛmɔ anwɔn ɛkpɔ. ¹⁸ Nan kɔsɔ ɛmɔ nwún yí kɛ ɛmɔ ati enyuan kɔn sɔa mminlin man. ¹⁹ Ɛmɔ jínlan bɛ ja nun. Afɪ sɛ ɛmɔ jinlan bɛ ja nun an, ɛmɔ 'nyan bɛ ti.

Zoluzalɛmɔn kulo nɪn ebubue'n
(Matie 24.15-21, Maakɪ 13.14-19)

²⁰ “Mɛɛ mɔ ɛmɔ kɔ nwun kɛ ɛɔɛ menian a ta a si a yia Zoluzalɛmɔn kulo'n, ɛmɔ tí yí bɔ kɛ yí ebubue tɛmɔn a ju a yue. ²¹ Tɛmɔn sɔ nɪn anun, bɛ mɔ bɛ wɔ Zude mân nɪn anun'n, bɛ nwánndi bɛ hɔ mmɔka'n-mɔ asɔ ɛɔ. Bɛ mɔ bɛ wɔ Zoluzalɛmɔn kulo nɪn asɔ'n, bɛ nwánndi bɛ hɔ mɔa. Bɛ mɔ bɛ kɔsɔ bɛ wɔ nanmue nun'n, nán bɛ ba kulo. ²² ɔ sanlɪn kɛ, tɛmɔn sɔ'n tɪ ndɛɛ ebua cɪan maan ɛhɛɛ ɛjɔɛ'n kɔalaa kpɪn sɔ. ²³ Tɛmɔn sɔ nɪn anun, nwɔnnzɛfɔɛ nɔn bɛ mɔ bɛ nɔan mma, bɛ yakɔ! ɔ sanlɪn kɛ Nyanmɪtan sikpɛ'n 'cɪ menian ɛhɪ-mɔ ɔ man alɔabɔ kpɪli kpa tɔ mân nɪn anun. ²⁴ Bɛ mɔ bɛ kpɔ bɛ'n-mɔ 'ba fa dadɛ bɛ kun mmie-mɔ, ɛsɛ bɛ cɪ ɛhɪnlɪn-mɔ nóɛ bɛ nɔn bɛ kɔ mân mân'n kɔalaatin anun. Bɛ mɔ bɛ nzɪ man Nyanmɪtan'n, bɛ 'ba sɛcɪ Zoluzalɛmɔn kulo'n bɔkɔɔ dede ɔ ju bɛ mɛɛ dɪɛ nɪn ayuelɛ.

Mân Baa n̄n ɛwale'n
(*Matie 24.29-31, Maaki 13.24-27*)

²⁵ “Bɛ 'ba nwun nzɔlɛ sɛnzɛ n̄n anun, sala n̄n anun
ɔ n̄n nzalama'n-mɔ anun. Esulo 'ba han asɛ n̄n asɔ
ɛwa menian'n-mɔ. ɔ sanl̄n kɛ bɛ 'tɪ jenvie'n n̄n yɪ
mgbaha'n m'ɔ lɛ bɔ n̄n angan an, an̄n like bie lɛ yɔ bɛ.
²⁶ Kɛmɔ anwunno elɔ ninngɛ'n-mɔ 'ba kpusu'n, esulo
'ba han menian'n-mɔ bɛ susu dede bɛ wu. ɔ sanl̄n kɛ
asɛ n̄n asɔ ɛwa yê ninngɛ sɔ'n-mɔ 'ba yue ɔ. ²⁷ Ɛbɛlɛ
n̄n anun, bɛ 'ba nwun *Mân Baa'n kɛ ɔ lɛ tunmin n̄n
anunminnyanm̄n kpili kpa, ɔ wɔ bɔlɛ n̄n anun ɔ lɛ ba.
²⁸ Sɛ ɛmɔ nwun yɪ kɛ ninngɛ sɔ'n-mɔ lɛ yɪ bɛ nw̄n an,
an̄n ɛmɔ t̄nngɛ bɛ nw̄n nun bɛ kúku bɛ ti sɔ. ɔ sanl̄n
kɛ an̄n ɛmɔ ati ele tɛm̄n a ju a yue.”

Figi baka n̄n anw̄n anȳnndala'n
(*Matie 24.32-35, Maaki 13.28-31*)

²⁹ Ɛh̄t anzin, Zozi kɔ bu anȳnndala ɛh̄t kɔ hele bɛ, yɪ
nwan: “Ɛmɔ t̄ɔ bɛ nȳn bɛ n̄an *figi baka'n n̄n mmaka
ɛh̄t̄n-mɔ kwalaa'tin. ³⁰ Tɛm̄n mɔ ɛmɔ kɔ nwun kɛ
bɛ lɛ fɪfɛ'n, an̄n ɛmɔ sɪ kɛ mɛlɛ kpa n̄n a ju a yue.
³¹ Kɛ ɔ tɪ yɪ n̄n an̄n, sɛ ɛmɔ nwun kɛ ninngɛ sɔ'n-mɔ
lɛ ba a, an̄n ɛmɔ t̄ɪ yɪ bu kɛ Nyanm̄tan Belemgbin Mân
n̄n a mantan k̄k̄v.

³² “M̄n kan yɪ ananhɔlɛ m̄n kele ɛmɔ kɛ ajulisɔ
menian ɛh̄t-mɔ, bɛ kwalaa bɛ ngɔ yue man wu nán ɛh̄t
kwalaa a ju. ³³ Anwunno n̄n asɪ'n 'ba kpe nun, nan m̄n
n̄van ɛjɔlɛ'n, ɔ mgbɛ man nun lé.

Bɛ n̄an bɛ nw̄n

³⁴ “Ɛmɔ n̄an bɛ nw̄n! Nán bɛ yaci bɛ nw̄n maan
edidie n̄n nzan ɛn̄van ɛjɔlɛ ɔ n̄n eyuadi ɛh̄t anun
nzusue w̄l̄v ɛmɔ aj̄n̄l̄n nun. Sɛ ɔ yɔ sɔ a, *Mân Baa
n̄n ɛwale'n 'di ɛmɔ n̄v̄u nun baa k̄n̄mgba. ³⁵ ɔ sanl̄n
kɛ, yɪ ɛwale'n 'ba yɔ kɛ dada mɔ bɛ lɛ t̄v bɛ gua asɛ

nɪn asɒ menian'n-mɔ asɒ ɔ. ³⁶ Ɛmɔ nɪan bɛ nɔwɒn, bɛ yɔ asɔnɪn tɛmɒn biala nán Ɛmɔ a nwanndi ninngɛ sɔ'n-mɔ b'a hɔala Mán Baa nɪn anyunnun fite.”

³⁷ Alɪhtan nɪn anun, Zozi kekele menian'n-mɔ ninngɛ Nyanmtan awulo nɪn anun. Nan nɔsɔba, ɔ kɔ buka'n mɔ bɛ fɛlɛ yɪ *Olivɒ buka nɪn asɒ. Ɛlɔ y'ɔ da ɔ. ³⁸ Ngɛlɛmɔ, menian'n-mɔ kɔalaa ba ndɛ bɛ ba tie Zozi Anɔan Ɛjɔlɛ'n Nyanmtan awulo ɛbɛlɛ.

22

Zufɒ mgbain'n-mɔ 'ba hɔ Zozi ati ahuan

(*Matie 26.1-5, Maakɪ 14.1-2, Zɔan 11.45-53*)

¹ Ɛhɪ, anɪn Zufɒ'n-mɔ fɛtɪ'n mɔ bɛ fɛlɛ yɪ *Pakɪ'n, mɔ bɛ di kpaɒn'n mɔ fali ayile nnɒn man nun'n ka kaan ju. ² Kɛmɔ *tɛɛyɪfɛ mgbain'n-mɔ nɒn *mala nɪn asɒ mgbain'n-mɔ sulo kɛ bɛ cɪ Zozi a, bagua'n 'ba jasɒ bɛ kɔmɪn anun'n, bɛ kɔ kpɒndɛ atɪn mɔ bɛ 'sɪn sɒ bɛ kun Zozi.

Zudast 'ba yɪ Zozi man Zufɒ mgbain'n-mɔ

(*Matie 26.14-16, Maakɪ 14.10-11*)

³ Ɛhɪ, *Satan kɔ wɒlɒ Zudast mɔ bɛ fɛlɛ yɪ Isikaliɔtɪ nɪn anun. Zudast sɔ'n, ɔ wɔ Zozi menian bulu nɒn nnyuan nɪn anun bie. ⁴ Zudast kɔ hɔ kɔ tɒ tɛɛyɪfɛ mgbain'n-mɔ nɒn Nyanmtan awulo nɪn asɒ nzalafɒ mgbain'n-mɔ. ɔ nɒn bɛ bɛ kɔ han atɪn mɔ ɔ 'bu sɒ ɔ yɪ Zozi man bɛ nɪn anwɒn Ɛjɔlɛ. ⁵ Mɔ Zudast hanɪn sɔ heleɪ bɛ'n, ɔ kɔ yɔ bɛ fɛ sɒnman. Bɛ kɔ bɔbɔa Zudast kɛ sɛ ɔ man bɛ sa kan Zozi sakpa a, bɛ 'man yɪ esika. ⁶ Zudast kɔ tie. ɔ kɔ kpɒndɛ atɪn mɔ ɔ 'sɪn sɒ ɔ yɪ Zozi man bɛ nán bagua nɪn a nnwun man nun.

Zozi 'ba man yɪ menian'n-mɔ tɒn Pakɪ alɪɛ'n.

(*Matie 26.17-25, Maakɪ 14.12-21, Zɔan 13.21-30*)

⁷ Ehi, ctan'n mɔ be di kpaɔn'n mɔ fali ayile'n nɔn man nun'n kɔ ju. Ctan sɔ'n y'ɔ fata ke be kun mmɔa mma'n-mɔ mɔ be 'fa be tɔn *Pakti alɛ nɔn ɔ. ⁸ Zozi kɔ sɔan Pɛli nɔn Zɔan. Yí nwan: “Emɔ hɔ tɔn yé Pakti alɛ'n.”

⁹ Pɛli nɔn Zɔan kɔ bisa yí ke: “Nin lɔka dɛ yê e kulo ke ye tɔn yí ɔ.”

¹⁰ Zozi kɔ bua bé ke: “Emɔ kɔ ju kulo elɔ a, emɔ nɔn belenzua kɔn 'ba yia. ɔ sɔ nzue bua nun. Emɔ sí yí sɔ be wɔlɔ awulo'n m'ɔ kɔ wɔlɔ nun nɔn anun. ¹¹ Emɔ ju ebɛɛ a, be hán be héle sɔanlan'n m'ɔ le awulo'n ke: ‘Kpɔin nwan ye bísa wɔ ke: Nin lɔka dɛ yê ɔ nɔn yí menian'n-mɔ be 'di Pakti alɛ'n?’ ¹² Se emɔ bisa yí a, ɔ 'kele emɔ dabeɛ kpili kɔn awaa nɔn asɔ elɔ. B'a sesie nun. Emɔ sésie Pakti alɛ nɔn ebɛɛ.”

¹³ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yueli'n, yí menian nnyuan'n kɔ hɔ kɔ ju kulo nɔn asɔ. Ke Zozi kpɔnlɔn hanlɔn yí'n, be nwunlin yí kwalaa sɔ. Be kɔ tɔn Pakti alɛ'n be kɔ sesie yí ebɛɛ.

Zozi 'ba man yí menian'n-mɔ kominnian

(Matie 26.26-30, Maaki 14.22-26, 1 Kɔlɔnti 11.23-25)

¹⁴ Mɔ alɔlie tɛmɔn'n juli'n, Zozi nɔn yí mmɔfɔɛ'n-mɔ kɔ lɔla tɔbɔlɔ nɔn anwɔn. ¹⁵ Yí nwan: “Mɔn kulo ke mɔn nɔn emɔ ye di Pakti alɛ ehi kwalaa nán m'an nwun mɔn nyunnun. ¹⁶ Afɔ mɔn kan yí ananhɔɛ mɔn kele emɔ ke, mɔn ngɔ li man fí kún dede ɔ 'ju mɛɛ mɔ be 'nwun yí bɔ kpa Nyanmtan Belemgbin Mân nɔn anun elɔ'n.”

¹⁷ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ yueli'n, ɔ kɔ fa nzan kangɔ kɔn. ɔ kɔ la Nyanmtan asɔ, yí nwan: “Emɔ lé ehi be hyé be nɔn. ¹⁸ Afɔ mɔn kan mɔn kele emɔ ke, ɔ fi enɛ m'ɔ kɔ'n, mɔn ngɔ nɔn man nzan fí kún dede ɔ 'ju Nyanmtan belemgbin elie'n tɛmɔn.”

¹⁹ M'ɔ hanlɪn eht yuelt'n, εσε ɔ kɔ fa kpaʊn'n. ɔ kɔ la Nyanmtan ast kɔ yue, ɔ kɔ bubu nun ɔ kɔ man bé. Yí nwan: “Kpaʊn eht tɪ mɪn nwɔnnaan. [B'a fa b'a man εmɔ. εmɔ yó yí sɔ be káct mɪn.]”

²⁰ Mɔ be lili like'n yuelt'n, Zozi kɔ fa nzan'n kɔ man bé. Yí nwan: “Nzan eht tɪ mɪn moja. Moja sɔ nɪn a butu a man εmɔ. ɔ di ajinlanmun ke Nyanmtan nɔn εmɔ a li nythye fɔfɔle.]” ²¹ Nan εmɔ nɪan, sʊanlan'n mɔ ɔ 'ba yɪ mɪn man'n, ɔ nɔn mɪn wɔ tɔbɪlɪ nɪn anwɔn εwa! ²² ɔ tɪ ananhɔle, *Mân Baa'n 'ba wu ke Nyanmtan a kpɪn a han yí'n. Nan kʊsʊ, sʊanlan'n mɔ ɔ 'ba yɪ Mân Baa'n man'n, munnzue hán yí!” ²³ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ'n, be le bisa bisa bé nwɔn be kpɔnnde sʊanlan'n mɔ ɔ 'ba li junman sɔ'n.

Nunhan benin yê ɔ tɪ kpili ɔ?

²⁴ Eht anzin, akpɔɔwa kɔn kɔ tɔ mmɔfɔɛ'n-mɔ afian εɔ. Bé mmɔfɔɛ bulu nɔn nnyuan nɪn anun, be le kpɔnnde sʊanlan m'ɔ tɪ kpili tala yí manngɔn'n-mɔ'n. ²⁵ Zozi kɔ han kɔ hele bé ke: “Astɛ nɪn asʊ mmelemgbɪn'n-mɔ sie menian. Bé mɔ be le tunmin'n man be fele bé 'Defɔɛ'. ²⁶ Nan εmɔ dɪɛ, ɔ tɪ man sɔ mman man εmɔ. εmɔ afian, sʊanlan m'ɔ tɪ kpili'n, ɔ di ke ɔ bu yí nwɔn ke bé nunhan kaan. M'ɔ li bé ti'n kʊsʊ, ɔ di ke ɔ bu yí nwɔn ke sʊanlan m'ɔ sʊ εhtɪnɪn-mɔ. ²⁷ Sʊanlan kɔn le didi tɔbɪlɪ nɪn asʊ, kɔn le yɪ alɪɛ man yí. Bé munnyuan'n, benin yê ɔ tɪ kpili ɔ? Sɛ sʊanlan'n m'ɔ tɪ tɔbɪlɪ nɪn anwɔn nɪn ɔ? Mɪn kʊsʊ mɪn, n wɔ εmɔ afian εwa ke sʊanlan m'ɔ le sʊ ɔ! ²⁸ εmɔ dɪɛ, mɪn εfɛ'n-mɔ anun, εmɔ a bɔ mɔndɪnɪn be nɔn mɪn a tanlan nun. ²⁹ Ehtka ati, ke mɪn Sɪ a fa Belemgbɪn Mân nɪn a wula mɪn sa nun'n, mɪn kʊsʊ, mɪn 'fa Belemgbɪn Mân'n mɪn man εmɔ. ³⁰ εmɔ 'tanlan mɪn tɔbɪlɪ nɪn anwɔn be didi be nɔnɔn mɪn belemgbɪn mân nɪn anun.

εσε εμο 'tanlan belemgbin bia sv be bua Izalaye nvilie bulu nvn nnyuan'n ndεε.”

Zozi 'ba kannzv Simvn Pιεlt

(*Matie 26.31-35, Maaki 14.27-31, Zvan 13.36-38*)

³¹ Eht anzin, Zozi nwan: “Simvn, Simvn! Ntan wó nwvn kpa. *Satan a sele emv anwvn atvn v'a nyan yí ke v 'sv emv ntan ke be huhu ninnge'n-mv asv be ju m'v tv man kpa'n be gua'n. ³² Nan m'an sele m'an man wó nán dedi a nyue man wó nun. Mele mv ε kv sa kv a mív nwvn'n, wowula wó nianman'n-mv anwvnsεε.”

³³ Pιεlt kv han kv hele Zozi ke: “Yé Mvn, se v di mv be tv wó nvn mív fiadv, εσε se v di mv ε wu a, mív nvn wó ye 'wu.”

³⁴ Zozi nwan: “Pιεlt, mvn kan yí ananhvle mvn kele wó ke ενε, v nvn dede mv akv'n 'bv'n, ε kan yí kvε nsan ke ε nzt man mív”

Esika, b'vle'n nvn dadv'e'n

³⁵ Eht anzin, Zozi kv bisa yí menian'n-mv kvalaatin ke: “Mele mv n zvanlvn emv mv emv a nva man esika b'a nza man bé nwvn, b'a nva man b'vle nvn mgbabva'n, asv emv mianlvn like anwvn v?”

Yí menian'n-mv nwan: “Cεεε, y'a mmian man like anwvn.”

³⁶ Eht a, Zozi kv han kv hele bé ke: “Nan kvkaala dvε, svanlan m'v le esika'n, v fá. M'v le b'vle'n, v fá. M'v le man dadv'e'n, v tvnvn yí taladvε kpili'n v fá tv kvn.

³⁷ Aft, mvn kan yí ananhvle mvn kele emv ke, mív nwvn εjvle'n mv b'a hele v εhele εjvle nvn anun'n: *B'a ha* yí b'a wula εtefvε'n-mv anun bie. εjvle sv'n, v fata ke v kvvn sv.”

³⁸ Mv Zozi hanlvn εht'n, yí menian'n-mv nwan: “Yé Mvn, ε 'nwun dadvε nnyuan.”

Zozi nwan: “v sa.”

Zozi 'ba ɔ asɔntɔn Olivu buka nɔn asu
(*Matie 26.36-46, Maaki 14.32-42*)

³⁹ Ehi anzin, Zozi kɔ fite kɔ ho Olivu buka nɔn asu ke ɔ ɔ yɔ yɔ titi'n. Mɔ ɔ 'kɔ'n, yɔ menian'n-mɔ kɔ si yɔ su.
⁴⁰ Mɔ Zozi juli lɔka sɔ'n, ɔ kɔ han kɔ hele bɛ ke: “Emɔ yɔ asɔntɔn nɔn emɔ a ndɔ man sɔntan nɔn anun.” ⁴¹ Mɔ Zozi hanlɔn sɔ ɔ helelɔ bɛ'n, ɔ kɔ yaci bɛ ebɛɛ ɔ kɔ ho yɔ nyunnun mɔba kaan, lɔka mɔ bɛ tu ebɛɛ a, ɔ kɔ ju'n. ɔ kɔ kutu ɔ kɔ yɔ asɔntɔn. ⁴² Yɔ nwan: “Mɔn Si, sɛ ɛ kulo a, amannɔnhunlun ehi mɔ mɔn 'ba nwun yɔ'n, kpala gua. Kusɔ, yɔ mɔ wɔ kunnun kulo'n, nan n'ɛ yɔ mɔ mɔn kunnun kulo'n.” [⁴³ Nyanmtansu bɔfɛɛ kɔn kɔ yɔ yɔ nwun kɔ hele yɔ. ɔ kɔ wowula yɔ anwɔnsɛɛ.
⁴⁴ Alɔbɔ kɔ han Zozi. ɔ man ɔ kɔ yɔ asɔntɔn sɛɛ kpa. Yɔ nwun efifile'n lɛ kɔkɔn ke moja.]

⁴⁵ M'ɔ yɔlɔ asɔntɔn yuelɔ'n, ɔ kɔ sa yɔ nzin yɔ menian'n-mɔ anwɔn ɛɔ. ɔ 'kɔ ju a, alɔbɔ nɔn a han bɛ dede b'a ha nun b'a lafi. ⁴⁶ ɔ kɔ bisa bɛ ke: “Nzuke ati yɛ emɔ lɛ dafi ɔ? Emɔ jásu bɛ yɔ asɔntɔn nɔn emɔ a ndɔ man sɔntan nɔn anun!”

Zozi ehyɛ'n

(*Matie 26.47-56, Maaki 14.43-50, Zɔvan 18.3-11*)

⁴⁷ Anɔn Zozi anɔvan tɛ wɔ su, menian-mɔ kɔ fite fite ebɛɛ. Mɔ bɛ 'ba'n, Zozi menian'n-mɔ anun kɔn'n mɔ bɛ fɛɛ yɔ Zudastɔ Isikalɔtɔ'n y'ɔ li bɛ ti ɔ. Zudastɔ kɔ hyɔn kɔ kpunngɛ Zozi ɔ kɔ tɔ yɔ nun. ⁴⁸ M'ɔ yɔlɔ sɔ'n, nɔn Zozi a se yɔ ke: “Yɔ ti, Zudastɔ, ɛ 'tɔ *Mɔn Baa nɔn anun nɔn ɛ yɔ yɔ man ɔ?”

⁴⁹ Mɔ Zozi menian'n-mɔ nwunlin ɛjɔɛ m'ɔ lɛ ba yɔ nzin'n, bɛ kɔ bisa Zozi ke: “Yɛ Mɔn, yɛ mɔn yɛ dadɛ'n-mɔ bɔli ɔ?” ⁵⁰ Bɛ 'kan sɔ ala, bɛ nunhan kɔn kɔ yɔ yɔ

dadɛ'n, ɔ kɔ kpɛ tɛɛyɪfɔɛ kpain nɪn akɔa nɪn anzɔ fama'n.

⁵¹ Zozi kɔ han kɔ hele yɪ menian'n-mɔ kɛ: “ɛmɔ jɪnlan, ɔ tɪ kpa sɔ.” ɔ kɔ han bian sɔ nɪn anzɔ'n, ɔ kɔ man yɪ nɔwɔn kɔ sa.

⁵² Mɔ Zozi yɔlt sɔ'n, ɔ kɔ kaci yɪ nyɪn tɛɛyɪfɔɛ mgbain'n-mɔ, nɔn Nyanmtan awulo nɪn asɔ nzalafɔ mgbain'n-mɔ nɔn Izalayɛ mgbain'n-mɔ anwɔn elɔ. Yɪ nwan: “ɛmɔ bu mɪn kɛ n dɪ kodiawu. Yɪ tɪ yɛ ɛmɔ 'ba a, ɛmɔ lile dadɛ nɔn koloman-mɔ bɛ sa nun ɔ? ⁵³ Cɪan daa mɪn nɔn ɛmɔ yɛ gua Nyanmtan awulo nɪn anun, kɔsɔ ɛmɔ a nɪt man mɪn. Nan dɔhyɔltɪ ɛhɪka tɪ ɛmɔ dɔɛ, ɔ tɪ awosin tunmin dɔɛ.”

Pɪelt 'ba se kɛ ɔ nɪt man Zozi

(*Matie 26.57-58,69-75, Maakɪ 14.53-54,66-72, Zɔvan 18.12-18,25-27*)

⁵⁴ Menian'n-mɔ kɔ hyt Zozi, bɛ nɔn yɪ kɔ hɔ tɛɛyɪfɔɛ kpain nɪn awulo. Pɪelt si Zozi sɔ ɔ di yɪ fannvanndɔ.

⁵⁵ Antɪn b'a huan sɪn awulo nɪn afian. Pɪelt kɔ wɔsɔ ɔ kɔ tanlan bɛ mɔ bɛ gua sɪn nɪn anwɔn nɪn afian. ⁵⁶ Afantan kɔn kɔ nwun Pɪelt sɪn nɪn anwɔn ɛbɛɛ. ɔ kɔ nɪan Pɪelt koun, yɪ nwan: “Sɔvanlan ɛhɪ kɔsɔ si Zozi sɔ biel!”

⁵⁷ Mɔ Pɪelt tɪlt ɛjɔɛ sɔ'n, ɔ kɔ su akpɔɔɔwa. Yɪ nwan: “Zozi sɔ'n, mɪn nɪt man yɪ.”

⁵⁸ ɔ hyelt kaan, sɔvanlan kɔn biekun kɔ nwun yɪ, yɪ nwan: “Wɔ kɔsɔ wɔ, ɔ tɪ yɪ sɔvanlan'n kɔn!”

Mɔ Pɪelt tɪlt ɛjɔɛ sɔ'n, yɪ nwan: “Cɛɛɛ, nán yɪ sɔvanlan'n kɔn y'ɔ le mɪn.”

⁵⁹ Kɔ yɔ dɔhyɔltɪ kɔn kɔ sɪn. Sɔvanlan kɔn biekun kɔ han kɔ tɔ sɔ kɛ: “ɔ tɪ fɔɔn, sɔvanlan ɛhɪ tɪ Zozi sɔvanlan. ɔ sanɪn kɛ ɔ tɪ Galile mán nɪn anun elɔ sɔvanlan.”

⁶⁰ M'ɔ hanɪn sɔ'n, Pɪelt nwan: “ɛjɔɛ'n mɔ ɛ le kan'n, mɪn ndɪ man yɪ bɔ.” Antɪn Pɪelt anɔan tɛ wɔ sɔ,

kokolokoo! Ako kɔn kɔ bo. ⁶¹ Yé Mɔn kɔ buɔl yí nyɔn ɔ kɔ nɔn Pɔɛlɛ. Mɔ Pɔɛlɛ anyɔn tɔlɛ yé Mɔn anyunnun'n, yí ti kɔ kacɛl ejɔlɛ'n mɔ yé Mɔn hanɔn heɛlɛl yí'n. Yé Mɔn nwan: “Ɛnɛ, asannan nán akɔ nɔn a bɔ'n, ɛ 'kan yí kpê nɔn kɛ ɛ nzɛl man mɔn.” ⁶² Pɔɛlɛ kɔ fite ɔ kɔ sun sɛlɛ kpa.

BE 'ba heɛlɛ Zozi ahuɔɔwa
(*Matie 26.67-68, Maaki 14.65*)

⁶³ Bé mɔ anɔn bɛ nɔn Zozi asu'n lɛ guɔɔ yí nwan.
⁶⁴ Bɛ butu yí ti bɛ tutu yí kɔtɔlɛ anɔn bɛ lɛ bisa yí kɛ: “Nwan yê ɔ'a tu wɔ kɔtɔlɛ'n? Kele!” ⁶⁵ Ɛhɛ mɔ bɛ lɛ yɔ'n, anɔn ɛsɛ bɛ lɛ kan ejɔlɛ ɛtɛ dɔun bɛ tia yí.

BE nɔn Zozi 'ba hɔ mgbain'n-mɔ aja su.
(*Matie 26.59-66, Maaki 14.55-64, Zɔvan 18.19-24*)

⁶⁶ Mɔ alíɛ hɔnɔn'n, Zufu mgbain'n-mɔ, nɔn tɛɛyɔfɔɔɛ'n-mɔ nɔn mala nɔn asu mgbain'n-mɔ kɔ yia. Bɛ kɔ man bɛ kɔ fa Zozi bɛ kɔ a bé ja su. ⁶⁷ Bɛ kɔ bisa bisa yí kɛ: “Kan kele yé maan yɛ tí. Asu *Kilisi'n, Izalayɛ Belemgbin Ngɔvandeɔɔɛ'n y'ɔ le wɔ ɔ?”

Zozi kɔ bua bé kɛ: “Sɛ mɔn kan mɔn kele ɛmɔ a, ɛmɔ ngɔ le ngɔ li man. ⁶⁸ Sɛ kɔsu mɔn bisa ɛmɔ kosuan kɔn an, ɛmɔ ngɔ bua man mɔn bie. ⁶⁹ Nan kɔkaala dɛɛ, Mân Baa'n 'ba tanlan tunminɔɔɛ Nyanmɔtan'n fama su.”

⁷⁰ Mɔ Zozi hanɔn ɔ'n, bé kɔvalaa bé nwan: “Yí ti, Nyanmɔtan Awa y'ɔ le wɔ?”

Zozi kɔ bua bé kɛ: “Ɛmɔ lɛ kan. N dɛl yí Wa.”

⁷¹ Ɛhɛ a, bé nwan: “Yɛ mgbɔnnde man adanzɛ kɔn! Yé bɔbɔ muonun y'a tɛl yí nwan nun ejɔlɛ.”

23

BE nɔn Zozi 'ba hɔ Lɔmɔn kɔnmanna Pilatɩ aja sɔ
(*Matie 27.1-2,11-14, Maakt 15.1-5, Zɔvan 18.28-38*)

¹ Ehi, mgbain'n-mɔ kwalaa kɔ jasɔ, be nɔn Zozi kɔ hɔ *Pilatɩ aja sɔ. ² Pilatɩ anyunnun ebɛɛ, be kɔ bɔ yɩ bu be kɔ tɔn yɩ esɔvan kɛ: “Sɔvanlan ehi le kele yɛ mɔn nɩn anun menian'n-mɔ atɩn etɛ. ɔ kan kele bɛ kɛ nɔn man be tua ajule'n be man belemgbɩn Sezaa. Esɛ yɩ nwan yɩ muonun ɔ ti *Kilisi, Belemgbɩn Ngɔandefɔɛ.”

³ Mɔ be hanlɩn sɔ'n, Pilatɩ kɔ bisa Zozi kɛ: “Asɔ Zufɔ'n-mɔ belemgbɩn'n y'ɔ le wɔ ɔ?”

Zozi kɔ bua yɩ kɛ: “Yɛ wɔ nɔvan wɔ sɔ m'ɔ le kan nɩn ɔ.”

⁴ Mɔ Zozi bualt ehi'n, Pilatɩ kɔ kaci yɩ nyɩn tɛɛyɩfɔɛ mgbain'n-mɔ nɔn meninsɔnman nɩn anwɔn elɔ. Yɩ nwan: “Mɩn nɩwun man like etɛ mɔ sɔvanlan ehi a yɔ ɔ.”

⁵ Nan mɔ Pilatɩ hanlɩn sɔ'n, be kɔ han be kɔ fua sɔ kɛ: “ɔ kele yɛ mɔn nɩn anun menian'n-mɔ atɩn etɛ maan be jasɔ awaa akɔmɩn anun. ɔ'a bɔ yɩ bu Galile mɔn nɩn anun elɔ, ɔ'a sɩn Zude mɔn'n lɩka kwalaaatin dede ɔ'a ju Zoluzalɛmɔn ɛwa.”

BE nɔn Zozi 'ba hɔ belemgbɩn Elɔɔtɩ Antipastɩ aja sɔ

⁶ Mɔ Pilatɩ tɩtɩ ejɔɛ sɔ'n, ɔ kɔ bisa bɛ kosuan kɛ: “Yɩ ti, sɔvanlan ehi fi Galile mɔn nun?” ⁷ M'ɔ tɩtɩ kɛ Zozi fi belemgbɩn Elɔɔtɩ mɔn nɩn anun'n, ɔ man be nɔn Zozi kɔ hɔ Elɔɔtɩ aja sɔ elɔ. ɔ sanlɩn kɛ, tɛmɔn sɔ'n, antɩn belemgbɩn Elɔɔtɩ kɔsɔ fi Galile ɔ a Zoluzalɛmɔn ebɛɛ.

⁸ Mɔ Elɔɔtɩ nwunlin Zozi'n, ɔ lili yɩ nwɔn fɛ. ɔ sanlɩn kɛ be kan Zozi ejɔɛ'n m'ɔ tɩtɩ'n, nɔn enɛ bie ɔ. Kɔsɔ ɔ nyanlɩn man atɩn bɛ nnyuan bɛ nyɩn yialɩ man lé. Elɔɔtɩ jɔnlɩn kɛ antɩn Zozi 'ba yɔ asinbɛnwɔn like kɔn kele yɩ.

⁹ ɔ kɔ bisa bisa Zozi kosuan dɔɔn kpa. Nan kɔsɔ Zozi

ngo bua man ejole fíí. ¹⁰ Anun tēeytɔvɛ mgbain'n-mɔ nɔn mala nɔn asɔ mgbain'n-mɔ wɔ ebeɛ. Eɔvan mɔ be tɔnlɔn Zozi'n, ɔ tɔ man nzemunde. ¹¹ Elɔdi nɔn yí nzalafu'n-mɔ kɔ bu Zozi sɔvanlan mgban mgban, be kɔ gɔlɔ yí nwɔn. Elɔdi kɔ man be kɔ fa taladi kanlanman kɔn be kɔ wula Zozi. ɔ kɔ man be nɔn Zozi kɔ sa kɔ hɔ Pilati anwɔn elɔ. ¹² Cɔtan sɔ kɔnmgba'n, Elɔdi nɔn Pilati be kacili amanngvan. Daba, antɔn bé munnyuan be nni man.

BE 'ba bua Zozi ndeɛ be kun yí

(*Matie 27.15-26, Maaki 15.6-15, Zɔvan 18.39-19.16*)

¹³ Ehi, Pilati kɔ yia *tēeytɔvɛ mgbain'n-mɔ, Izalaye mân nɔn asɔ mgbain'n-mɔ nɔn bagua'n. ¹⁴ ɔ kɔ fa kɔ tɔ bé nyunnun ke: “Emɔ a fa sɔvanlan ehi a beɛ mín ke ɔ kele menian'n-mɔ atɔn ete. Emɔ anyunnun ewa, m'an bisa yí kosuan. Mɔn nnwun man ete fíí mɔ ɔ'a yɔ, mɔ yí ti yé emɔ a tɔn yí eɔvan'n. ¹⁵ Elɔdi kɔsɔ a nnwun man ete mɔ ɔ'a yɔ ɔ. ɔ sanlɔn ke, ɔ a man be nɔn yí a sa a a yé nwɔn ewa. Mɔ ye nwun yí nun'n y'ɔ le ke sɔvanlan ehi yɔlɔ man ete fíí m'ɔ di ke be kun yí ɔ. ¹⁶ Yí ti, mɔn 'ba man be fin yí mgbele nán mɔn yaci yí nun.” [¹⁷ Be 'di *Paki fetɔ biala, ɔ di ke Pilati man be yɔ bé mɔ b'a gua bé fiadi nɔn anun kɔn.]

¹⁸ Nan mɔ Pilati hanlɔn ke ɔ 'man be fin Zozi mgbele nán ɔ yaci yí nun'n, bé kwalaa bé nɔvan kɔ yɔ kɔn, be le tetɔan be kan ke: “Man be hún sɔvanlan ehi! Yaci Balabast nun man yé!” ¹⁹ (Be tɔlɔ Balabast fiadi, ɔ sanlɔn ke ɔ kɔ man kulo nɔn asɔ menian'n-mɔ kɔ jasɔ awaa akɔmɔn anun, eɛ ɔ kɔ hun sɔvanlan.)

²⁰ Kemɔ aftɔ Pilati kulo ke ɔ yaci Zozi nun'n, ɔ kɔ bisa bé kosuan bieku. ²¹ Anun menian'n-mɔ te tetɔan. Bé nwan: “Bɔbɔ yí kulɔwa sɔ! Bɔbɔ yí kulɔwa sɔ!”

²² ΕΣΕ Pilatı kɔ bisa bé kosuan biekun. Yı kpê nšan nɔn asɔ, yı nwan: “Nyɔlɛ ɛtɛ benin yê ɔ'a yɔ ɔ? Mɔn nnwun man ɛtɛ mɔ ɔ'a yɔ, m'ɔ di kɛ bɛ kun yı ɔ. Ɛhɔka ati, mɔn 'ba man bɛ fin yı mgbele nán mɔn yaci yı nun.”

²³ Bɛ ngɔ li man ɛjɔlɛ'n mɔ Pilatı lɛ kan kele bé nɔn anwɔn bie. Anɔn bɛ lɛ tɛttan sɛlɛ kpa bɛ kan bɛ kele Pilatı kɛ ɔ mán bɛ búbɔ Zozi kulɔwa sɔ. Bɛ lɛ ɛtɛttan dede Pilatı kɔ kpati kɔ sɔn bɛ atɔn dɛ nɔn asɔ. ²⁴ Ɔ kɔ lɛ bé ɛjɔlɛ'n kɔ tɔ nun. ²⁵ Ɔ kɔ yaci Balabastı nun. Ɔ sanlɔn kɛ Balabastı sɔ'n m'ɔ manlɔn menian'n-mɔ jasɔlɔ awaa akɔmɔn anun ɛsɛ ɔ hunlin sɔanlan mɔ bɛ tɔlɔ yı fiadɔ'n, yı yê menian'n-mɔ bisalɔ Pilatı kɛ ɔ yáci yı nun ɔ. Mɔ Pilatı yɔlɔ Balabastı'n, ɔ falɔ Zozi wulalɔ bé sa nun kɛ bɛ yɔ yı kɛ bɛ kulo ɔ.

Bɛ 'ba búbɔ Zozi kulɔwa sɔ

(Matie 27.32-44, Maakı 15.21-32, Zɔan 19.17-27)

²⁶ Mɛlɛ mɔ bɛ nɔn Zozi 'kɔ'n, bɛ nɔn bian kɔn kɔ yia, ɔ fi yı ebolo. Bɛ fɛlɛ bian sɔ'n Simɔn. Ɔ fi kulo'n mɔ bɛ fɛlɛ yı Silɛntɔn nɔn asɔ. Nzalafɔ'n-mɔ kɔ hyɔ yı, bɛ kɔ fa Zozi kulɔwa'n bɛ kɔ sɔa yı kɛ ɔ fá ɔ sí Zozi sɔ. ²⁷ Anɔn bagua nɔn anun menian dɔɔn kpa si Zozi sɔ, bɛ nɔn mmalasua-mɔ. Anɔn mmalasua sɔ'n-mɔ lɛ sun Zozi bɛ yı awólɛ. ²⁸ Zozi kɔ kpɛ yı nyɔn bé nwɔn ɛlɔ, yı nwan: “Zoluzalɛmɔn mmalasua, nán bɛ sun mɔn! Ɛmɔ sún bé nwɔn nɔn bé mma'n-mɔ! ²⁹ Ɔ sanlɔn kɛ mɛlɛ'n lɛ ba mɔ menian'n-mɔ 'ba han kɛ: ‘Nyila hán mmalasua mɔ bɛ tɔ mɔta, bé mɔ bɛ wɔlɔ man baa lé, ɔ nɔn bé mɔ bɛ nnɔanlɔn man baa lé'n!’ ³⁰ Mɛlɛ sɔ'n, menian'n-mɔ 'ba han kele mmɔka'n-mɔ kɛ: ‘Mmɔka, ɛmɔ túlu bɛ gúa yé sɔ!’ Ɛsɛ bɛ 'kan bɛ kele kɔnnɔnɔnman'n-mɔ kɛ: ‘Ɛmɔ fá yé ffa!’ ³¹ Mɔn mɔ n dɔ kɛ baka ɛmanlan'n, sɛ bɛ lɛ yɔ mɔn sɔa a, anɔn ɛmɔ mɔ bɛ tɔ kɛ baka yɔlɔwa'n, yı dɛ bɛ ngan man ɛmɔ ɛjɔlɛ kún!”

³² MELE mɔ BE nɔn Zozi 'kɔ'n, anɔn kodiawu nnyuan kɔsɔ wɔ nun. BE LE kɔ a hun bÉ. ³³ BE hɔlɔ dede mɔ BE juli lɔka'n mɔ BE feLE yÍ “Tile kangɔ'n”, BE kɔ bɔbɔ Zozi kɔlɔwa nɔn asɔ EBELÉ. ESÉ BE kɔ bɔbɔ kodiawu nnyuan'n kɔsɔ kɔlɔwa sɔ. Nunhan kɔn wɔ Zozi fama sɔ, nunhan kɔn kɔsɔ wɔ yÍ bÊ sɔ. ³⁴ [Mɔ BE bɔbɔlɔ Zozi kɔlɔwa nɔn asɔ'n, yÍ nwan: “Mín Sɩ, yaci bÉ nɔwɔn sa ce bÉ. ɔ sanlɔn KE BE nzi man mɔ BE LE yɔ ɔ.”] Nzalafɔ'n-mɔ kɔ hyɔɔn tondo BE kɔ hye yÍ nɔwɔn taladɩE'n-mɔ.

³⁵ Bagua'n jin EBELÉ ɔ LE nɔn. Zufɔ mgbain'n-mɔ LE kan BE gɔlɔ Zozi anɔwɔn KE: “ɔ a le Eɔnɔlɔn-mɔ ati, yÍ mɔ yÍ nwan ɔ tɩ Kilisi'n, Belemgbin NgɔvandefɔE'n, mɔ Nyanmtan a yɩ yÍ'n, ɔ lé yÍ muonun yÍ nɔwɔn e!”

³⁶ Nzalafɔ'n-mɔ kɔsɔ kɔ gɔlɔ yÍ nɔwɔn. BE kɔ hyɔɔn yÍ nɔwɔn Eɔ, BE kɔ man yÍ nzannvin. ³⁷ BÉ nwan: “SÉ Zufɔ'n-mɔ belemgbin'n y'ɔ le wɔ a, de wɔ muonun wɔ nɔwɔn e!”

³⁸ BE kɔ hELE EɔLE BE kɔ bɔ yÍ tɩ sɔ EBELÉ KE: “Sɔanlan Eɔ tɩ Zufɔ'n-mɔ belemgbin.”

³⁹ Kodiawu nnyuan'n mɔ b'a bɔbɔ bÉ kɔlɔwa nɔn asɔ'n, bÉ nunhan kɔn kɔ kpE yÍ nzɔba KE: “Nán Kilisi'n, Belemgbin DefɔE'n y'ɔ le wɔ ɔ? De wɔ tɩ nán de yÉ kɔsɔ yÉ tɩ e!”

⁴⁰ Kodiawu kɔn'n kɔ totua yÍ manngɔn'n, yÍ nwan: “E nzulo man Nyanmtan! ⁴¹ YÉ epinnian dɩE'n mɔ BE LE pinnin yÉ'n, yÍ nyɔn ɔ. ɔ sanlɔn KE yÉ nyɔlɩE'n-mɔ anɔwɔn yÊ BE LE nɔn BE pinnin yÉ ɔ. Nan yÍ mɔ BE LE pinnin yÍ KE yÉ'n, ɔ'a nyɔ man like ETE.”

⁴² M'ɔ hanlɔn sɔ yuelɩ'n, ɔ kacili yÍ nyɔn Zozi anɔwɔn Eɔ a, yÍ nwan: “Zozi, man wɔ tɩ káctɩ mín MELE mɔ E 'di belemgbin'n.”

⁴³ Zozi nwan: “M̀t̀n kan ý ananhòlè m̀n kele wó kè, ènè, è ǹn m̀n yè 'tanlan Nyanm̀tan anẁn èlò.”

Zozi ewue'n

(*Matie 27.45-56, Maak̀ 15.33-41, Z̀van 19.28-30*)

⁴⁴ Aǹn b'a b̀w k̀w ỳw sènzèjinlan, m̀n ǹn anun l̀ka k̀balaatin k̀w lu dede eyua d̀wè nsan. ⁴⁵ Sènzè'n k̀w f̀ta b̀k̀k̀w. Mgbenun ètanlan'n m'ò ẁw Nyanm̀tan Sua Nwannzan-nwannzan ǹn anun'n k̀w sua sèse nnyuan.

⁴⁶ Zozi k̀w t̀tan nun sèlè kpa, ý nwan: “Baba, m̀n fa m̀n èkala'n m̀n wula wó sa nun.” M'ò hanl̀n s̀w ǹn ala y'ò wuli ò.

⁴⁷ M̀w *L̀m̀ẁn nzalaf̀w kpain'n nẁnlin ý s̀w'n, ò k̀w ỳ Nyanm̀tan ayè kè: “Ò t̀ ananhòlè, s̀vanlan èh̀ t̀ sèsef̀wè.” ⁴⁸ Bè k̀valaa m̀w bè tuli woo bè wal̀ ǹtanl̀n Zozi ehuan'n, bè nwunlin èjòlè m'ò wal̀ ò. Stan'n m̀w bè 'sa bè k̀w'n, aǹn aft̀ albab̀w a han b́. ⁴⁹ Zozi amanng̀ẁn'n-m̀w, b́ ǹn mmalasua'n-m̀w m̀w bè si ý s̀w sunmin Galile m̀n ǹn anun'n, bè jin m̀ba yê bè lè ǹtan ò.

Zozi esie'n

(*Matie 27.57-61, Maak̀ 15.42-47, Z̀van 19.38-42*)

⁵⁰ Aǹn Zuf̀w'n-m̀w kpain k̀w èbèlè. Bè fèlè ý Zozef̀w. ò fi Zuf̀w kulo'n m̀w bè fèlè ý Alimate ǹn as̀w. ò t̀ s̀vanlan m̀w ýti anun t̀ kpa èsè ò t̀ sèse. ⁵¹ Bè hòl̀t̀ yial̀t̀ m̀w Zuf̀w mgbain'n-m̀w 'fa Zozi anẁn aj̀ẁnl̀n ètè'n, Zozef̀w s̀w ǹn a mgb̀nl̀n man. ò sanl̀n kè ý d̀tè, ò lè nẁnndè Nyanm̀tan Belemgbin M̀n'n. ⁵² ò k̀w hò k̀w t̀w Pilat̀ ò k̀w sèlè Zozi fuin'n. ⁵³ M̀w Pilat̀ manl̀n at̀n'n, Zozef̀w k̀w ỳ Zozi fuin'n fi kul̀ẁa ǹn as̀w. ò k̀w fa kisaan k̀w f̀f̀w ý nẁn ò k̀w hò k̀w sie ý sèka k̀w anun. Sèka s̀w'n, b'a koto ý èb̀ta nun, èsè aǹn bè sielt̀ man s̀vanlan nun lé. ⁵⁴ C̀tan s̀w'n t̀ yâ. Ý ǹẁs̀ba, aǹn ènẁnmtan ele c̀tan'n lè b̀w ý b̀w.

⁵⁵ Mmalasua'n-mɔ mɔ antn bɛ si Zozi sɔ sunmin Galile m̄an n̄n anun'n, bɛ n̄n Zozɛfɔ y'ɔ hɔlɔ sɛka n̄n asɔ ɔ. Bɛ ntanlɔn sɛka'n ɔ n̄n kɛ bɛ kpɔnlɔn bɛ sielɔ Zozi'n. ⁵⁶ M'ɔ yɔlɔ sɔ yuelɔ'n, bɛ kɔ sa bɛ kɔ hɔ awulo. Bɛ kɔ kpɔndɛ kpɔndɛ alufanlan n̄n anatɔlɔ-mɔ mɔ bɛ 'fa bɛ sesie Zozi fuin'n. Bɛ kɔ le bɛ ɛnwɔnm̄tan *ɛnwɔnm̄tan ele ctan'n kɛ mala'n kele'n.

24

Zozi ewuetinnge'n

(*Matie 28.1-10, Maaki 16.1-8, Zɔvan 20.1-10*)

¹ Mɔlɛ n̄n alɔbahtan, mmalasua'n-mɔ kɔ fa alufanlan'n n̄n anatɔlɔ'n-mɔ mɔ bɛ kpɔndɛlɔ bɛ sielɔ'n bɛ kɔ hɔ Zozi sɛka n̄n asɔ. ² ɛbɔɛ'n mɔ bɛ falt bɛ nyinlin sɛka n̄n anvan'n, bɛ 'kɔ a ju a, b'a kunndo ɛbɔɛ sɔ'n b'a sie ahanm̄tan. ³ Bɛ kɔ wɔlɔ sɛka n̄n anun, kɔsɔ bɛ ngɔ nwun man yɛ M̄n Zozi fuin'n. ⁴ ɛjɔlɛ'n kɔ sin bɛ nwɔn. ɛbɛlɛ ala, menian nnyuan kɔ yɔ bɛ nwɔn kɔ hele bɛ. Menian nnyuan sɔ'n-mɔ wowula taladɛ nvufue nyɔhyɛɛn. ⁵ Esulo kɔ han mmalasua'n-mɔ, bɛ kɔ sisi bɛ ti ast. Menian nnyuan'n kɔ bisa bɛ kɛ: “Svanlan'n mɔ yɔ nyɔn wɔ sɔ'n, ɔ yɔ sɛ mɔ ewue mma'n-mɔ afian yɛ ɛmɔ le kpɔndɛ yɔ'n?” ⁶ ɔ nn̄n man ɛwa, nan ɔ fi ewue nun ɔ'a tinnge. Mɛlɛ mɔ antn ɔ tɛ wɔ Galile m̄an n̄n anun'n, ɛmɔ ati kactɔ ɛjɔlɛ'n m'ɔ hanlɔn helelɔ ɛmɔ'n. ⁷ ɔ hanlɔn helelɔ ɛmɔ kɛ: ‘ɔ fata kɛ bɛ yɔ M̄n Baa'n bɛ man menian ɛtɛfɔɛ'n-mɔ. Bɛ 'bubɔ yɔ kulɔwa sɔ bɛ kun yɔ. Nan yɔ ctan nsan n̄n asɔ, ɔ fi ewue nun ɔ 'tinnge.’” ⁸ Mɔ menian nnyuan'n hanlɔn sɔ'n, mmalasua'n-mɔ ati kacɔlɔ ɛjɔlɛ sɔ'n-mɔ mɔ Zozi hanlɔn'n.

⁹ Bɛ fi sɛka n̄n asɔ, bɛ kɔ hɔ kɔ bɔ ɛjɔlɛ sɔ'n kwalaa bɛ kɔ hele Zozi menian bulu n̄n kun'n ɔ n̄n ɛhtɔlɔn-mɔ kwalaaɔn. ¹⁰ Mmalasua'n-mɔ mɔ bɛ hanlɔn

ejɔɔɛ sɔ'n bɛ heleɩ mmɔɔɔɛ'n-mɔ'n y'ɔ le Mali m'ɔ fi Magɩdala'n, Zɔvanɩn, Zɔvakɩ anin Mali, ɔ nɩn mmalasia eɩnɩn-mɔ mɔ bɛ nɩn bɛ hɔɩ sɛka nɩn asɩ'n. ¹¹ Mmɔɔɔɛ'n-mɔ buli ejɔɔɛ'n mɔ mmalasia'n-mɔ hanɩn heleɩ bɛ'n kɛ elalɩɛ. Eɩka ati, mmɔɔɔɛ'n-mɔ a nne man ejɔɔɛ sɔ'n b'a nni man. ¹² Nan kɔsɩ, Pɩɛɩ jasɩɩ, ɔ nwanndili ɔ hɔɩ sɛka nɩn asɩ. M'ɔ juli elɔ'n, ɔ hanɩn yɩ nwɩn asɩ ɔ nɩnɩn sɛka nɩn anun. Kisaan'n mɔ bɛ falɩ fɩɩɩɩ Zɔzi anwɩn nɩn ala yɛ ɔ nwunlin yɩ sɛka nɩn anun ɔ. M'ɔ nwunlin yɩ sɔ'n, ejɔɔɛ'n sinlin yɩ nwɩn, ɔ salɩ hɔɩ yɩ awulo.

Emayust atɩn nɩn asɩ

(*Maakɩ* 16.12-13)

¹³ Mɔɔɛ ɔɩn sɔ'n kɩnngba, anɩn Zɔzi menian'n-mɔ anun nnyuan ɩɛ kɔ kulo'n mɔ bɛ fɛɛɛ yɩ Emayust nɩn asɩ. Zoluzalɛmɩn nɩn Emayust, cilo bulu ɔ nɩn kɩn y'ɔ wɔ bɛ afian ɔ. ¹⁴ Anɩn Zɔzi menian nnyuan sɔ'n ɩɛ kan ejɔɔɛ'n kɩalaa m'ɔ tɔɩ Zoluzalɛmɩn nɩn anwɩn ejɔɔɛ. ¹⁵ Mɛɛ mɔ anɩn bɛ ɩɛ kan ejɔɔɛ sɔ'n-mɔ bɛ su yɩ bɩsɩ akpɩɩwa'n, Zɔzi muonun kɔ kpɩ bɛ ɔ nɩn bɛ bɛ kɔ san nun. ¹⁶ Nan kɔsɩ b'a nnyuan man Zɔzi nzɔɛ. ɔ sanɩn kɛ ɔ tɩ kɛ like bie a hala bɛ nyɩn.

¹⁷ Zɔzi kɔ bisa bɛ kɛ: “Nzu like dɩɛ anwɩn akpɩɩwa yɛ ɛmɔ ɩɛ tia kɔ a, anɩn ɛmɔ ɩɛ su'n?”

Mɔ Zɔzi bisaɩ bɛ kosuan sɔ'n, bɛ kɔ jejinlan, bɛ nyunnun kunnɔun. ¹⁸ Bɛ nunhan kɩn, bɛ fɛɛɛ yɩ Keleyopast, ɔ kɔ bua Zɔzi kɛ: “Bode'n mɔ ɔ'a si elɛnyuan eɩ'n, yɩ ti, wɔ ngɩnmɩn cein ala yɛ ɛ wɔ Zoluzalɛmɩn ɛbɛɛ mɔ ɛ tɩɩ man ejɔɔɛ sɔ nɩn ɔ?”

¹⁹ Zɔzi kɔ bisa bɛ kɛ: “Anɩn nzu ejɔɔɛ dɩɛ ɔ?”

Bɛ kɔ bua yɩ kɛ: “Ejɔɔɛ a tɩ Zɔzi m'ɔ fi Nazaletɩ'n. Anɩn Zɔzi tɩ kpɔmanfɩɛ m'ɔ le tunmin. Yɩ nyɔɩɛ'n-mɔ

nɔn yí nɔan ejɔɛ nɔn anun, ɔ'a hele wɔ Nyanmtan nɔn menian'n-mɔ anyunnun ke ɔ le tunmin. ²⁰ Yé tɛɛyɪfɔɛ mgbain'n-mɔ nɔn yé mân nɔn asɔ mgbain'n-mɔ, b'a yɪ yí a man maan b'a bɔbɔ yí kɔɔwa sɔ b'a hun yí. ²¹ Yé afan, yɛ lelt yɛ lili kɛ, yí dein yê Nyanmtan a sɔan yí kɛ ɔ bála a a le Izalayɛ mân nɔn ati ɔ. Nan kɔsɔ, kɛ bode sɔ'n sili'n, ɛnɛ tɪ yí cɪan nsan. ²² ɔ tɪ ananhɔɛ kɛ yé fâ nɔn anun mmalasua mmie-mɔ a han asinbɛnwɔn ejɔɛ b'a hele yé. Asinbɛnwɔn ejɔɛ sɔ'n y'ɔ le kɛ, ɛnɛ alɪbahtan bɛ hɔɪ Zozi sɛka nɔn asɔ a, ²³ bɛ ngɔ nwun man yí fuin'n. Bɛ fi sɛka nɔn asɔ bɛ kɔ sa bɛ kɔ a. Bɛ kɔ han bɛ kɔ hele yé kɛ nyanmtansɔ mmɔfɔɛ-mɔ a yɪ bɛ nwɔn a hele bɛ. Mmɔfɔɛ sɔ'n-mɔ kɔ han kɔ hele bɛ kɛ Zozi anyɪn wɔ sɔ. ²⁴ Yé manngɔn'n mmie-mɔ kɔ hɔ sɛka nɔn asɔ. Bɛ nwunlin ninngɛ'n-mɔ kɔvalaa kɛ mmalasua'n-mɔ kpɪnlɪn hanlɪn yí'n. Kɔsɔ, Zozi muonun dɪɛ, b'a nnwun man yí.”

²⁵ ɛhɪ a, Zozi kɔ han kɔ hele bɛ kɛ: “Mmelenzua tomgban! ejɔɛ kɔvalaa mɔ Nyanmtan mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ a hɛɛɛ'n, yí bɔ ɛtɪɛ yɔ st man ɛmɔ o! ²⁶ Asɔ, ɔ nze nvata man kɛ *Kilisi'n, Belemgbin Ngɔvandɛfɔɛ'n, ɔ nwún amanntɪnhunlun sɔ'n nán ɔ wɔɪɪ yí anunmin-nyanmɔn nɔn anun ɔ? ²⁷ Mɔ Zozi hanlɪn sɔ yuelɪ'n, yí nwɔn ejɔɛ m'ɔ wɔ ɛhɛɛ ejɔɛ nɔn anun'n, ɔ kɔ hehele bɛ nun. ɔ kɔ bɔ yí bɔ Moyizɪ kalata dɪɛ'n-mɔ asɔ ɔ kɔ ju mgbɔmanfɔɛ'n-mɔ dɪɛ'n-mɔ asɔ.”

²⁸ Mɔ bɛ hɔɪ dede mɔ bɛ ka kaan bɛ ju kulo'n mɔ bɛ ɛ kɔ sɔ nɔn asɔ'n, Zozi yɔɪ kɛ sɔanlan m'ɔ le kpɛ nun ɔ kɔ mɔa ɔ. ²⁹ Menian nnyuan'n kɔ hyɪ Zozi kɔ sie, bɛ nwan: “Da yé nwɔn ɛwa. ɔ sanlɪn kɛ alɪɛ a san a yue.” Mɔ bɛ hanlɪn sɔ'n, Zozi kɔ tie ɔ nɔn bɛ bɛ kɔ hɔ awulo.

³⁰ Zozi nɔn bɛ bɛ kɔ tɛtanlan tɔbɪɪ nɔn anwɔn. ɔ kɔ fa kpaɔn'n ɔ kɔ la Nyanmtan asɪ. M'ɔ lalɪ Nyanmtan asɪ

yueli'n, ɔ kɔ bu kpaɔn nɛn anun ɔ kɔ man bé. ³¹ Zozi falt kpaɔn'n manlɛn bé ala a, bé nyɛn'n kɔ buke be kɔ nwun yí nzwɛ. Nan kɔsɔ Zozi nwannyanlɛn bé nyunnun ebɛɛ. ³² Mɔ Zozi hɔlɛ'n, be le kan be kele bé nwɔn ke: “Atunnun, mɛɛ mɔ ɔ 'tutu ɛhɛɛ ɛjɔɛ nɛn abɔ ɔ kele yé'n, yí ti yê anɛn yé ahɔnlɛn a tɔ yé nun a man y'a li fe kpa nɛn ɔ.”

³³ Ebɛɛ ala, be kɔ jasɔ be kɔ sa bé nzin Zoluzalɛmɔn. Be kɔ 'ju a, Zozi menian bulu nɔn kɔn'n nɔn bé manngɔn'n-mɔ a yia. ³⁴ Be le kan ke: “Yé Mɛn fi ewue nun a tinngɛ sakpa! Simɔn a nwun yí!” ³⁵ Menian nnyuan'n mɔ bé kɔsɔ be fi Emayust be juli ebɛɛ'n, ɛjɔɛ mɔ Zozi hanlɛn helelɛ bé atunnun, ke ɔ kpɛnlɛn yɔlɛ mɔ be nwunlin Zozi nzwɛ mɛɛ mɔ ɔ 'fa kpaɔn'n man bé'n, be kɔ han yí kwalaa be kɔ hele ɛhɛnlɛn-mɔ.

Zozi 'ba yɛ yí nwɔn kele yí menian'n-mɔ

(Matie 28.16-20, Maaki 16.14-18, Zɔan 20.19-23, Junman'n 1.6-8)

³⁶ Mɛɛ mɔ anɛn bé nɔan wɔ sɔ be le kan ɛjɔɛ sɔ'n, fɛatɛn, Zozi kɔ fite bé afian ebɛɛ, yí nwan: “Emɔ mán bé lɔa cícɛ bé nwɔn!”

³⁷ Mɔ be nwunlin Zozi'n, esulo hanlɛn bé ɛsɛ bé nwɔn ngɔmɔa tuli. ɔ sanlɛn ke be jɔnlɛn ke b'a nwun ɛnwɔnmɛn. ³⁸ Zozi kɔ bisa bé ke: “Nzuke ati yê emɔ sulo sɔa ɔ? Nzuke ati yê emɔ ajɔnlɛn'n tɛ nnyuan nnyuan ɔ? ³⁹ Emɔ nɛn mɛn sa'n-mɔ nɔn mɛn ja'n-mɔ! Emɔ nwun yí ke mɛn ɔ! Emɔ hán mɛn be nɛn. ɔ sanlɛn ke ɛnwɔnmɛn le man anwɔnnaan ɔ nɔn bowe ke n ne yí mɔ emɔ nwun mɛn'n.”

⁴⁰ Mɔ Zozi 'kan ɛhɛ kele bé'n, anɛn ɔ le fa yí sa'n-mɔ nɔn yí ja'n-mɔ kele bé. ⁴¹ ɛjɔɛ'n kɔ yɔ bé fe sɔnman, ɛsɛ ɔ kɔ sin bé nwɔn dede be ngɔala be nnwun man ke

o ti ananhole o. Ehi a, Zozi ko bisa be ke: “Asu emo le like ewa mo be di o?” ⁴² Mo Zozi bisali be kosuan so'n, be ko fa ejue nduan be ko man yi. ⁴³ O ko li ejue so'n be nyunnun ebela.

⁴⁴ M'o lili yueli'n, yi nwan: “Mele mo anin min non emo ye te ti'n, n ganlin n geleti emo ke, min non ejole'n kualaatin mo b'a hele wo Moyizi mala nin anun, mgbomanfue'n-mo kalata nin anun, o non Izalaye ejue ete kalata nin anun'n, o di ke o kpun su. Ejole so nin a kpun su.”

⁴⁵ Mo Zozi hanlin so yueli'n, o ko buke be ajunlin'n maan be ko ti ehela ejole nin abu. ⁴⁶ Ehi ka ati, Zozi ko han ko hele be ke: “E 'nwun ejole mo b'a hele'n: o di ke *Kilisi'n, Belemgbin Ngbandefue'n, nwun amanninhunlun be kun yi. Be kun yi a, yi cian nsan nin asu, o fi ewue nun o 'tinng. ⁴⁷ Ee o fata ke Kilisi'n, Belemgbin Ngbandefue'n, dunman nun, be bo yi bu Zoluzalemun ewa, be bo ejolekpa'n be kele eyuadi nin anun menian'n-mo kualaatin maan be kaci be abalabo'n be fa be nwun be man Nyanmtan nan b'a nyan ete face. ⁴⁸ Emo di ejole so nin anwun adanzi. ⁴⁹ Like'n mo min si a fa a bo emo anohuba'n, min muonun min 'ba man o ba emo su. Nan kusu, emo tanlan Zoluzalemun kulo nin asu ewa dede maan anwunno tunmin'n wulu emo nun.”

Zozi 'ba fu ko nyanmtansu

(Maaki 16.19-20, Junman'n 1.9-11)

⁵⁰ Mo Zozi hanlin so yueli'n, o non be be fi kulo nin anun be ko fite. Be ko ho Betanin afan. Ebela, Zozi ko kuku yi sa'n-mo anwunno o ko yeyila be su. ⁵¹ Mele mo o 'yeyila be su'n, o non be be afian ko ti, o ko fu ko ho nyanmtansu. ⁵² Zozi menian'n-mo di, mo be suli yi yueli'n, be le fe elie kpili kpa be ko sa be ko ho

Zoluzalemun. ⁵³ Temun biala be gua Nyanmtan awulo
nɪn anun be yɪ yɪ ayɛ.

Nythyε Fufōlē'n

Anyin: Nythyε Fufōlē'n New Testament

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Anyin

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 21 Apr 2022

5ed90154-0957-582f-bfd3-30c8b97e5b17